

KỶ NIỆM 134 NĂM NGÀY SINH CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH (19/5/1890 - 19/5/2024)

# Sáng mãi nhân ái Hồ Chí Minh



● Nguồn: BQL Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh



# Theo dấu hành trình cách mạng của Bác Hồ qua bưu ảnh và tem

**Thông qua bưu ảnh và những con tem quý giá của nhà sưu tập Nguyễn Đại Hùng Lộc, người xem dường như bước vào một cuộc hành trình theo dấu chân Bác từ những ngày Bác còn niên thiếu cho đến trưởng thành, ra hải ngoại, làm cách mạng, lãnh đạo đất nước. Dường như những trang sử hào hùng cũng được mở ra từ những bức ảnh và con tem bé nhỏ.**



● **Những bức bưu ảnh có giá trị lịch sử - tư liệu quý báu tại triển lãm.** (Ảnh: Ngọc Mai)



● **Những con tem quý trong bộ sưu tập của ông Nguyễn Đại Hùng Lộc được trưng bày tại triển lãm "Hành trình theo dấu chân Bác Hồ qua sưu tập tem và bưu ảnh" năm 2023.** (Nguồn: Bộ VH,TT&DL)

## Theo bước chân Bác qua bưu ảnh

Những ngày qua, tại Nhà văn hóa Phụ nữ TP Hồ Chí Minh đã diễn ra cuộc triển lãm "Hành trình theo chân Bác Hồ qua bưu ảnh" (diễn ra từ ngày 10 - 20/5). Triển lãm giới thiệu nhiều bưu ảnh quý giá về những dấu ấn lịch sử trong cuộc đời hoạt động cách mạng của Chủ tịch Hồ Chí Minh, do nhà sưu tập Nguyễn Đại Hùng Lộc, Ủy viên Ban Chấp hành Hội Tem Việt Nam, Phó Chủ tịch Hội Tem TP Hồ Chí Minh thực hiện.

Tham quan triển lãm, người xem thích thú khi được thưởng ngoạn Bộ sưu tập bao gồm 149 trang, được thiết kế thành 12 khung tiêu chuẩn, khắc họa những dấu ấn lịch sử trong cuộc đời hoạt động cách mạng của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Bộ sưu tập bưu ảnh chia rõ từng giai đoạn trong cuộc đời Bác: Thời niên thiếu của Bác, Hành trình Bác ra đi tìm đường cứu nước, Nhà hoạt động của Quốc tế Cộng sản, Thành lập Đảng Cộng sản và lãnh đạo cách mạng Việt Nam, Bác Hồ trong những năm kháng chiến chống Pháp, Bác Hồ lãnh đạo Nhân dân

xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và trong kháng chiến chống Mỹ, Bác Hồ trong lòng dân tộc và bạn bè quốc tế.

Bộ bưu ảnh do Việt Nam và các nước phát hành. Có những bưu ảnh từ các thành phố của nhiều quốc gia trên thế giới mà Bác đã từng ghé qua, từng sống và làm việc. Cạnh đó, triển lãm cũng trưng bày cả những mẫu bưu ảnh về các nhân vật lịch sử nổi tiếng trong nước và quốc tế mà Bác Hồ đã cùng hoạt động cách mạng.

Bộ sưu tập được trưng bày trong một căn phòng không lớn tại Nhà văn hóa Phụ nữ TP Hồ Chí Minh, nhưng để xem được hết thì phải mất khá nhiều thời gian. Có thể nói, đó là bộ tư liệu về Bác qua ảnh rất quý giá, chứa nhiều thông tin hay, sinh động. Trong phần "Bác Hồ trong những năm kháng chiến chống Pháp", người xem có thể bắt gặp bức ảnh Bác đang ngồi cạnh bàn giấy, nghiên cứu và vạch ra đường lối kháng chiến ở Bắc Kạn năm 1949, ảnh một bữa cơm dọc đường công tác của Bác ở Tuyên Quang tháng 5 năm 1954, khi ấy, Người gián dị ngồi bên vệ đường, như một anh bộ đội chân



● **Người dân đến tham quan triển lãm "Hành trình theo chân Bác Hồ qua bưu ảnh".**

phương. Trong phần "Chủ tịch Hồ Chí Minh lãnh đạo Nhân dân xây dựng CNXH ở miền Bắc và trong kháng chiến chống Mỹ", người xem sẽ được thấy những bức bưu ảnh quý báu khi Bác đi thăm nông dân ở xã Hùng Sơn, huyện Đại Từ, Bắc Ninh năm 1954, Người ăn mặc như một lão nông chính hiệu chuyện trò với bà con nông dân. Hay ảnh Bác xem đồ án quy hoạch xây dựng Thủ đô Hà Nội tháng 11 năm 1959. Ở phần "Bác Hồ trong mắt bạn bè quốc tế", người xem có thể thấy được những nụ cười rạng rỡ của Bác khi Bác ngồi trước ngôi nhà của đại thi hào Tagore trong chuyến thăm Ấn Độ năm 1958, khi Bác thăm Thủ đô Warsava (Ba Lan) năm 1957, hay khi Bác trong trang phục truyền thống Mông Cổ lúc sang thăm nước bạn vào năm 1955...

Qua những bức ảnh có đen trắng, có phục chế màu, cuộc đời, hành trình cách mạng của Người hiện hiện trước mắt, chân thật, sâu sắc đến cảm động. Bạn Nguyễn Như Lan, sinh viên Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn TP Hồ Chí Minh chia sẻ: "Em cùng bạn bè đến xem triển lãm cảm thấy rất vui vì trước giờ mình chỉ được biết về Bác qua sách báo, nay xem kỹ từng bức ảnh, có rất nhiều bức lạ chưa xuất hiện trên báo chí bao giờ. Mỗi một phần của triển lãm lại là một câu chuyện riêng về cuộc đời Bác, ghép lại thì ra một bức tranh tổng thể rất đồ sộ về thông tin làm em thấy choáng ngợp. Cảm giác như em đang được theo dấu chân Bác qua từng hành trình, từng giai đoạn,

chứng kiến cuộc đời cách mạng, vì dân, vì nước của Người".

## Hành trình tôn vinh và tưởng nhớ Hồ Chủ tịch

Tháng 8 năm 2023, nhà sưu tập Nguyễn Đại Hùng Lộc cũng đã ra mắt cuộc triển lãm "Hành trình theo dấu chân Bác Hồ qua sưu tập tem và bưu ảnh". Cuộc triển lãm do Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh, Bộ Thông tin và Truyền thông tổ chức đã thu hút đông đảo sự quan tâm của người dân khi bộ sưu tập tem bưu chính đồ sộ về Bác Hồ lần đầu tiên xuất hiện trước công chúng. Bộ sưu tập tem khi ấy cũng được sắp xếp theo các chuyên đề tổng hợp đa dạng, bao gồm nhiều mẫu tem về Chủ tịch Hồ Chí Minh do Việt Nam và các nước phát hành, những phong bì thư thực hiện từ những năm đầu thế kỷ XX, bưu ảnh các thành phố của các nước hoạt động cách mạng hoặc đi qua.

Theo nhà sưu tập Nguyễn Đại Hùng Lộc chia sẻ với truyền thông, bắt đầu chơi tem từ năm 12 tuổi, khi còn là cậu học sinh Trường Petrus Ký (nay là Lê Hồng Phong). Đến nay, ông có nhiều bộ sưu tập tem chuyên đề khác nhau tham dự triển lãm trong và ngoài nước. Riêng về bộ sưu tập chuyên đề Bác Hồ ông đã ấp ủ từ lâu với mong muốn thực hiện một cuộc hành trình theo dấu chân của Bác Hồ qua các nước với tem thư, bưu ảnh về những địa danh nơi Bác đã đến, làm việc, học tập và hoạt động cách mạng. Tuy nhiên, hành trình sưu tầm cũng không hề dễ dàng. Bởi vật phẩm

tân mạn khắp nơi, tư liệu cũng chưa có đủ. Theo nhà sưu tập Nguyễn Đại Hùng Lộc, quy tắc thực hiện chuyên đề sưu khảo là chỉ sử dụng những bưu ảnh chính thức được các nước phát hành, tuy nhiên, vào những năm trước 1900 cho đến thập niên 1930, bưu ảnh xuất bản chưa nhiều nên rất khó tìm những bưu ảnh phù hợp chủ đề, đặc biệt, những bưu ảnh có hình ảnh Bác Hồ lại càng không có. Tám bưu ảnh đầu tiên trên thế giới có hình ảnh chân dung Bác do Cộng hòa dân chủ Đức phát hành vào năm 1952. Sau năm 1954, những bưu ảnh về Hồ Chủ tịch mới được phát hành. Trong quá trình sưu tầm, ông đều cố gắng tìm những tem, bưu ảnh đã từng gửi thực, có dấu nhật ấn của địa phương cùng năm gắn với sự kiện. Như vậy, những bưu ảnh ấy mới sống động hơn, mang tính chân thật của hành trình hơn. Chính bởi thế, độ khó của việc sưu tầm càng cao hơn và bộ sưu tập càng có giá trị về mặt lịch sử.

Với sự hỗ trợ của Hội Tem Việt Nam cùng những nhà sưu tầm tem trong và ngoài nước, ông Lộc đã nỗ lực thực hiện công trình sưu tập gồm 144 trang tem khổ A4 trong khoảng thời gian 6 tháng. Ông Lộc chia sẻ: "Cuối năm 1999, tôi có ý tưởng viết thư cho tất cả bưu cục trên thế giới, xin họ đóng con dấu thư đến là năm 1999, thư gửi về lại cho tôi đóng dấu năm 2000. Như vậy, tôi có bi thư được gửi từ thiên niên kỷ này qua thiên niên kỷ khác. Nhiều bạn bè phản đối vì chưa rõ ý tưởng của tôi nhưng bỏ tôi lại ủng hộ, làm cùng. Tôi và bố gửi thư cho gần 200 bưu cục, nhận được hơn 150 lá gửi về".

Để tiến hành sưu tập, ông Nguyễn Đại Hùng Lộc cũng đã thực hiện một cuộc hành trình theo chân Bác từ làng Kim Liên đến Huế, Phan Thiết, Bến cảng Nhà Rồng... Ông dành nhiều thời gian tìm hiểu về những danh nhân văn hóa, nhà chính trị thế giới mà Bác đã từng gặp, những sự kiện quan trọng của quốc tế mà Người đã để lại dấu ấn lịch sử.

Nhà sưu tập Nguyễn Đại Hùng Lộc đã chia sẻ rằng, ông thực hiện bộ sưu tập tem, bưu ảnh này như là một việc làm để tưởng nhớ đến Chủ tịch Hồ Chí Minh. Thông qua đó, bản thân ông cũng đã có cơ hội tìm hiểu kỹ, sâu sắc hơn về lịch sử cách mạng Việt Nam, lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam và cuộc đời, sự nghiệp của Bác, cũng như những di sản tinh thần to lớn mà Người để lại cho Nhân dân Việt Nam và nhân loại.

NGỌC MAI





## KỶ NIỆM 65 NĂM NGÀY MỞ ĐƯỜNG TRƯỜNG SƠN - ĐƯỜNG HỒ CHÍ MINH (19/5/1959 - 19/5/2024)

Những ngày này, triển lãm “Đường Trường Sơn - Đường Hồ Chí Minh huyền thoại” giới thiệu khoảng 100 tài liệu, hình ảnh về sự ra đời của “Tuyến lửa” đường Trường Sơn tại Hoàng Thành Thăng Long (Hà Nội). Đây là một kỳ tích về sức mạnh chiến đấu, chiến thắng, một thành công xuất sắc trong chỉ đạo chiến lược của Đảng, một huyền thoại trong lịch sử giữ nước của dân tộc ta.

“Trên đường ta qua, không một dấu chân người”

Theo nhận định của Đại tướng Võ Nguyên Giáp: “Con đường Trường Sơn, con đường Hồ Chí Minh là một công trình vĩ đại, nói lên ý chí nghị lực, tinh thần dũng cảm và sáng tạo phi thường của dân tộc Việt Nam, quyết đem sức người sức của của hậu phương lớn chi viện cho tiền tuyến lớn, là một trong những nhân tố chiến lược có ý nghĩa quyết định, đưa cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước đến thắng lợi hoàn toàn”.

Sau Hiệp định Giơ-ne-ơ (tháng 7/1954), đất nước ta bị chia cắt, liên lạc giữa cách mạng hai miền hết sức khó khăn qua tuyến liên lạc duy nhất là miền tây Quảng Trị do Liên khu ủy 5 phụ trách. Tuy nhiên, tuyến đường này không thể đáp ứng được yêu cầu chi viện lớn về nhân lực, vật lực cho chiến trường miền Nam trong bối cảnh cuộc kháng chiến ngày càng phát triển.

Với tinh thần “Tất cả cho tiền tuyến, tất cả để đánh thắng giặc Mỹ xâm lược”, chung ý chí “xé dọc Trường Sơn đi cứu nước” và quyết tâm “đánh địch mà đi, mở đường mà tiến”, lớp lớp các lực lượng từ bộ đội, thanh niên xung phong, dân công hỏa tuyến, công nhân giao thông và nhân dân các dân tộc đã luôn bền bỉ, kiên cường trụ bám trận địa, trụ bám mặt đường, giữ vững thông suốt cho mạch máu giao thông.

Để giữ vững liên lạc, bảo đảm sự chỉ đạo kịp thời từ Trung ương Đảng cho phong trào cách mạng miền Nam, nghị quyết hội nghị Trung ương 15 (tháng 1/1959) của Đảng đặt ra nhiệm vụ mở đường chi viện cho miền Nam “là một việc lớn, có ý nghĩa chiến lược, quan hệ trực tiếp đến sự nghiệp giải phóng miền Nam, thống nhất Tổ quốc”.

Đoàn 559 được thành lập ngày 19/5/1959 được chọn là “đoàn công tác quân sự đặc biệt” triển khai các lực lượng công binh, hậu cần, y tế, bộ binh và phòng không để bảo đảm hoạt động của tuyến đường này. Khe Hó - nằm giữa một thung lũng ở Tây Nam Vĩnh Linh được chọn là



● Tuyến lửa đường Trường Sơn thể hiện sức mạnh chiến đấu, chiến thắng, một thành công xuất sắc trong chỉ đạo chiến lược của Đảng ta. (Ảnh: TL)

địa điểm xuất phát để mở đường “tiên vào Nam”.

Trong suốt 16 năm (1959 - 1975), bộ đội Trường Sơn đã hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ chi viện cho các chiến trường miền Nam, Lào và Campuchia, góp phần quan trọng làm nên cuộc Tổng tiến công và nổi dậy Tết Mậu Thân 1968, Cuộc tiến công chiến lược 1972, Chiến thắng Đường 9 - Nam Lào và Đại thắng mùa Xuân 1975 với Chiến dịch Hồ Chí Minh lịch sử.

Với nhiều chiến công vẻ vang, những đóng góp quan trọng cho sự nghiệp giải phóng dân tộc, thống nhất đất nước, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc; sự hy sinh anh dũng to lớn, bộ đội Trường Sơn được Đảng, Nhà nước ghi nhận với các danh hiệu cao quý (Anh hùng Lực lượng vũ trang nhân dân, Huân chương Sao vàng, Huân chương Hồ Chí Minh...); 85 tập thể và 52 cá nhân được tuyên dương và truy tặng danh hiệu Anh hùng Lực lượng vũ trang nhân dân).

Bởi thế, những câu chuyện về con đường huyền thoại được kể trong không gian khu di tích Cách mạng Nhà và Hàm D67, tại Khu di sản Hoàng thành Thăng Long là những thông tin, tư liệu giá trị về vai trò của Tổng hành dinh trong cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước, ý nghĩa chiến lược của quyết định mở đường Trường Sơn từ Bộ Chính trị và Quân ủy Trung ương. Đặc biệt là tinh thần “sống bám cầu, bám đường, chết kiên cường, dũng cảm...” của các thế hệ cha anh đã dành trọn tuổi thanh xuân cho Tổ quốc.

Đó là nụ cười tỏa nắng của những cô gái thanh niên xung phong mở đường. Và đó còn là Tư lệnh Đồng Sỹ Nguyên ngồi bệt giữa rừng, bên đồng đội đang vây quanh, để duyệt phương án thi công đường ống xăng dầu qua Tây Nguyên cuối năm 1969 làm người xem hôm nay xúc động về những vị tướng giản dị của một thời.

Và còn đó là các địa danh lịch sử. Khe Hó - nơi đầu tiên khởi phát cho tuyến vận tải chi viện chiến trường miền Nam, từ cánh rừng trên đất Quảng Trị nằm ở bờ bắc thượng nguồn sông Bến Hải, những đội quân gửi thồ đầu tiên “đi không dấu - nấu không khói - nói không tiếng” để rồi chỉ hơn 5 năm sau, hàng chục cung đường vận tải mới với hàng sư đoàn xe cơ giới vận tải ngang dọc xuyên

# MÁU VÀ HOA

## đường mòn Hồ Chí Minh huyền thoại



● Tuyến đường Hồ Chí Minh ngày nay. (Ảnh: TL)

hóa học hủy diệt bạo tàn mà vận chuyển và hơn 2 triệu lượt chiến sĩ, cán bộ vào ra; hơn 1 triệu tấn hàng tới chiến trường miền Nam.

Trên tuyến đường khốc liệt ấy, những bước chân tuổi 20 cứ hết lớp này tới lớp khác với niềm tin mãnh liệt vượt qua mọi gian khổ đồng lòng “xé dọc Trường Sơn đi đánh Mỹ”. Bao nhiêu thơ, nhạc đã ra đời từ con đường này. Chẳng bom đạn nào có thể chặt đứt được con đường là biểu tượng của lòng yêu nước vĩ đại. Vậy nên Nhà Trắng từng coi mọi đau khổ của họ đều “bắt nguồn chủ yếu từ con đường mòn bất khả xâm phạm” này.

### Huyền thoại của người Việt thời đại Hồ Chí Minh

Tại triển lãm, người xem được biết thêm về một vị tướng là kiến trúc sư của con đường Trường Sơn, ngoài cái tên tướng Đồng Sỹ Nguyên đã gắn chặt với con đường này là Thiếu tướng Võ Bẩm. Ông là người được giao trọng trách thành lập “Đoàn công tác quân sự đặc biệt” (đoàn 559) mở đường tiên vào Nam, ông được coi là người “khai sơn phá thạch” của đường Trường Sơn huyền thoại.

Tiếp đó là Trung tướng Đồng Sỹ Nguyên - Tư lệnh đoàn 559 từ năm 1967. Ông là người có đóng góp đặc biệt to lớn trong suốt quá trình xây dựng, duy trì thông suốt đường mòn Hồ Chí Minh huyền thoại, là người trực tiếp chỉ đạo các lực lượng quân đội, thanh niên xung phong “xé dọc Trường Sơn đi cứu nước”. Hình ảnh Tư lệnh Đồng Sỹ Nguyên ngồi bệt giữa rừng, bên đồng đội đang vây quanh, để duyệt phương án thi công đường ống xăng dầu qua Tây Nguyên cuối năm 1969 làm người xem hôm nay xúc động về những vị tướng giản dị của một thời.

Và còn đó là các địa danh lịch sử. Khe Hó - nơi đầu tiên khởi phát cho tuyến vận tải chi viện chiến trường miền Nam, từ cánh rừng trên đất Quảng Trị nằm ở bờ bắc thượng nguồn sông Bến Hải, những đội quân gửi thồ đầu tiên “đi không dấu - nấu không khói - nói không tiếng” để rồi chỉ hơn 5 năm sau, hàng chục cung đường vận tải mới với hàng sư đoàn xe cơ giới vận tải ngang dọc xuyên

hai cánh Đông và Tây Trường Sơn. Từ một binh trạm hẻo lánh heo hút của ngày mở đầu bên bờ Bắc và hơn mười năm sau, Bộ chỉ huy của Bộ đội Trường Sơn đã dựng chỉ huy sở ngay bờ Nam thượng nguồn con sông giới tuyến này - khu vực Bến Tắt.

Giờ đây, trên những chiếc cầu ở đường 9 đoạn từ km35 đến km55 có thể gặp rất nhiều tấm biển ghi Di tích lịch sử điểm vượt đường 9. Nơi ấy, đã có hàng ngàn đêm với hàng trăm người im lặng gửi công vũ khí, đạn dược trên đôi vai trần chi viện cho miền Nam. Hàng ngàn tuổi thanh xuân đã ngã xuống khi gặp địch, ngã xuống vì cọp vồ, vì sốt rét...

Cũng trên cung đường Hồ Chí Minh xuyên hai phía Đông - Tây Trường Sơn những năm tháng đó có biết bao huyền thoại đã được sinh ra... Là chiều dài hệ thống đường ống dẫn xăng dầu, một trong những kỳ tích của Đoàn 559, nối từ tuyến hậu phương Quảng Bình, Vĩnh Linh, hình thành 2 tuyến Đông và Tây Trường Sơn đến Bù Gia Mập (tỉnh Bình Phước) ở miền Đông Nam bộ. Ngoài ra còn phá hủy 100 xe quân sự, hàng ngàn súng, bắn rơi 2.450 máy bay địch...

Vào dịp cả nước đang chuẩn bị kỷ niệm 60 năm mở đường Trường Sơn - đường mòn Hồ Chí Minh huyền thoại thì Tướng Đồng Sỹ Nguyên, vị tư lệnh huyền thoại của con đường huyền thoại ấy cũng từ già cuộc đời ở tuổi 96.

Dấu ước nguyện của ông là được về Nghĩa trang liệt sĩ Trường Sơn, nơi hơn một vạn người lính của ông đang yên nghỉ không thành nhưng có thể ông vẫn đâu đó với những mái đồi ở thượng nguồn sông Bến Hải, mảnh đất đã đặt chỉ huy sở của Bộ Tư lệnh Trường Sơn. Và sau này là nơi an nghỉ của 10.036 người lính Trường Sơn.

Ngày đó, Trung tướng Đồng Sỹ Nguyên ngay sau Hiệp định Paris đã chỉ đạo việc quy tập mộ liệt sĩ Trường Sơn về một nghĩa trang. Và trong số hơn 20.000 người đã ngã xuống trên chiến trường Trường Sơn, đến nay đã quy tập được hơn một vạn hài cốt liệt sĩ về Nghĩa trang liệt sĩ quốc gia Trường Sơn.

Và giờ đây, trên những mái đồi đượm nắng gió miền Quảng Trị, những người lính Trường Sơn vẫn chung một đội hình hàng hàng lớp lớp bên nhau như đang trong đội ngũ diễu hành cùng đất nước. Như nhà thơ Nguyễn Quốc Việt đã viết về miền đất này: “Cả những liệt sĩ Trường Sơn cũng chọn nơi này làm đất sống!”...

Hai mươi năm sau ngày đất nước thống nhất, con đường huyền thoại Hồ Chí Minh của những năm chiến tranh lại mang một trọng trách mới. Đó là phục vụ nhu cầu phát triển kinh tế xã hội, an ninh, quốc phòng... của thời bình. Đường Hồ Chí Minh qua Tây Nguyên hay còn gọi là quốc lộ 14 hôm nay kéo dài từ Kon Tum về Bình Phước là nhiều đô thị mang bản sắc Tây Nguyên, đem lại cuộc sống sung túc cho người dân như Pleiku (Gia Lai), Buôn Ma Thuột (Đắk Lắk) và gần đây là thị xã Gia Nghĩa (Đắk Nông)... những đô thị miền cao nguyên, nằm êm đềm dọc tuyến đường mòn Hồ Chí Minh huyền thoại.

Đọc bên đường Hồ Chí Minh, các thị trấn sầm uất, những khu dân cư đông đúc minh chứng cho sức sống mãnh liệt trên con đường lịch sử này. Đó còn là những làng nhỏ ven đường của những cựu TNXP ở khắp mọi miền đã tình nguyện tham gia xây dựng con đường của thời bình để phát triển kinh tế. Và khi hoàn thành nhiệm vụ, họ lại chọn đây Trường Sơn làm nơi sinh cơ lập nghiệp.

Để làm nên huyền thoại Trường Sơn anh hùng, hàng chục vạn cán bộ, chiến sĩ, thanh niên xung phong, dân công hỏa tuyến đã hiến trọn tuổi thanh xuân cho Tổ quốc! Trong đó hơn 2 vạn cán bộ, chiến sĩ, thanh niên xung phong đã hy sinh, gần 3 vạn thương binh, hàng vạn người bị nhiễm chất độc da cam.

Trên đường mòn Hồ Chí Minh huyền thoại, những địa danh như Cha Lo - “Trường Sơn Đông nhớ Trường Sơn Tây”, Bến Tắt, Ngã Ba Đồng Lộc, Trùng Bồn... máu xương của cha anh mình đã hòa vào núi sông, cây cỏ làm nên những bản hùng ca bất tử...

NGUYỆT THƯƠNG



**SÁNG MÃI NHÂN ÁI HỒ CHÍ MINH**

# Tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh – biểu tượng của lòng nhân ái Việt Nam

**Tư tưởng nhân văn là một bộ phận quan trọng trong hệ thống tư tưởng Hồ Chí Minh. Tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh được thể hiện dưới nhiều góc độ khác nhau, trước hết, thể hiện ở tư tưởng về con người, về con đường và mục tiêu giải phóng con người.**

## “Bác không bỏ dân lúc này đâu”

Trong bài viết “Nhân dân trong lòng Bác” đăng trên website tulieuvankien.dangcongson.vn đề cập tới câu chuyện bắt đầu từ bản Di chúc của Người. “Hãy đọc và suy ngẫm một câu trong Di chúc của Bác: “Đảng cần phải có kế hoạch thật tốt để phát triển kinh tế và văn hóa nhằm không ngừng nâng cao đời sống của Nhân dân...”. Tại sao đã cần rồi còn phải; không chỉ là tốt mà phải thật tốt? Hẳn đã rõ, Bác day dứt đến nhường nào về nhiệm vụ nặng nề của Đảng là không ngừng nâng cao đời sống của Nhân dân, Đảng ta không có mục đích nào khác ngoài mục đích ấy. Thời gian càng lùi xa, điều Bác dặn hôm nay còn nóng hổi tính thời sự”.

Cũng trong bài viết, những hồi tưởng của ông Vũ Kỳ, Thư ký của Bác về những ngày tháng tám năm 1945, Bác Hồ viết Tuyên ngôn Độc lập tại số nhà 48 phố Hàng Ngang, Hà Nội. Bác từ chiến khu Việt Bắc về Hà Nội. Vừa buông bút sau khi bản Tuyên ngôn Độc lập hoàn thành là Bác nghĩ ngay đến dân, những người chứng kiến thời khắc lịch sử đó. Theo yêu cầu của Bác, ông Vũ Kỳ vẽ sơ đồ Quảng trường Ba Đình. Hỏi đồng bào đứng ở đâu và đứng được bao nhiêu người rồi thì mới hỏi Bác và Chính phủ đứng ở đâu? Thật bất ngờ, Bác hỏi: “Các chú bố trí nơi vệ sinh cho đồng bào ở chỗ nào?”. Bác bảo là nếu trời mưa thì cố gắng kết thúc buổi lễ sớm để đồng bào khỏi bị ướt, phát sinh bệnh tật.

Những ngày cuối cùng trên giường bệnh Bác vẫn đau đáu nỗi lo cho dân. Ngày 27/8/1969, bệnh của Bác ngày càng trầm trọng, tim mạch diễn biến phức tạp, phải tăng cường thêm năm giáo sư, bác sĩ chuyên khoa tim mạch để theo dõi. Mắt Bác nhắm nghiền. Chợt tỉnh, chợt mê. Ai nấy càng lo. Lúc mở mắt, Bác hỏi ông Vũ Kỳ: “Trời mưa hờ chú?”. Trời Hà Nội mưa như trút. Mực nước sông Hồng mấp mé báo động số ba. Trong Phủ Chủ tịch, Bộ Tư lệnh Công binh bố trí hai xe lội nước túc trực, sẵn sàng đón Bác sơ tán khi tình huống hiểm nghèo. Khu vực ga Hàng Cỏ và Phủ Chủ tịch là trũng nhất so với mặt bằng Hà Nội. Đồng chí Vũ Kỳ mạo muội: “Thưa Bác, mưa to ạ. Nước sông Hồng đã gần báo động số ba. Các bác sĩ muốn xin được đón Bác lên hang núi cao ở Hòa Bình, bảo đảm an toàn cho Bác khi điều trị”. Bác nhắm mắt không trả lời, Bác mệt quá rồi, không nói để dành sức. Một lát sau, Thủ tướng Phạm Văn Đồng vào thăm, Bác mới nói trong hơi thở: “Chú Kỳ vừa báo cáo việc di chuyển Bác đi chỗ khác. Các chú phải bảo vệ cho kỳ được để điều, bảo vệ kỳ được tính mạng của Nhân dân. Bác ở đây điều trị,



● **Bác Hồ với các cháu thiếu nhi vùng cao Việt Bắc năm 1960.** (Ảnh Tư liệu: TTXVN)



● **Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng gặp mặt thân mật Đoàn đại biểu điển hình tiêu biểu toàn quốc trong việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh năm 2023.** (Nguồn: Bộ VH, TT & DL)



● **Tổng Bí thư nhấn mạnh, tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh là chuẩn mực để xây dựng, chấn hưng văn hóa, xây dựng con người Việt Nam thời đại mới.**

## Học tập và làm theo Bác là một nhu cầu văn hóa

Ngày 2/11/2023, tại Trụ sở Trung ương Đảng, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng gặp mặt thân mật Đoàn đại biểu điển hình tiêu biểu toàn quốc trong việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh năm 2023. Tại buổi gặp mặt, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng nhấn mạnh, tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh là kết tinh giá trị tinh thần cao đẹp, trở thành chuẩn mực để xây dựng, chấn hưng văn hóa, xây dựng con người Việt Nam thời đại mới. Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, mỗi cán bộ, đảng viên sẽ trở nên đúng đắn, lành mạnh hơn trong nhận thức và hành động; ra sức nâng cao đạo đức cách mạng, có dũng khí đấu tranh, tự phê bình, quét sạch chủ nghĩa cá nhân; cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư; góp phần trực tiếp xây dựng Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh toàn diện. Nâng cao trách nhiệm vì dân, nhất là trách nhiệm nêu gương của người đứng đầu, để Đảng ta thật sự “là đạo đức, là văn minh”; Nhà nước ta thật sự là “Nhà nước của dân, do dân, vì dân”.

Theo Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng, nhiều năm nay, việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh là một nhu cầu văn hóa tinh thần bền bỉ, là nét đẹp của giá trị và lối sống văn hóa của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân ta. “Vượt lên quy mô một cuộc vận động những năm 2006, đến nay, việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh đã trở thành nhu cầu văn hóa, thành giá trị trong đời sống tinh thần của mỗi người, mỗi tổ chức, trước hết là trong đời sống chính trị của Đảng” - Tổng Bí thư cho biết.

không đi đâu cả. Bác không bỏ dân lúc này đâu”. Nghe Bác nói thế, ai cũng nước mắt lã chã mà không dám khóc...”.

## Lòng yêu thương con người trong tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh

Mỗi khi đặt bút viết về một vấn đề gì đó, Chủ tịch Hồ Chí Minh thường quan tâm đến việc làm người và ở đời. Minh chứng cho sự quan tâm chính yếu trong nội dung tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh về vấn đề con người, có thể tìm thấy ở 12 tập sách trong Hồ Chí Minh toàn tập có tới hơn 1.600 lần Chủ tịch Hồ Chí Minh nhắc đến từ người, trên 170 lần nhắc đến từ con người. Đối với từ dân và từ Nhân dân, cũng có hơn 1.600 lần Chủ tịch Hồ Chí Minh nhắc tới và gần 200 lần bác nhắc tới từ người dân.

Trong các bài giảng của mình về tư tưởng Hồ Chí Minh, PGS. TS Nguyễn Mạnh Tường - Đại học Luật Hà Nội luôn nhấn mạnh, con người trong tư tưởng Hồ Chí Minh không tồn tại như một phạm trù bản thể luận có tính trừu tượng hóa và khái quát hóa, mà được đề cập đến một cách cụ thể, đó là Nhân dân Việt Nam, những con người lao động nghèo khổ bị áp bức cùng cực dưới ách thống trị của phong kiến, đế quốc; là dân tộc Việt Nam đang bị đô hộ bởi chủ nghĩa thực dân; và mở rộng hơn nữa là những “người nô lệ mất nước” và “người cùng khổ”.

Hồ Chí Minh coi sinh mạng con người là quý giá nhất. Người quý trọng sức dân, của dân; trọng người tài, đức, trân trọng “người tốt, việc tốt” dù rất nhỏ. Người trân trọng từng ý kiến của dân, lắng nghe dân,

học hỏi dân, bàn bạc với dân, tự phê bình trước dân, trả lời ý kiến của dân, tôn trọng và chấp hành nghiêm minh pháp luật.

Trước cách mạng, trong kháng chiến, Hồ Chí Minh luôn có thái độ nghiêm túc, thận trọng đối với vấn đề khởi nghĩa, tranh thủ khả năng phát triển hòa bình để hạn chế sự đổ máu cho Nhân dân ta và nhân dân các nước. Lãnh đạo Cách mạng Tháng Tám năm 1945, Người chủ trương chủ yếu sử dụng hình thức đấu tranh chính trị. Đó là cuộc cách mạng ít đổ máu nhất. Sau Cách mạng Tháng Tám, Hồ Chí Minh đã cố gắng làm tất cả những gì có thể làm được để tránh cuộc chiến tranh Việt - Pháp. Nhưng khi bọn thực dân hiếu chiến quyết gây ra chiến tranh để buộc dân ta sống kiếp đời nô lệ, mất nước thì Hồ Chí Minh kêu gọi cả dân tộc đứng lên chiến đấu vì độc lập, tự do của Tổ quốc, vì nền hòa bình và phẩm giá của nhân loại tiến bộ.

Theo Hồ Chí Minh, “trong bầu trời không gì quý bằng Nhân dân, trong thế giới không gì mạnh bằng lực lượng đoàn kết của Nhân dân”. Vì vậy, “vô luận việc gì, đều do người làm ra và từ nhỏ đến to, từ gần đến xa, đều thế cả”. Người cho rằng: “Việc dễ mấy không có Nhân dân cũng chịu, việc khó mấy có dân liệu cũng xong”. Nhân dân là người sáng tạo ra mọi giá trị vật chất và tinh thần...

Theo PGS. TS Nguyễn Mạnh Tường, trong tư tưởng Hồ Chí Minh, con người được khái niệm vừa là mục tiêu của sự nghiệp giải phóng dân tộc, giải phóng xã hội, vừa là động lực của chính sự nghiệp đó. Do đó, Hồ Chí Minh nêu bật ý nghĩa của chiến lược xây dựng con người mới. Theo Người, nếu không có những con người mới xã hội chủ nghĩa thì không có chủ nghĩa xã hội. Con người mới xã hội chủ nghĩa là con người thiết tha, say sưa với lý tưởng xã hội; có tri thức với tinh thần và năng lực làm chủ; có đạo đức cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư; có kiến thức khoa học, công nghệ và nhạy bén với cái mới; có tinh thần dám nghĩ, dám làm... Chính những con người với những phẩm chất đó thành nguồn lực để xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội.

Yêu thương con người, khẳng định con người vừa là mục tiêu, vừa là động lực của cách mạng, Hồ Chí Minh rất quan tâm tới sự nghiệp giáo dục, đào tạo, rèn luyện con người. Người nói tới “lợi ích trăm năm” và mục tiêu xây dựng chủ nghĩa xã hội là những quan điểm mang tầm vóc chiến lược, cơ bản lâu dài, nhưng cũng rất cấp bách. Người chỉ rõ: “Vi lợi ích mười năm thì phải trồng cây, vì lợi ích trăm năm thì phải trồng người”. Để “trồng người”, có nhiều biện pháp, nhưng giáo dục - đào tạo là biện pháp quan trọng bậc nhất. Bởi vì giáo dục tốt sẽ tạo ra tính thiện, đem lại tương lai tươi sáng cho thế hệ trẻ. Ngược lại, giáo dục tồi sẽ ảnh hưởng xấu tới thế hệ trẻ. Nội dung và phương pháp giáo dục phải toàn diện, cả đức, trí, thể, mỹ, phải đặt đạo đức, lý tưởng và tình cảm cách mạng, lối sống xã hội chủ nghĩa lên hàng đầu. Hai mặt đức, tài thống nhất với nhau, không tách rời nhau, trong đó “đức” là gốc, là nền tảng cho tài năng phát triển. Phải kết hợp giữa nhận thức và hành động, lời nói với việc làm... Có như vậy mới có thể “học để làm người”. **HỒNG MINH**



## SÁNG MÃI NHÂN ÁI HỒ CHÍ MINH

## “Bác ơi, tim Bác mênh mông thế”...

## “Phải xuất phát từ lòng yêu thương Nhân dân tha thiết”

Là lãnh tụ vĩ đại của giai cấp công nhân, Nhân dân lao động và toàn thể dân tộc Việt Nam, tư tưởng Chủ tịch Hồ Chí Minh là sự kết tinh của lòng yêu nước, thương dân sâu sắc, thể hiện rõ nét thông qua các hoạt động nhân đạo, từ thiện. Tư tưởng nhân đạo Hồ Chí Minh là sự kết hợp các giá trị truyền thống Việt Nam và tinh hoa văn hóa nhân loại. Tư tưởng đó thể hiện trước hết ở tình yêu thương, hết lòng vì con người, cảm thông, khoan dung, rộng lượng với con người...

Cách mạng Tháng Tám thành công, trên cương vị Chủ tịch nước, Hồ Chí Minh đã sáng lập, đồng thời trở thành Chủ tịch danh dự của Hội Hồng thập tự - tổ chức nhân đạo chuyên nghiệp đầu tiên ở Việt Nam (Hội Chữ thập đỏ Việt Nam ngày nay). Ngày 23/11/1946, Hội Hồng thập tự Việt Nam (tiền thân của Hội Chữ thập đỏ Việt Nam) chính thức được thành lập tại đình làng Thanh Âm thuộc thị trấn Vân Đình, huyện Ứng Hòa của tỉnh Hà Tây (nay là TP Hà Nội). Sự ra đời của Hội Hồng thập tự Việt Nam đã đáp ứng yêu cầu góp phần chăm sóc sức khỏe và đời sống Nhân dân; kịp thời phục vụ cho công cuộc toàn quốc kháng chiến chống thực dân Pháp. Bước đầu đặt nền tảng cho quá trình hội nhập quốc tế của Việt Nam trong lĩnh vực nhân đạo.

Với tất cả tình yêu thương con người, mong muốn chăm lo cho cuộc sống Nhân dân, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã trực tiếp giao nhiệm vụ và căn dặn những người làm công tác nhân đạo: “Phải xuất phát từ lòng yêu thương Nhân dân tha thiết mà góp phần bảo vệ sức khỏe Nhân dân và làm mọi việc có thể làm được giảm bớt đau thương cho họ”.

Ngay khi Cách mạng Tháng Tám thành công, trước muôn vàn khó khăn, Bác đã nêu quan điểm: “Phải diệt giặc đói, giặc dốt cùng với giặc ngoại xâm”. Theo Người, phải giúp dân thoát nạn bần cùng, dân cần phải có công ăn việc làm, có đời sống ấm no, hạnh phúc. Người nói: “Chúng ta giành được tự do, độc lập mà dân cứ chết đói, chết rét thì tự do, độc lập cũng không để làm gì”. Dân chỉ biết rõ giá trị của tự do, độc lập khi dân được ăn no, mặc đủ. Người khẳng định trách nhiệm của Nhà nước đối với dân: “Nếu dân đói, Chính phủ có lỗi. Nếu dân rét, Chính phủ có lỗi. Nếu dân ốm, Chính phủ có lỗi... Việc của Chính phủ là phải làm cho dân no ấm, khỏe mạnh”. Để khắc phục nạn đói, nhiều chính sách đã được thực hiện: Phong trào tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, giúp đỡ người nghèo... Trong hoàn cảnh đất nước còn chiến tranh, cảm thông với sự hy sinh to lớn của nhiều gia đình, Người luôn dành tình cảm đặc biệt đối với thương binh, gia đình liệt



● Chủ tịch Hồ Chí Minh trò chuyện với đại biểu dự Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ II (tháng 2 năm 1951).



● Chủ tịch Hồ Chí Minh thăm cán bộ và nhân dân tỉnh Phú Thọ năm 1962.

(Ảnh trong bài: TTXVN)

**“Bác ơi, tim Bác mênh mông thế/Ôm cả non sông, mọi kiếp người”... Nhà thơ Tố Hữu đã thốt lên trong những câu thơ chan chứa về lòng nhân ái bao la của Bác như thế... Năm 1990, kỷ niệm 100 năm Ngày sinh của Chủ tịch Hồ Chí Minh, Tổ chức Văn hóa, Giáo dục và Khoa học của Liên hợp quốc (UNESCO) đã vinh danh Người là Anh hùng giải phóng dân tộc Việt Nam, nhà văn hóa kiệt xuất. Trong rất nhiều điều vĩ đại làm nên nhà văn hóa kiệt xuất Hồ Chí Minh, là tình yêu bao la của Bác dành cho nhân loại, cho mỗi kiếp người...**

sỹ, người có công với cách mạng. Ngày 27/7 hàng năm, Người viết thư động viên thương binh, gia đình liệt sỹ và đề nghị Chính phủ, Nhân dân có hành động thiết thực bày tỏ tình cảm, lòng biết ơn của mình đối với thương binh và gia đình liệt sỹ. Bản thân Người cũng đã ủng hộ vật chất, động viên tinh thần và có mối quan tâm đặc biệt đối với họ. Hành động của Người làm dịu đi nỗi đau của nhiều gia đình, đồng thời khơi dậy phong trào nhân đạo, “Đền ơn đáp nghĩa” của đồng bào cả nước đối với những người có công lao với đất nước.

Đồng thời, chăm sóc sức khỏe cho người dân là một trong những hoạt động nhân đạo mà Chủ tịch Hồ Chí Minh quan tâm. Người nêu quan điểm: “Mỗi người dân khỏe thì cả nước khỏe, mỗi người dân yếu ớt thì cả nước yếu ớt. Dân cường thì nước thịnh”. Người từng viết bài báo “Sức khỏe và thể dục” để tuyên truyền Nhân dân rèn luyện tăng cường thể lực. Bản thân Người là tấm gương mẫu mực về tự rèn luyện, chăm sóc sức khỏe. Theo Người, chăm sóc người bệnh không chỉ là chữa bệnh, quan tâm đến vật chất mà còn phải nâng đỡ tinh thần cho họ.

Thiên tai, thảm họa là một thứ giặc nguy hiểm gây ra nạn đói và cảnh khốn cùng cho người dân. Phòng, chống thiên tai là một trong những việc mà Người trăn trở nhất để tránh tổn thất cho Nhân dân. Giữa bộn bề công việc, ngày 10/1/1946, mười ngày sau khi Chính phủ lâm thời được thành lập, Người đã trực tiếp đi kiểm tra việc đắp đê chống lụt, hàn đê vỡ ở Hưng Nhân, Hưng Yên, Thái Bình... khen ngợi tinh thần làm việc hăng say của bà con dân công trong việc đắp đê phòng lũ. Ngày 22/5/1946, Người ký Sắc lệnh số 70-SL về việc thành lập Ủy ban Trung ương hộ đê (tiền

thân của Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống thiên tai). Kể từ đó, mỗi năm khi mùa lũ đến, Bác đều nhắc nhở phải cảnh giác, đề phòng lụt lội, trồng và bảo vệ rừng. Đồng thời Bác chỉ đạo làm hệ thống kênh mương thủy lợi phòng khi hạn hán.

#### Và những dòng chảy nhân ái được viết tiếp

Nhà thơ Tố Hữu từng viết: “... Bác sống như trời đất của ta/Yêu từng ngọn lúa, mỗi nhành hoa/Tự do cho mỗi đời nô lệ/Sửa đê em thơ, lụt tặng già...”. Văn thơ ấy đã khắc họa chất nhân văn, nhân đạo Hồ Chí Minh trong dòng chảy vô tận của tình yêu thương con người, yêu thiên nhiên sâu sắc. Nhân đạo Hồ Chí Minh là tổng hòa cách đối nhân xử thế với con người, thiên nhiên và với chính mình.

Hội Chữ thập đỏ Việt Nam vinh dự được Bác khởi xướng và là Chủ tịch danh dự đầu tiên, tiếp nối mạch nguồn nhân đạo, nhân ái của Người. Sau 78 năm, Hội đã tổ chức nhiều hoạt động nhân đạo nhằm thực thi Luật Nhân đạo quốc tế trên lãnh thổ Việt Nam trong hai cuộc kháng chiến trường kỳ của dân tộc; thực hiện chính sách an sinh xã hội, đóng góp tích cực cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Lịch sử phát triển của Hội là biểu hiện sinh động của sự kết nối truyền thống nhân văn, nhân ái của dân tộc với lịch sử phát triển của một tổ chức nhân đạo chuyên nghiệp; gắn bó với lợi ích dân tộc, hòa đồng với cuộc sống của Nhân dân và phong trào nhân đạo quốc tế.

Khi đất nước bước vào thời kỳ đổi mới, phát huy sức mạnh đoàn kết, với vai trò là tổ chức nòng cốt - cầu nối - điều phối trong các hoạt động nhân đạo, từ thiện, Hội Chữ thập đỏ Việt Nam là một trong những đơn vị thực hiện tốt cuộc vận động “Ngày vì người nghèo”,

thực hiện chính sách an sinh xã hội, tích cực thực hiện các mục tiêu phát triển kinh tế - văn hóa - xã hội; giữ vững ổn định chính trị bằng nhiều hoạt động thiết thực. Hội là tổ chức đi đầu vận động, ủng hộ Nhân dân trong nước và các quốc gia bị thảm họa, thiên tai, góp phần quan trọng thực hiện đường lối đối ngoại nhân dân của Đảng, Nhà nước. Trong hệ thống tư tưởng vĩ đại mà Hồ Chí Minh để lại cho nhân loại, tư tưởng nhân đạo của Người cũng sẽ mãi trường tồn với thời gian. Học tập và làm theo tấm gương của Bác, phát huy truyền thống nhân đạo của dân tộc, rất nhiều phong trào của Hội Chữ thập đỏ Việt Nam đã được triển khai, lan tỏa, thể hiện bản chất nhân đạo của người Việt Nam: Phong trào “Lá lành đùm lá rách”, “Tết vì người nghèo và nạn nhân chất độc da cam”, “Ngày vì người nghèo”, “Nối vòng tay nhân ái”, “Chung tay vì cộng đồng”, “Đền ơn đáp nghĩa”... đã khơi dậy tinh thần tương thân, tương ái, thể hiện nét văn hóa cao đẹp của người Việt. Khi góp phần tham gia các hoạt động nhân đạo, từ thiện, mỗi người sẽ học cách hiểu và cảm thông với những người thiệt thòi, cảm thấy hạnh phúc khi được giúp đỡ họ, làm cho cuộc sống trở nên tốt đẹp hơn.

Theo GS. Hoàng Chí Bảo, trên thế giới này, không có một lãnh tụ nào như Hồ Chí Minh, chỉ 24 năm đứng đầu Nhà nước đã có tới 700 lần đến với nông dân, với đồng bào, với cơ sở. Từ nông thôn đến vùng cao, vùng sâu, vùng xa; từ đồng bào nghèo miền núi, rẻo cao đến đồng bào nghèo miền xuôi, đô thị để được gần dân, hiểu dân, lắng nghe Nhân dân, chỉ bảo, bàn bạc với Nhân dân về phát triển kinh tế, chăm lo mọi mặt đời sống cho Nhân dân bằng những hành động cụ thể. Mỗi lần đến với Nhân dân

là mỗi lần Bác đã hóa thân với đồng bào mình. Về thăm lại Pác Pó năm 1961, thấy đồng bào tổ chức đón tiếp, Người nói: “Tôi về thăm nhà mà sao lại phải đón tôi”. Những ngày cuối đời, nước lũ sông Hồng dâng cao, Trung ương Đảng xin phép đưa Bác đi tránh lũ, Bác bảo: “Không thể bỏ dân mà đi được. Đưa Bác đi, các chú chỉ đưa được mình Bác, còn dân thì sao, trước hết hãy lo cho dân”.

Sự gắn bó của Chủ tịch Hồ Chí Minh với con người, tấm lòng nhân ái bao la của Bác với con người bắt nguồn từ một lòng tin mãnh liệt vào chính bản thân con người, vào cái thiện của con người, vào sức sống của dân tộc. Trước khi đi vào cõi vĩnh hằng, Bác đã căn dặn chúng ta phải sống có tình, có nghĩa “phải có tình đồng chí thương yêu lẫn nhau”. Khi đi xa, Bác “để lại muôn vàn tình yêu thương cho toàn dân, toàn Đảng, cho toàn thể bộ đội, cho các cháu thanh niên và nhi đồng”. Cả cuộc đời Bác đã dành cho dân tộc Việt Nam. Mong muốn lớn nhất của Bác là làm cho nước ta được hoàn toàn độc lập, đồng bào ta được hoàn toàn tự do, ai cũng có cơm ăn, áo mặc, ai cũng được học hành.

Bác Hồ là hình ảnh của người Cha, người Bác - là hình ảnh của dân tộc trong tim của mỗi người Việt Nam. Từ một thanh niên yêu nước, yêu những người cùng khổ, Bác đã quyết chí ra đi tìm đường cứu nước, cứu dân. Bác đã gặp chủ nghĩa Mác - Lênin và áp dụng vào thực tiễn cách mạng Việt Nam. Ở Bác tình yêu Nhân dân là vĩnh cửu, mọi suy nghĩ, việc làm của Bác đều xuất phát từ lợi ích của Nhân dân. Bác nói: “Ồ đời và làm người là phải yêu nước, thương dân, yêu nhân loại bị đau khổ và áp bức”.

Dành trên 40 năm nghiên cứu cuộc đời, tư tưởng sự nghiệp của Bác, GS.TS Hoàng Chí Bảo đã kể hàng nghìn câu chuyện về Người. GS.TS Hoàng Chí Bảo một lần nữa khẳng định, cả cuộc đời của Bác sống vì dân, vì nước. Chỉ riêng cái tên của Bác là Nguyễn Ái Quốc đã thể hiện lẽ sống, tấm lòng yêu nước, thương dân của Người...

NGUYỄN MỸ



**SÁNG MÃ NHÂN ÁI HỒ CHÍ MINH**

# Học Bác cách ứng xử nhân văn với thiên nhiên

**Năm 1959, tại Lễ phát động trồng cây lần đầu tiên, Bác Hồ đã nói: “Mùa xuân là Tết trồng cây/Làm cho đất nước càng ngày càng xuân”. Trải qua hơn 6 thập kỷ, câu nói của Bác vẫn là nguồn động lực, cảm hứng lớn lao thúc đẩy các phong trào thi đua trồng cây cả nước, trở thành một tập quán tốt đẹp của Nhân dân ta.**



● **Bác Hồ cùng cán bộ, nhân viên trồng cây trong Phủ Chủ tịch. (Ảnh tư liệu)**



● **Hình ảnh Bác Hồ cầm xẻng, cuộc trồng cây đã trở nên thân thuộc. (Ảnh tư liệu)**



● **Bác Hồ trồng cây đa tại xã Vật Lại, Ba Vì (Hà Tây cũ). (Ảnh tư liệu)**

## Hãy vì lợi ích 10 năm trồng cây...

Từ “Tết trồng cây” Bác phát động, đến nay đã có rất nhiều “Tết trồng cây” khác do các đơn vị, cơ quan, doanh nghiệp, hộ gia đình, cá nhân tổ chức và thực hiện. Hàng ngàn, hàng triệu cây xanh được vun trồng, bám rễ sâu vào đất mẹ, vươn lên với sức sống kiên cường, đóng góp cho thiên nhiên, cuộc sống tươi đẹp. Phong trào đáng chú ý nhất phải kể tới đầu năm 2021, Chính phủ phát động trồng 1 tỷ cây xanh. Đây không chỉ là việc làm thiết thực mà còn là biểu hiện của nghĩa cử “Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”.

Phong cách sống giản dị, đức độ, hài hoà của Chủ tịch Hồ Chí Minh chính là tấm gương đẹp đẽ về sự gắn kết giữa con người và thiên nhiên. Bác yêu thiên nhiên như tình yêu với đất nước và với con người. Đến nay, rất nhiều sách vở, báo đài và tài liệu sử sách đã ghi lại những câu chuyện làm minh chứng cho thấy Bác luôn chú ý và trân trọng môi trường sinh thái.

Kể rằng, sau gần 30 năm ở bên ba nước ngoài tìm đường cứu nước, Bác trở về Tổ quốc, trực tiếp lãnh đạo phong trào cách mạng. Lúc ấy, Bác đã sống ở hang núi Pác Bó (tỉnh Cao Bằng) trong điều kiện khó khăn, thiếu thốn nhưng vẫn tràn đầy tinh thần lạc quan cách mạng. Trong suốt cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược, Chủ tịch Hồ Chí Minh và Trung ương Đảng di chuyển lên Việt Bắc, nơi ở của Bác cũng chỉ là một ngôi nhà sàn bé hoặc mái lá đơn sơ. Những năm tháng ở Thủ đô Hà Nội, Bác sống và làm việc trong ngôi nhà sàn luôn chan hòa với tự nhiên. Bác trồng cây, trồng rau trong vườn, thả cá

dưới hồ và không cho phép ai xua đuổi, săn bắn chim trong vườn. Dù trong hoàn cảnh nào, Bác vẫn luôn tìm đến những nơi làm việc và sinh hoạt gần gũi và hoà mình với thiên nhiên, với bờ suối, rừng cây, đất trời, sông núi...

Lại nói đến một câu chuyện khác khi Bác về thăm, chúc Tết Nhân dân xã Vật Lại, huyện Ba Vì nhân dịp Tết Kỷ Dậu. Bữa trưa, Bác dùng cơm mang theo ngay tại đồi cây. Thấy đồng chí Bí thư xã bận khoản, Bác liền bảo: “Đi chơi xuân nơi đồi núi thơ mộng thế này thì phải lấy trời làm màn, đất làm chiếu. Thảm cỏ sạch thế này tôi nằm nghỉ ngay đây, có khoẻ không?”. Hay nói đến một ngày giáp Tết nọ, các cụ già xã Nhật Tân tặng Bác cây đào. Bác vui vẻ dặn dò: “Sang năm, các cụ và Nhân dân trong xã không phải tặng tôi cây đào khác nữa. Tôi sẽ tự trồng cây đào này ngay tại vườn nhà và cố gắng chăm bón thật tốt để mùa xuân tiếp theo lại có hoa đào Nhật Tân để chơi xuân”.

Bác từng gọi ý mọi người cứu sống một cái rễ đa, một cây râm bụt mọc bên bờ ao, nhắc nhở anh em giúp việc không chặt cây, bẻ cành, bởi việc chặt bỏ một cây thì dễ nhưng trồng được cây to bóng mát thì phải mất hàng chục năm. Có người kể lại rằng, nhà nhiếp ảnh Đinh Đăng Định khi chụp ảnh định bẻ một cành cây nhỏ cho khỏi vướng ống kính liền được Bác ngăn lại. Hay trong Lễ chào mừng ngày Quốc khánh 2/9/1957, Ban Tổ chức cho duyệt binh thứ hai tại Quảng trường Ba Đình, định chặt một cái cây vì vướng đường đi, Bác liền khuyên: “Các cô, các chú chịu khó khắc phục, cây ấy là do ông cha ta trồng chứ có phải Bác cháu ta trồng đâu mà đòi chặt”.

Lúc Bác còn sống, Nhân dân cũng luôn thấy được hình ảnh thân thuộc của Bác gương mẫu cầm cuốc, xẻng để trồng cây, chăm sóc cây. Những cây đa tự tay Bác trồng ở công viên Thống Nhất (11/1/1960), ở xã Đông Hội huyện Đông Anh (31/1/1965), ở xã Vật Lại huyện Ba Vì (Xuân Kỷ Dậu 1969) vẫn còn hiên ngang, sừng sững đến nay. Bác đã đề xướng, phát động Phong trào “Tết trồng cây”, trồng cây gây rừng, phủ xanh đất trống, đồi trọc. “Việc này ít tốn kém mà lợi ích lại nhiều” - Bác viết trong bài báo “Tết trồng cây” kêu gọi người người trồng cây, nhà nhà trồng cây vào tháng 1/1959. Trong bài báo khác của Người, “Nông dân phải trồng cây chuẩn bị làm nhà ở” vào khoảng tháng 5/1959, Bác viết: “Muốn làm nhà cửa tốt/Phải ra sức trồng cây/Chúng ta chuẩn bị từ rày/Dăm năm sau, sẽ bắt tay dựng nhà”.

Chắc hẳn, hầu như ai cũng biết đến câu nói nổi tiếng của Bác “Vì lợi ích mười năm trồng cây, vì lợi ích trăm năm trồng người”. Theo lời Người căn dặn, phải bắt đầu từ việc chăm sóc cây mới trồng, từng con người mới lớn, từng tấm gương người tốt, việc tốt xuất hiện ở trong cuộc sống hàng ngày của hàng triệu triệu quần chúng Nhân dân lao động trong cả nước. Phải có nhiều cây mới thành rừng, phải có nhiều người tốt mới thành một xã hội tốt đẹp.

Trong Di chúc, Bác cũng không quên nhắc nhở mọi người trồng cây: “... Nên có kế hoạch trồng cây trên đồi. Ai đến thăm thì trồng một cây làm kỷ niệm. Trồng cây nào phải tốt cây ấy. Lâu ngày, cây nhiều thành rừng sẽ tốt cho phong cảnh và lợi cho nông nghiệp” (trích Hồ Chí Minh toàn tập).

## “Hãy là một phần của kế hoạch đa dạng sinh học”

Chủ tịch Hồ Chí Minh quan tâm đến bảo vệ môi trường trước cả khi có những công ước quốc tế về môi trường, đa dạng sinh học hay biến đổi khí hậu - thậm chí tại thời điểm đó những vấn đề này vẫn chưa nổi cộm, nhức nhối như hiện giờ. Bác cũng đã sớm cảnh báo hậu quả của việc khai thác rừng bừa bãi, gây tác hại đến tài nguyên, môi trường sinh thái của con người. Bác gọi tệ nạn phá rừng là hành vi “đem vàng đổ xuống biển”. Quả thực, đến nay khi nạn phá rừng trở thành vấn đề nhức nhối, ô nhiễm nguồn nước diễn ra ở nhiều nơi với tốc độ đáng báo động, môi trường đất ngày suy thoái trầm trọng, con người phải hứng chịu những hậu quả ngày càng cực đoan hơn từ thời tiết, thiên tai, dịch bệnh,... Bối cảnh hiện tại yêu cầu con người phải bỏ ra nhiều tiền của, công sức, nguồn lực hơn nữa để phục hồi lại rừng và hệ sinh thái. Những lời răn dạy của Bác vượt qua các thời đại, đến nay vẫn còn khiến chúng ta phải thấm thía, suy ngẫm.

Sắp tới đây là Ngày Quốc tế Đa dạng sinh học 22/5/2024, Liên hợp quốc đã lựa chọn chủ đề “Hãy là một phần của kế hoạch đa dạng sinh học”. Đây là thông điệp và cũng là lời kêu gọi các bên liên quan cùng tham gia, đóng góp vào việc thực hiện “Khung Đa dạng sinh học toàn cầu Côn Minh - Montreal (GBF)”, hướng tới ngăn chặn, giảm bớt sự suy giảm đa dạng sinh học trong thập kỷ “Phục hồi hệ sinh thái”. Hướng ứng, Bộ Tài nguyên và Môi trường cũng đề ra nhiều khẩu hiệu như: “Đa dạng sinh học là nền tảng của mọi sự sống trên trái đất”, “Đa dạng sinh học - Giá trị cuộc sống từ thiên nhiên”, “Bảo vệ muôn loài, bảo vệ cuộc sống”, “Hợp tác xuyên biên giới vì sự sống trên trái đất”, “Bảo tồn thiên nhiên là tiền đề của phát triển bền vững”...

Trong nỗ lực thực hiện các mục tiêu đầy tham vọng trong GBF, thời gian qua, Việt Nam đã và đang triển khai nhiều hành động cụ thể. Trong đó, việc hoàn thiện hành lang pháp lý để hỗ trợ công tác bảo tồn đa dạng sinh học là một trong những hành động tiên quyết, bao gồm: tiếp tục xây dựng và hoàn thiện các cơ chế, chính sách liên quan đến quy hoạch bảo tồn đa dạng sinh học quốc gia, xác định các đối tượng cần phải ưu tiên bảo vệ, bảo tồn từ nay tới 2030; vấn đề về bảo tồn các loài nguy cấp, quý hiếm, được ưu tiên bảo vệ; kiểm soát các loài ngoại lai xâm hại; xây dựng cơ sở dữ liệu quan trắc đa dạng sinh học... Đồng thời, Việt Nam cũng chú trọng việc xây dựng năng lực cho cán bộ; nâng cao nhận thức về bảo tồn đa dạng sinh học; khởi xướng những vấn đề liên quan đến lồng ghép đa dạng sinh học trong các ngành, lĩnh vực, như gắn bảo tồn đa dạng sinh học với du lịch dựa vào thiên nhiên, hoặc những dự án, nhiệm vụ áp dụng các sáng kiến giải pháp dựa vào thiên nhiên vừa bảo tồn đa dạng sinh học, vừa thích ứng, giảm nhẹ biến đổi khí hậu; tiếp cận dựa vào hệ sinh thái...

Ngày nay, các chính phủ và dư luận kêu gọi lối sống xanh, chuyển đổi xanh, tăng cường cam kết trồng cây, gây rừng, bảo vệ môi trường, phục hồi hệ sinh thái. Ngẫm lại, Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng đã từng căn dặn anh em và Nhân dân cả nước những điều như vậy và chính Bác cũng làm gương cho mọi người noi theo về lối sống gần gũi với thiên nhiên, cũng như nỗ lực bảo vệ và sống hài hoà với tự nhiên.

**DIỆU BẢO**



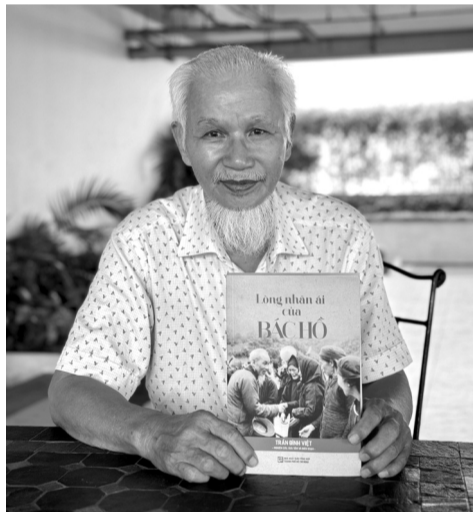
## SÁNG MÃI NHÂN ÁI HỒ CHÍ MINH

Trò chuyện với người viết quyển sách  
“Lòng nhân ái của Bác Hồ”

Với tác giả Trần Đình Việt, “Lòng nhân ái của Bác Hồ” là tác phẩm tâm đắc nhất của ông trong suốt cuộc đời làm công tác xuất bản. Một tập hợp những câu chuyện nhỏ mà tác giả dày công nghiên cứu, tìm hiểu đã lay động biết bao trái tim độc giả, cho thấy một khía cạnh rất đời thường mà cũng rất vĩ đại của vị cha già kính yêu.

## Lòng nhân ái tạo nên con người vĩ đại

Sau những tháng năm làm báo với vai trò nhà báo, tổng biên tập, rồi đến cương vị Giám đốc Nhà xuất bản Tổng hợp, nhà báo Trần Đình Việt về hưu nhưng ngôi viết vẫn không nghỉ ngơi. Lúc này, ông ấp ủ cho mình một “dự án” nho nhỏ, đó là thực hiện một quyển sách về Bác Hồ.



● Tác giả Trần Đình Việt và tác phẩm “Lòng nhân ái của Bác Hồ”. (Ảnh: PV)

Nhà báo Trần Đình Việt chia sẻ, đề tài về Hồ Chủ tịch là một đề tài rất quen mà cũng rất lạ. Quen, là bởi viết về Bác thì có không biết bao nhiêu bài viết, bài báo, quyển sách, thơ ca, nghiên cứu đã thực hiện rồi. Nhưng vẫn còn lạ, là bởi nói về Bác vẫn còn rất nhiều điều chưa nói hết, đặc biệt là những khía cạnh đời thường, nhỏ bé thôi nhưng phản ánh được nhân cách vĩ đại của Người.

Nhà báo Trần Đình Việt kể, trong những buổi sinh hoạt Chi bộ hàng tháng, chủ đề Học tập tấm gương đạo đức Chủ tịch Hồ Chí Minh được đưa ra rất nhiều. Nhưng học ở Bác những gì, học thế nào thì đôi khi chưa có những định hướng cụ thể. Từ đó, ông bắt đầu nung nấu việc cho ra đời một tác phẩm để người đọc có thể dễ dàng hình dung, nắm bắt để mà học tập Bác. Trong quá trình nghiên cứu về cuộc đời, sự nghiệp, nhân cách của Bác, ông Trần Đình Việt nhận ra rằng, Bác là một con người vừa cụ thể mà lại vừa khái quát. Để học ở Bác, có lẽ cần tóm gọn lại trong 6 chữ: “Tu tưởng, đạo đức, phong cách”. Và trong 3 từ khái quát ấy, nhà báo Trần Đình Việt chọn phần mà mình thấy gần gũi, rung động nhất, đó là phần về đạo đức Hồ Chí Minh để tiến hành nghiên cứu, khảo cứu.

Nói về phạm trù đạo đức, đó cũng là một khái niệm khá rộng. Tác giả đã đi vào “hạt nhân” của phạm trù đạo đức, đó chính là tình yêu thương con người. Và như thế, quyển sách “Lòng nhân ái của Bác Hồ” ra đời.



● Tác giả Trần Đình Việt giao lưu với Viện Khoa học hình sự miền Trung về tác phẩm “Lòng nhân ái của Bác Hồ”. (Ảnh: NVCC)

Theo tác giả Trần Đình Việt, nói về lòng nhân ái của Bác Hồ, phải đặt vào một bối cảnh rộng và sâu để thấy được nguồn cội của nó. Bác sinh ra trong một gia đình nhà nho nghèo có truyền thống hiếu học ở một vùng quê rất nghèo. Hoàn cảnh gia đình khó khăn, phải cùng mẹ nuôi nấng các em khi cha đi thi ở xa, chính trong những ngày tháng thơ ấu ấy đã nuôi dưỡng tâm hồn, gieo mầm trong Bác tình yêu thương và sự cảm thông sâu sắc đối với số phận con người. Lớn lên, đứng trước tình cảnh đất nước chịu cảnh nô lệ, làm than, chính tình yêu thương với dân, với nước đã thúc đẩy Bác bôn ba ra thế giới tìm con đường có thể cứu vớt nỗi khổ đau của dân mình. Để rồi, khi tâm mắt mở rộng, Bác nhận ra rằng, người dân nơi nào cũng có khổ đau. Tình thương con người của Bác trải rộng từ người dân trong nước đến những người lao động dưới đáy xã hội ở nước ngoài. Từ báo đầu tiên Bác lấy tên “Người cùng khổ” đã thể hiện tấm lòng đau đáu vì con người của Bác.

Như vậy, chữ “nhân” của Cụ Hồ được thể hiện như thế nào? Theo nhà báo Trần Đình Việt, để hiểu rõ được điều này, ông đã sưu tầm, khảo cứu những câu chuyện liên quan đến cách Bác ứng xử với nhiều đối tượng: Với đồng bào Việt Nam, với nhân dân các nước, với đồng chí của mình và với kẻ thù. Từng câu chuyện trong quyển sách “Lòng nhân ái của Bác Hồ” như những ngọn nến nhỏ mà sáng tỏ, phần nào soi rọi cho người đọc thấy rõ hơn tấm lòng của Người đối với con người. Đối với đồng bào, Người hết mực thương yêu, hy sinh cả cuộc đời để giành độc lập, cơm no, áo ấm. Đối với nhân dân các nước, Người dành một tấm lòng yêu thương, trân trọng bao la không biên giới. Đối với đồng chí, Người quan tâm, chăm sóc như với ruột thịt, nhưng cũng rất nghiêm khắc dạy dỗ, đào tạo, nhân cách của Người khiến các đồng chí “tâm phục, khẩu phục”. Đối với kẻ thù, vũ khí mạnh mẽ nhất của Hồ Chủ tịch cũng là lòng nhân ái. Bằng tấm lòng bao dung và trí tuệ vĩ đại, Người đã khiến kẻ thù phải ngả mũ kính phục, bị cảm hóa.

GS Đặng Thai Mai, sau lần những gặp gỡ Hồ Chủ tịch đã phải thốt lên “đó là một con người rất hiểu con người”. Còn chí sĩ yêu nước Huỳnh Thúc Kháng, một con người kiêu hãnh không cúi đầu trước bất cứ thế lực nào, đã thay đổi quan điểm, ra

trợ giúp cho Bác, và thốt lên “Chí thành, năng động, tấm lòng thành của Cụ Hồ làm đá cũng phải chuyển hướng”.

## Hành trình trở thành “nhà nghiên cứu” về Hồ Chủ tịch

“Lòng nhân ái của Bác Hồ” là một quyển sách tập hợp nhiều câu chuyện liên quan đến tình yêu thương con người của Bác. Đó là những câu chuyện chân thật được kể lại thông qua những người đã từng có cơ hội được gặp gỡ, tiếp xúc hoặc được nghe kể lại những câu chuyện về Bác Hồ. Những câu chuyện qua lời kể của cố Thủ tướng Phạm Văn Đồng, GS Đặng Thai Mai, GS Trần Văn Giàu, đồng chí Vũ Kỳ, những con người may mắn được thân cận, làm việc với Bác. Đó cũng có thể là những cuộc gặp gỡ đầy xúc động của “nữ tướng rừng dừa” Nguyễn Thị Định với Bác. Những câu chuyện từ góc nhìn của những người làm văn nghệ, người bộ đội, người làm công tác hậu cần, những người bạn của Bác ở nước ngoài với có đủ màu da...

Thông qua những câu chuyện sống động và những hình ảnh tư liệu, tác giả Trần Đình Việt đưa người đọc đi đến những khoảnh khắc khác nhau trong suốt cuộc đời Bác. Có những đoạn cảm động đến rơi nước mắt. Như đoạn kể về hành trình anh hùng Nguyễn Thị Định theo đoàn vào thăm Bác. Bà Nguyễn Thị Định trình bày với Bác những khó khăn, khốn khổ mà quân dân Nam Bộ đang gặp phải, như thiếu súng đạn nghiêm trọng, giặc Pháp đốt phá sạch, khiến đồng bào phải bỏ vườn không nhà trống mà chạy, trẻ con nheo nhóc, khốn khổ trăm bề. Cán bộ phải sơ tán căn cứ, đóng ở rừng ngập mặn, chia nhau từng ngụm nước, nấu cơm bằng nước mặn... Đoạn sách đã miêu tả lại hình ảnh Bác như sau: “Bác ngồi lặng đi, hai hàng nước mắt lăn qua đôi má gầy tóp, rơi xuống chòm râu rồi đọng lại lóng lánh! Nhìn thấy những giọt nước mắt của vị Chủ tịch nước khóc vì miền Nam ruột thịt, mọi người đã khóc theo. Những giọt nước mắt của Bác buổi ấy đối với Ca Văn Thỉnh cũng như Nguyễn Thị Định đã ghi dấu ấn thiêng liêng, tan hòa vào cõi tâm linh hoài cảm suốt đời...”.

Nhà báo Trần Đình Việt cho biết, để sưu tầm, nghiên cứu về Bác không phải là một chuyện dễ dàng. Những câu chuyện



● Tác phẩm “Lòng nhân ái của Bác Hồ”.

thật thông qua những người từng gặp Bác, những bức ảnh tư liệu về cuộc đời Bác trải dài gần một thế kỉ cần sự sưu tầm, hệ thống lại dưới một chủ đề nhất quán.

“Bức ảnh bìa sách “Lòng nhân ái của Bác Hồ” tôi chọn khoảnh khắc Hồ Chủ tịch hỏi thăm các mẹ Cao Bằng khi người về thăm Pác Pó. Tại sao lại là hình ảnh ấy chứ không phải là hình ảnh nào khác trong suốt sự nghiệp vĩ đại của Người? Ấy là bởi trong bức ảnh ấy, ta thấy không phải một vị lãnh tụ áo mao đang đi thăm người dân, mà là một ông cụ hiền lành, từ ái, đang thăm hỏi ân cần những cụ già khác. Bức ảnh chạm đến trái tim tôi một cách sâu sắc nhất và tôi nghĩ rằng, nó cũng sẽ chạm đến trái tim độc giả, bởi khía cạnh rất nhân ái, rất “đời” của Bác toát ra từ đây”, nhà báo Trần Đình Việt chia sẻ với phóng viên.

Sau khi tác phẩm “Lòng nhân ái của Bác Hồ” ra đời, quyển sách đã được độc giả đón nhận nhiệt tình. Nhiều chi bộ Đảng, khi sinh hoạt chi bộ đã đem quyển sách như một “nhân chứng” sinh động để các đảng viên cùng học tập tấm gương đạo đức Hồ Chủ tịch. Đồng thời, tác giả Trần Đình Việt cũng được nhiều cơ quan, đơn vị mời giao lưu, như chương trình “Bác Hồ - Một tình yêu bao la” tại đường sách Thủ Đức cuối năm 2023, hay chuyến giao lưu với Viện Khoa học hình sự miền Trung để trao đổi về quyển sách. Tác phẩm cũng đã được Ban Tuyên giáo Trung ương tặng giải C Giải thưởng sáng tác, quảng bá tác phẩm văn học, nghệ thuật, báo chí về chủ đề “Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh” giai đoạn 2021 - 2023 vào tháng 9/2023.

Ở tuổi xấp xỉ 80, xuất bản được tác phẩm “để đời” về Hồ Chủ tịch, nhưng nhà báo Trần Đình Việt vẫn chưa ngơi nghỉ. Ông đang bắt tay thực hiện một ấn phẩm nghiên cứu khác về Hồ Chủ tịch, dự kiến ra mắt vào năm 2025. Nhà báo Trần Đình Việt cho biết, còn sức khỏe, ông sẽ tiếp tục những công trình nghiên cứu, khảo cứu về Cụ Hồ. Ông đặt cho mình mục tiêu trở thành nhà nghiên cứu về cuộc đời Hồ Chủ tịch. Bởi thông qua chính những cuộc tìm hiểu, khảo cứu về cuộc đời Bác, ông càng thêm kính nể, khâm phục, không ngừng học hỏi, trau dồi bản thân, đi theo con đường của Bác. **NGỌC MAI**



**SÁNG MÃI NHÂN ÁI HỒ CHÍ MINH**

**Chủ tịch Hồ Chí Minh là một nhân vật vĩ đại không chỉ đối với Nhân dân Việt Nam mà còn đối với bạn bè yêu chuộng tự do và hòa bình trên thế giới. Người là một nhân vật lịch sử được yêu thích khắp năm châu không chỉ bởi tài năng lỗi lạc mà còn bởi phẩm chất đạo đức trong sáng, đẹp đẽ, kết tinh những giá trị tốt đẹp của văn hóa dân tộc Việt trải qua hàng ngàn năm lịch sử.**

**Tình cảm nồng ấm của nhân dân thế giới**

Chủ tịch Hồ Chí Minh, vị lãnh tụ vĩ đại của dân tộc Việt Nam, người luôn sống trong muôn triệu trái tim của các thế hệ Nhân dân Việt Nam đã sống một cuộc đời giản dị. Lúc sinh thời, trên hành trình đi tìm đường cứu nước, Người đã bôn ba qua rất nhiều nước trên thế giới. Bác để lại ấn tượng sâu sắc trong lòng bạn bè thế giới, đồng thời nhận được sự ủng hộ lớn lao, cũng như tình cảm nồng ấm của nhân dân thế giới.

Tháng 2/1958, Chủ tịch Hồ Chí Minh sang thăm Ấn Độ, đón Bác, Thủ tướng Ấn Độ P.J Nehru đã chào mừng: “Thật là một điều hân hạnh được gặp Hồ Chí Minh, con người vĩ đại và có sức hút mãnh liệt. Thế giới ngày nay còn có khác biệt và xung đột, nhưng được gặp Hồ Chí Minh, chúng ta thật sung sướng được thấy lòng tốt của con người, tình bạn, lòng nhân ái”.

Thủ tướng Ấn Độ đã dành những lời lẽ đẹp đẽ, trân trọng nhất để ca ngợi Hồ Chí Minh. Ông gọi Chủ tịch Hồ Chí Minh là: “Một vị lãnh tụ xuất sắc, đồng thời là một chiến sĩ vĩ đại cho tự do”. Trong bữa tiệc do Chủ tịch Hồ Chí Minh tổ chức để chiêu đãi các vị lãnh đạo, chính khách và bạn bè Ấn Độ trước khi rời Delhi đi thăm Mumbai và Konkata, Thủ tướng Nehru phát biểu: “Chúng ta được tiếp đón một con người, mà người đó là phần lịch sử của châu Á. Ngoài phần gặp gỡ một con người vĩ đại, chúng ta đã gặp một mảng lịch sử. Do đó, chúng ta không chỉ được nâng tầm tư tưởng, suy nghĩ mà còn được lớn lên ở bên Người. Được gặp Người chúng ta trở nên tốt đẹp hơn... Trong thế giới đầy biến động, xung đột và phân ly, thật sung sướng khi Người đến mang lòng tốt của con người và tình bạn, tình thân ái đã vượt lên tất cả”.

Chủ tịch Hồ Chí Minh để lại nhiều ấn tượng cho những người từng tiếp xúc. Lãnh tụ Án

# Thế giới ngợi ca Người – Danh nhân Hồ Chí Minh



● Chủ tịch Hồ Chí Minh được đón chào khi đến thăm thành phố Novosibirsk, mở đầu chuyến thăm hữu nghị chính thức Liên Xô (nay là Liên bang Nga), ngày 10 tháng 7 năm 1955. (Ảnh: tư liệu)



● Chủ tịch Hồ Chí Minh hòa nhịp cùng các thanh niên Kazakhstan trong vũ điệu dân tộc, tháng 7 năm 1959. (Ảnh: tư liệu)

Độ Jawaharlal Nehru mô tả Bác bằng cụm từ “đặc biệt dễ mến và thân thiện”. Trong khi đó, Paul Mus, nhà Đông phương học người Pháp được tiếp chuyện với Hồ Chí Minh trong các năm 1946 và 1947 thì thấy ở Bác hình ảnh “một nhà cách mạng kiên định, liêm khiết”.

Hiện nay ở Pháp có khoảng 45 điểm di tích lưu giữ nhiều tài liệu và hiện vật quý liên quan đến sự nghiệp hoạt động cách mạng của Hồ Chí Minh từ năm 1911 đến 1927. Trong đó, nổi bật là ngôi nhà số 9, ngõ Compoint, quận 17, Paris. Dấu ấn của Chủ tịch Hồ Chí Minh ở Pháp có thể kể đến bản yêu sách của Nhân dân An Nam do Nguyễn Ái Quốc ký tên gửi tới Hội nghị Véc-xây; hay tại Đại hội của Đảng Xã hội Pháp ở thành phố Tua lịch sử, Nguyễn Ái Quốc đã trở thành một trong những người sáng lập Đảng Cộng sản Pháp. Và với việc sáng lập Hội Liên hiệp thuộc địa và tờ báo “Người cùng khổ” (Le Paria), Nguyễn Ái Quốc đã góp phần “thổi” một luồng gió mới đến nhân dân các nước bị áp bức, đoàn kết họ trong cuộc đấu tranh chung chống chủ nghĩa đế quốc.

Cũng có những quốc gia Chủ tịch Hồ Chí Minh chưa kịp đến nhưng tình cảm của người dân dành cho Bác rất đặc biệt. Lúc sinh thời, tuy Chủ tịch Hồ Chí Minh chưa có dịp đến thăm Cuba, nhưng nhân dân Cuba đã dành rất nhiều tình cảm trân quý cho Người. Đặc biệt, tượng đài Chủ tịch Hồ Chí Minh được đặt tại trung tâm Công viên Hòa bình trên Đại lộ 26, một trong những con đường lớn nhất tại Thủ đô La Habana. Công viên này được người dân La Habana triu mến gọi là công viên Hồ Chí Minh.

Nói về sự khiêm tốn, giản dị chân thành của Người, cô Tổng thống Chile Xanvado Agiende đã phát biểu: “Đằng sau vẻ bề ngoài mềm mại của Ông là một tinh thần quật cường, dũng cảm, bất khuất... Lúc đầu người phương Tây chỉ cười bộ quần áo của Ông, xong rồi nhiều người nhận rõ rằng bộ quần áo đặc biệt của Ông chứng tỏ cho dù bất cứ ở đâu, giữa những người thượng lưu hay giữa đám đông quần chúng, không bao giờ Ông quên mình là người trong quần chúng của đất nước Việt Nam yêu quý của mình... Nếu ai muốn tìm

Suốt đời chiến đấu không ngừng nghỉ không chỉ cho dân tộc Việt Nam mà còn cho cả nhân loại cần lao, Chủ tịch Hồ Chí Minh - vị lãnh tụ kính yêu được bầu bạn khắp năm châu ngưỡng mộ và khâm phục. Trong Từ điển Danh nhân văn hóa thế giới, trong lĩnh vực chính trị - xã hội, từ điển đã dành hai trang 332 - 333 ghi rõ: “Chủ tịch Hồ Chí Minh là ngọn cờ đầu của giải phóng dân tộc. Người đã dẫn dắt triệu triệu người Việt Nam cùng hàng ngàn triệu người nô lệ hơn 100 nước trên thế giới vùng lên giành độc lập tự do, chống chủ nghĩa thực dân cũ và mới. Người đã làm nên cuộc đảo lộn thế giới chưa từng có từ sau khi chủ nghĩa tư bản lật đổ đế chế La Mã cổ xưa. Người đã vẽ lại bản đồ thế giới. Chủ tịch Hồ Chí Minh xứng đáng là Danh nhân văn hóa thế kỷ XX”.

một từ có thể tóm gọn tất cả cuộc đời của Chủ tịch Hồ Chí Minh thì đó là một sự hết sức giản dị và hết sức khiêm tốn của Ông”.

Tờ New York Times nhận định về Bác Hồ: “Trong số các chính khách của thế kỷ XX, Hồ Chí Minh là nhân vật nổi bật về tính bền bỉ, dẻo dai và lòng kiên nhẫn trong việc tìm kiếm mục tiêu độc lập cho Việt Nam và thành công trong việc dung hòa chủ nghĩa cộng sản với chủ nghĩa dân tộc”.

**Hồ Chí Minh được coi như “một lãnh tụ thần thoại”**

Đối với nhân dân châu Phi, Hồ Chí Minh được coi như “một lãnh tụ thần thoại”, tượng trưng cho cuộc đấu tranh anh hùng và thắng lợi của dân tộc

Việt Nam và phong trào giải phóng dân tộc trên thế giới. Ở đất nước Chile - nơi cách xa Việt Nam hàng vạn dặm, một người thanh niên tên Victore Hara đã đặt hình ảnh Hồ Chí Minh lên ngực mình và hát một bài hát về Bác tại quảng trường ở Helsinki trước hơn 5.000 đại biểu thanh niên, sinh viên thế giới vào lúc 9h sáng ngày 23/08/1969. Victore Hara đã trút hơi thở cuối cùng dưới bàn tay tàn sát đẫm máu của chế độ độc tài Pinochet. Ông Houari Boumediene, Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng nước Cộng hòa nhân dân Algeria đã viết: “Chủ tịch Hồ Chí Minh là người mở đầu cho cuộc đấu tranh của nhân dân các nước trong thế giới thứ ba để tự giải phóng mình khỏi ách kìm kẹp của chủ nghĩa thực dân và chủ nghĩa đế quốc”. Tổng thống Sekou Toure của Guinea cũng viết: “Xuất sắc và dũng cảm người anh Hồ Chí Minh là tấm gương tốt đẹp đối với các dân tộc Á - Phi trong cuộc đấu tranh cao cả chống chủ nghĩa đế quốc, chống chủ nghĩa thực dân cũ và mới”...

Tại Ai Cập, hầu hết người dân Ai Cập đều biết tới Việt Nam và Chủ tịch “Hồ Chí Minh”. Câu nói quen thuộc của người dân ở đây là “Việt Nam - Hồ Chí Minh” với sự ngưỡng mộ và đầy kính phục. Chia sẻ những câu chuyện về Chủ tịch Hồ Chí Minh, Đại sứ Ai Cập Moheb El Samra khẳng định dưới sự lãnh đạo của Người, dân tộc Việt Nam đã làm nên những điều kỳ diệu:

“Chủ tịch Hồ Chí Minh là biểu tượng cổ vũ và ảnh hưởng to lớn đối với phong trào giải phóng dân tộc các nước châu Phi, Ai Cập cùng nhiều dân tộc trên thế giới. Bất cứ cuộc đấu tranh giải phóng nào của các dân tộc ở châu Á, cũng như trên toàn thế giới lúc đó đều lấy Việt Nam - Hồ Chí Minh làm ngọn cờ để đấu tranh giành độc lập”.

Đặc biệt, thế giới cảm phục Chủ tịch Hồ Chí Minh ở tư tưởng giải phóng. Ở đâu có áp bức, ở đó có tư tưởng giải phóng của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Các dân tộc trên thế giới đều thấy ở Người tấm lòng thành thật, hợp tác, hữu nghị và phát triển. Thông điệp toát ra từ cuộc đời của Chủ tịch Hồ Chí Minh đến mọi người trên trái đất là thông điệp của hòa bình, là sự bao dung, độ lượng, là phấn đấu vì sự tiến bộ xã hội, hướng tới một thế giới im tiếng súng, đầy áp tiếng cười, thế giới của sự trải lòng hướng thiện.

**BẢO CHÂU (tổng hợp)**



Làng Yên Thái từ thế kỷ 15 đã vang danh khắp chốn với nghề làm giấy dó truyền thống như một niềm tự hào của người dân Kẻ Bưởi. Trải qua nhiều công đoạn chế tác thủ công cầu kỳ, phức tạp, đôi tay tài hoa của người thợ Việt đã làm ra thành những tờ giấy nhẹ như bấc, mềm như lụa, óng như tơ, mảnh mai, tinh tế. Người xưa đã dùng giấy dó để in kinh sách, viết chữ, in tranh dân gian, các triều đại phong kiến Việt Nam dùng nó cho việc viết sắc phong. Đặc biệt, bản Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh được in trên giấy dó vùng Bưởi.

### “Nhịp chày Yên Thái mặt gương Tây Hồ”

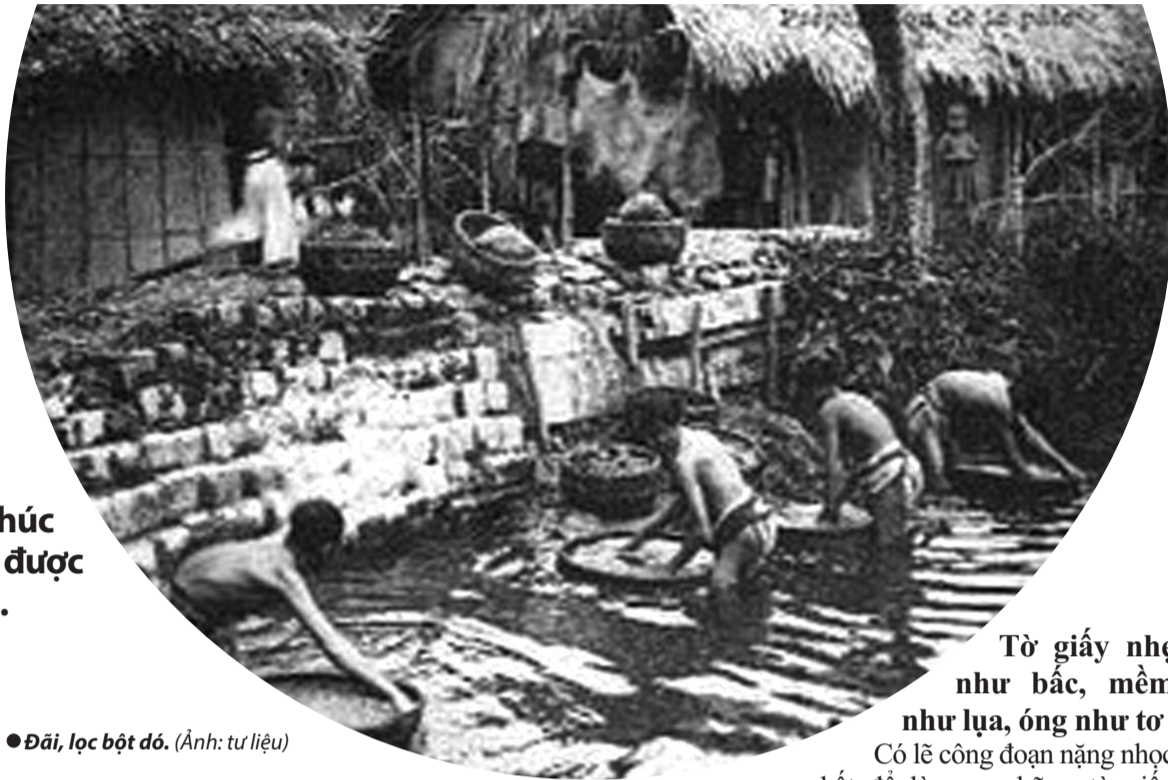
Trong số rất nhiều nghề truyền thống, nghề làm giấy dó của người Việt ra đời từ rất lâu và thực sự gắn bó với đời sống người Việt xưa, nó chính là chất liệu để lưu giữ và truyền tải các giá trị văn hóa lịch sử cha ông.

Làng nghề giấy dó Yên Thái, còn gọi là Kẻ Bưởi, ở phía Tây Bắc của Thủ đô Hà Nội. Nghề làm giấy ở Việt Nam đã có từ xa xưa, có thể nói là ngay từ những năm đầu Công nguyên. Năm 284, các thương gia La Mã đã mua của ta 3 vạn tờ giấy Mật Hương để dâng lên Vua Tấn Vũ Đế. Một học giả người Hoa là Kê Hàm cũng đã xác nhận giấy Mật Hương của Giao Chi làm bằng gỗ trầm thơm, màu trắng, có vân vẩy cá, thả vào nước không nát...

Khi Nhà nước Đại Việt ra đời và định đô ở Thăng Long, nghề này ở làng Yên Thái phát triển mạnh. Giấy dó Yên Thái đã từng là mặt hàng triều cống cho triều đình nhà Tống của đời Vua Lý Cao Tông (1176 - 1210). Trong sách “Đư địa chí” (1435), Nguyễn Trãi cũng đã đề cập đến phường Yên Thái ở Thăng Long gồm các làng Hồ Khẩu, Đông Xã, An Thọ, Yên Thái, Nghĩa Đô làm ra nhiều loại giấy: giấy sắc (để viết sắc của vua ban), giấy lệnh (để viết các lệnh chỉ của vua), giấy bản (phục vụ dân dụng), giấy quỳ...

Thời xưa, có lẽ làng nghề này đã cung cấp phần lớn lượng giấy cho nhu cầu cả nước, nên tiếng chày giã dó một thời đã thành một trong những nét đặc trưng của kinh kỳ. Âm thanh tiếng chày khua trong đêm đã đi vào ca dao: “Gió đưa cành trúc la đà/Tiếng chuông Trấn Vũ canh gà Thọ Xương/Mịt mù khói tỏa ngàn sương/Nhịp chày Yên Thái mặt gương Tây Hồ”.

Trong bài “Phú Thượng Tây Hồ” Nguyễn Huy Lượng thời Tây Sơn cũng nói về nghề



● Đãi, lọc bột dó. (Ảnh: tư liệu)



● Dân làng Yên Thái sử dụng chính những gốc cây to trong làng để ép giấy. (Ảnh: tư liệu)

Để triển khai có hiệu quả Chương trình số 02-CTr/QU ngày 19/10/2020 của Quận ủy Tây Hồ về tăng cường công tác quản lý nhà nước về kinh tế; Chú trọng phát triển ngành dịch vụ - du lịch gắn với di tích lịch sử - văn hóa, danh lam thắng cảnh, các làng nghề truyền thống của quận giai đoạn 2020 - 2025; UBND phường Bưởi được giao nhiệm vụ xây dựng, triển khai thực hiện Đề án “Tổ chức vận hành, khai thác Điểm dịch vụ, du lịch văn hóa và phục dựng mô hình nghề sản xuất truyền thống làm giấy dó, phường Bưởi”.

Ngày 13/5/2024, “Điểm dịch vụ, du lịch văn hóa và giới thiệu nghề truyền thống “làm giấy dó” của vùng Bưởi xưa” tại địa chỉ số 189 phố Trích Sài, phường Bưởi, quận Tây Hồ, TP Hà Nội đã hoàn thành và chính thức đi vào hoạt động. Đây không chỉ là một điểm dịch vụ, du lịch văn hóa, nơi tôn vinh lưu giữ, bảo tồn những giá trị của nghề làm giấy dó truyền thống mà còn là địa chỉ tin cậy, quen thuộc đối với người dân Thủ đô và các tỉnh, thành trong cả nước, bạn bè quốc tế khi về tham quan, du lịch trên địa phận Tây Hồ.

làm giấy rất thơ: “Chày Yên Thái nện trong sương chênh choảng/Lưới Nghi Tầm ngăn ngọn nước quanh co”.

Nghề làm giấy cổ truyền ở Yên Thái xưa cũng đã khá phức tạp, nó đòi hỏi từng loại thợ ở từng công đoạn tỉ mỉ phải có kinh nghiệm và giỏi nghề. Tuy không quá phức tạp, tinh xảo nhưng đòi hỏi có sự kết hợp hài hòa giữa sức mạnh, sự dẻo dai của người đàn ông và sự khéo léo của người phụ nữ. Nguyên liệu để làm giấy dó chính là vỏ của cây dó - loại cây cao từ 1 - 2m mọc tự nhiên thành rừng ở khu vực Phú Thọ, Yên Bái.

Người dân trong làng thường lên đó thu mua vỏ dó rồi đóng thành từng bè xuôi theo dòng chày sông Hồng và tập kết ở bến Xù Gạ (gần bến Chèm, quận Bắc Từ Liêm, ngày nay tên địa danh vẫn vậy), dùng xe bò tay kéo về làng.

Sau khi có được nguyên liệu tốt, hàng loạt các công đoạn sản xuất được thực hiện liên tục, nối tiếp nhau như: ngâm vỏ dó xuống ao cho mềm; ủ vôi tăng và hấp cách thủy trên vạc trong lò nung; phân loại sợi dó; giã cho nhuyễn; đãi bột; seo giấy; ép giấy; phơi, sấy khô và xếp thành từng chồng.

# VỀ làng Yên Thái xem nghề làm giấy cổ xưa

Có một điều mà người dân làng Yên Thái luôn tự hào, đó là bản Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh được in trên giấy dó vùng Bưởi, bia được bóc kép 6 lần và những tờ giấy ruột bên trong cũng được bóc kép 3 lần. Làng cũng từng vinh dự được đón Chủ tịch Hồ Chí Minh về thăm trong cuộc Tổng tuyển cử đầu tiên năm 1946.

miệng” của những người con gái seo giấy vùng Bưởi: “Tàu seo nước giá như đồng/Tay đưa liềm giấy mà lòng nhớ ai/Nhớ người tuổi ngoại đôi mươi/Da xanh mai mái miện cười đưa duyên”.

Giấy Yên Thái dùng lò sấy là chủ yếu, ít khi phải đem phơi. Do đó, dù trời mưa vẫn không ảnh hưởng đáng kể đến công việc, giấy vẫn được sấy khô như thường. Lò sấy giấy đã xuất hiện ở Yên Thái từ mấy trăm năm trước đây. Người làng nghề truyền lại rằng, khi xưa con gái Bưởi khi xưa ra ngoài đường không dám mặc áo cộc tay, bởi vì khi sàng giấy, các cô phải tì hai tay vào thành bể để sàng, nên bị sây sát thành chai, thành sẹo. Con trai ra ngoài đường, người ta biết ngay là trai Bưởi, vì anh nào đi cũng hơi vẹo một bên vì gánh nguyên vật liệu làm giấy ở dưới thuyền lên chỉ bằng một bên vai.

Có thể nói, ở tất cả các công đoạn sản xuất từ bóc vỏ dó, ngâm và giặt dó, giã dó, nấu dó, lọc dó, seo giấy, đến đóng gói kiện giấy và vận chuyển đi bán đều hết sức vất vả và hầu như hoàn toàn bằng sức người với đôi tay trần của người thợ.

Trải qua nhiều công đoạn chế tác thủ công cầu kỳ, phức tạp, đôi tay tài hoa của người thợ Việt đã làm ra thành những tờ giấy nhẹ như bấc, mềm như lụa, óng như tơ, nhưng bên trong đáng vẻ mảnh mai tinh tế đó lại chứa đựng sức bền tuyệt vời đối với thời gian dù trong điều kiện khắc nghiệt của khí hậu nhiệt đới gió mùa. Giấy dó Yên Thái có thể bảo quản được hàng trăm năm mà không bị mốc hay hư hại.

Giấy dó truyền thống ở vùng Bưởi được một người Pháp có tên Henri Oger mô tả trong cuốn “Kỹ thuật của người An Nam” là loại giấy xốp nhẹ mà bền dai, không nhòe khi viết vẽ, ít bị mối mọt. Giấy dó cũng nổi tiếng với độ bền có thể lên tới hàng trăm năm do đặc tính của xơ sợi và quy trình làm hoàn toàn bằng thủ công, không có sự tác động của hóa chất. Chính vì điều này, người xưa đã dùng giấy dó để in kinh sách, viết chữ, in tranh dân gian và đặc biệt hơn cả khi các triều đại phong kiến Việt Nam dùng nó cho việc viết sắc phong. Đến nay, nhiều đình, chùa và làng xã vẫn còn lưu giữ được những sắc phong này.

THÙY DƯƠNG

### Tờ giấy nhẹ như bấc, mềm như lụa, óng như tơ

Có lẽ công đoạn nặng nhọc nhất để làm ra những tờ giấy thanh tân phục vụ nhu cầu của người dân thời đó chính là công đoạn “vỡ bia” - giã vỏ dó. Cái vất vả này cũng đã đi vào ca dao: “Giã nay rồi lại giã mai/Đôi chân tê mỏi, dó ơi vì mày.../Seo đêm rồi lại seo ngày/Đôi tay tê buốt vì mày giấy ơi!” Những người đàn ông trong làng nghề đảm nhiệm công đoạn vất vả này. Công cụ được sử dụng là những chiếc cối đá thành dây, miệng nhỏ. Nếu sử dụng chày lặn chân thì cối được chôn dưới lòng đất chỉ để hở một chút miệng. Cần ít nhất là 2 người đàn ông đứng lặn chân mới nhắc được chày. Đối với cối sử dụng chày tay, phần cối đá được đặt nổi trên mặt đất và hai người đàn ông sử dụng chày tay giã nhịp nhàng, ăn ý. Họ thường bắt đầu ngày làm việc từ 3 giờ sáng để giã sao cho những cối vỏ dó nhỏ nhuyễn thành bột.

Những cối bột được đựng vào rá to đưa ra sông Tô Lịch đãi, loại bỏ những mảnh vỏ đen giữ lại thứ bột trắng tinh khôi nhất. Bột giấy được đổ vào tàu seo, người thợ sử dụng đòn đánh bột - làm từ ngọn tre uốn cong để khuấy cho bột giấy hòa tan vào nước cộng thêm chất phụ gia là nhót của cây mò để tạo độ kết dính. Nhờ có chất nhót từ nhựa cây mò giúp cho các tờ giấy khi bóc khỏi bàn seo, dù còn ướt nhưng để chồng lên nhau vẫn không bị dính với nhau.

Seo giấy có thể nói là công đoạn quan trọng nhất trong quy trình làm giấy thủ công. Công việc này đòi hỏi sự tỉ mỉ, cẩn thận của người phụ nữ. Cụ Vũ Thị Thiết - một trong những nghệ nhân cuối cùng còn nhớ được cách làm giấy dó xưa từng tâm sự với truyền thông: “Những người phụ nữ làng Yên Thái phải đứng bên tàu seo làm việc miệt mài trong nhiều giờ đồng hồ, đôi tay ngâm trong bể nước bắt kể trời mùa đông giá buốt đến đâu”. Vừa kể, cụ vừa ngâm câu ca dao “cửa



Mỗi khi tàu nhà khói chạm vào vòm cây xà cừ cổ thụ chỗ nền ga Đầm cũ sẽ rúc những hồi còi dài dằng dặc, tiếng bánh sắt lăn rình rình trên đường ray. Đường gạch chật chội dưới chân Miên. Những hạt sương đậu trên vành nón Miên đã đưa nhau rơi lã chã trước mắt cô, tiếng xe bò lộc cộc. Trên xe có năm bao rom trâu mực Miên đã ủ từ năm trước với lân và phân chuồng. Vụ tới này Miên sẽ phải khác với vụ trước. Phả đã dạy nghiêng cô là ngựa non háu đá. Phả đã quăng một câu như người ta ném bát tỏi vào chảo mỡ nóng làm lòng Miên cháy xém.

Gió từ dưới đám tạt vào mặt Miên vẩy theo mấy giọt sương. Đưa tay vuốt mặt để nhìn lên phía đường tàu cho rõ, những ngọn tre vẫn không lay động bởi sương đeo nặng trĩu. Miên bỗng nghe vắng có tiếng rùng rùng của bánh sắt, tiếng còi rúc lên nhưng không rền vang mà trĩu xuống trong màn sương. Miên giật mình lùi xe bò bật trở lại. Ánh đèn pha rọi lóa lên, đoàn tàu lao tới ga Đầm cũ. Rồi có tiếng người kêu thất thanh: “Ồi giờ ơi, tàu đâm chết người rồi!”. Miên bỏ xe bò hốt hoảng chạy ngược lên. Người ta đang xúm lại bên vệ cỏ. Miên thấp thoáng trông thấy cái áo hoa tím đầm máu, chiếc mũ nón đã bẹp rúm, Miên choáng váng khi nghe tiếng ai đó kêu: “Là cô Nhung vợ chú Bột”.

\*\*\*

Những đêm khó ngủ, Miên vùng dậy rón rén đi lên gác xép, mở cái hòm gỗ lấy giấy bút ra viết. Lầy chồng đã lâu mà Miên vẫn chưa bỏ được sở thích viết. Miên viết về những vụ tòi trên cánh đồng Mật, với những đêm thao thức nghe tiếng còi tàu rúc vào màn đêm, hay sự thôn thức khi ước mơ giảng đường chưa kịp với. Đã có đêm, đang lia cây bút trên giấy thì Miên thấy bóng người hát lên bức tường trước mặt. Cuống quýt, Miên giấu vội vào quyển

# Mùa tỏi cô đơn

Truyện ngắn của NGUYỄN THU HẰNG

truyện chú Khả tặng. Phả hàm hàm đi lên. Phả nghi ngờ Miên viết thư tình hay nhật kí cho thằng nào. Giật lấy quyển truyện, Phả lướt nhanh qua tờ giấy. “Cô lên đây lên lút viết lách giữa đêm thì chỉ có mà tờ tưởng đến thằng nào. Truyện này ai tặng?”. “Thì chú Khả tặng hôm dẫn anh đến chơi anh không nhớ à?”. Phả đọc một đoạn rồi xé toang tờ giấy, đoạn giắt luôn cả cuốn truyện Khả tặng lần trước ném vào góc nhà: “Có chồng mà còn vãn vờ”.

Miên sang nhà Nhung, mở tờ giấy gấp tư nhàu nhĩ, những nét chữ cũng gầy gập theo. “Có bài mới à?”. Nhung luôn là độc giả đầu tiên và duy nhất của Miên từ xưa đến nay. Trước, Miên hay sang nhà Nhung đọc truyện. Bỏ Nhung đem về hàng bao tải truyện thanh lí trong thư viện cơ quan về cho con. Những chiều mưa hai đứa lên gác xép nằm đọc truyện, chán thì lăn ra ngủ. Trong những giấc ngủ giữa đồng sách đó, Miên hay mơ được bay đến những vùng trời mới, mơ viết được những truyện hay như những tác phẩm trong cuốn sách kia. Miên có ước mơ theo học ngành văn học để sau đời chứ không chỉ còn là trong giấc mơ. Giờ, con đường hàng ngày của cô sau khi lấy Phả là con đường gạch gỗ sồng trâu đi lên đồng Mật với những vụ lúa, vụ tỏi gói nhau.

\*\*\*

“Có mấy quyển truyện trong hòm của Nhung, Miên cầm về mà giữ”. Chồng Nhung, Bột, đã gọi Miên đến, chỉ cho Miên cái hòm cá nhân của Nhung. Bột gầy tướp như cây tỏi lép, râu ria lồm khồm.



Minh họa của Nguyễn Văn Học

“Cả mấy cuốn lưu bút thời học sinh nữa này, có tỏi chục trang của Miên”. “Sao không để đó làm kỉ niệm, Nhung mới mất được mấy ngày?” Giọng Bột bã bệu: “Nay đây một thất, có gì của cô ấy đem đi hóa hết”.

Sau nửa tháng Nhung mất, có nhiều lời đàm tiếu về cái chết của Nhung. Người bảo, Nhung bị mất ngủ, đi làm đồng sớm, băng qua đường tàu không biết tàu chạy qua bị tàu đâm. Người thì đồn Bột đi làm xa vợ, cặp bồ trên chỗ làm, Nhung biết uất quá tìm đến cái chết. Người thì bảo tuổi Nhung năm nay có hạn nặng. Miên không tin Nhung lại có thể tìm đến đường

tàu để kết thúc sự sống thế thảm đến vậy.

Chiều ấy, Nhung chạy sang Miên, mắt đã sưng mọng. Nhung uất nghẹn: “Bột chỉ đóng kịch thôi”. Có người mách Bột bồ bịch bên ngoài, Nhung đã không tin. Bột đi làm xa nhưng tuần nào cũng về, cũng thương chiều Nhung. Cho đến đêm qua, lúc Bột đi ăn nhậu với bạn về cởi quần áo vứt tạch trên ghế ngoài gian khách để đi ngủ, Nhung nghe có tiếng điện thoại, lần mở mật khẩu, là chữ M ngược, một lần Nhung đã nhìn trộm Bột mở. Trời đất sụp đổ dưới chân Nhung khi tin nhắn con bé kia giục Bột lên ngay cơ quan để

đưa đi bệnh viện. Bột đã cướp cái điện thoại và đánh bốp vào mặt Nhung, rồi nhieóc móc Nhung vô học, dám động vào điện thoại người khác. Cái tát làm tai Nhung ù đi như xay thóc, chỉ còn nghe tiếng đoàn tàu lao rầm rập trên đường ray. “Anh là đồ phản bội hèn hạ!”. Bột gầm lên: “Mấy tháng trước cô sang bên Cẩm gặp cái thằng Khương kỹ sư nửa mùa để cặp kè, tôi lại gì...”. “Anh đừng có đổ tiếng ác cho tôi. Tôi sang đó để học hỏi kinh nghiệm trông giống tôi cô đơn”. “Một đảng thì chồng không có nhà, một đảng thì già chưa lấy được vợ, cùng cô đơn gặp nhau thì dính lấy nhau, chứ tôi

## T IẾNG LÒNG

### Hãy níu nhau thêm một chút...

Cuộc sống thời số hóa, mọi buồn vui, hạnh phúc, hi vọng ả ố với nhiều người đều ả ả trên mạng xã hội... Nhưng có một cô gái đã chết khô trên sofa đã hơn một năm trong căn hộ tại một chung cư ở Hà Nội lại không có - dù chỉ là một kết nối thực...

Nhà văn Hoàng Anh Tú bày tỏ, chúng ta sốc khi đọc tin một cô gái trẻ chết trong căn hộ của khu chung cư đông đúc hơn một năm mới phát hiện ra. Nếu đó là chuyện xảy ra ở nước ngoài, nơi người ta tôn trọng sự riêng tư của nhau, thậm chí coi việc xâm phạm quyền riêng tư là trọng tội, thì đã chẳng sốc. Chứ ở Việt Nam, nơi vẫn quen nói rằng “hàng xóm tối lửa tắt đèn có nhau” thì thực sự choáng váng. Ở cái thời công nghệ hiện đại với mạng xã hội, wifi, 5G những tương kết nối giữa người với người là vô tận. Ai cũng có đến cả 5.000 người bạn trên

Facebook, ai cũng 5-10 hội nhóm Zalo, group. Còn chưa kể hội lớp, hội trường, hội đồng niên, hội đồng hương... Ai cũng có ít thì 5-10 nhóm bạn, nhiều có khi cả trăm. Kết nối xuyên quốc gia, toàn cầu. Vậy mà... Mỗi chúng ta đều có một chiếc sofa của đời mình. Nó có thể là chiếc điện thoại để lướt mạng xã hội, xem tiktok, khóc cười cùng 7749 câu chuyện của thiên hạ. Chúng ta lướt một lèo là có thể “trò chuyện”, “hiểu thấu” cả trăm người bạn mà không cần gặp họ ngoài đời.

Là cả bạn bè, hàng xóm, đồng nghiệp với nhau nữa. Những mối quan hệ xã hội nhiều khi rành rẽ về nhau qua những status người kia post, mà chẳng nhìn sâu vào mắt nhau. Có những hội nhóm cả trăm người nhưng kết nối chỉ bằng lợi ích. Có những cơ quan, công sở người ta cười nói vui vẻ

với nhau đầy nhưng việc ai nấy làm, chẳng ai còn quan tâm đến ai vì hai chữ “riêng tư”... Nhưng những đứt gãy trong gia đình, trong láng giềng là có thật.

Theo thông tin trên mạng, cô gái sinh năm 1995, gia đình trâm anh thế phiệt. Cô du học ngành Kinh tế chính trị và Triết học, rồi học lên thạc sĩ Quan hệ quốc tế và Ngoại giao. Nhà cô mua nhiều nhà, và ba mẹ không biết là cô đang ở căn nhà nào. Gia đình cũng có đi tìm, nhưng vì lý do gì đó mà không thông báo công khai rộng rãi...

Chưa kể tới những ứng dụng quá tiện lợi của ngân hàng, chỉ cần một lần cài đặt là tháng tháng nó tự động chuyển tiền điện tiền nước, tiền phí chung cư đều tự động... đúng hên, mà thậm chí không cần bạn sống...

Cũng tuần trước nữa, ở gần cơ quan tôi, một khu dân cư sầm

uất, nhưng đã có một bà cụ ngoài 70 tuổi chết trong nhà 3 - 4 ngày mà không ai hay. Sự việc chỉ được biết đến khi xác chết đã bị phân hủy. Hàng xóm nói rằng, vì bà khó tính, con cái không ở gần nên mới nên nổi... Có lẽ những câu chuyện ra đi một mình dường như đang dần xuất hiện trong cuộc sống hôm nay. Nơi chúng ta có nhiều kết nối thông minh nhưng những ánh nhìn thấu hiểu, sự va chạm xúc cảm, yêu thương lại đang nhạt nhòa đến kiệt sức.

Ai cũng nghĩ rằng mọi người đều đang ổn. Họ vẫn đang cười nói vui vẻ, hạnh phúc trên mạng xã hội. Thậm chí, cuộc sống của họ là niềm mơ ước của nhiều người. Nhưng phía sau cánh cửa mỗi gia đình, không phải tất cả đều là tổ ấm. Nơi ấy, có những cha mẹ khoác lên con cái những giấc mơ, khát vọng của đời mình mà họ không chạm tới được. Nơi có những cặp vợ chồng đã sống cuộc sống ảo nhiều hơn là thực. Nơi trong căn nhà bỗng mênh mông xa ngái khi mỗi người một chiếc điện thoại với những niềm

riêng... Và họ cô đơn trong chính ngôi nhà của mình! Ai cũng nghĩ rằng tất cả cả đang ổn...

Còn nhớ một câu chuyện trên mạng về một công nhân bị sự cố khóa trái cửa trong kho lạnh, cô bị nhốt lại bên trong. Cô không mang điện thoại, bên ngoài không ai biết. Nhà máy tan ca, mọi người đi về. Tiếng gào khóc của cô không ai nghe được nữa. Khi cô tuyệt vọng, tưởng như mình sắp chết, thì bất ngờ được người bảo vệ đến mở cửa, cứu ra ngoài. Tại sao cô may mắn vậy? Người bảo vệ trả lời: “Tôi nhớ mặt cô. Vì sáng sớm đi làm cô cũng chào hỏi tôi và buổi tối tan làm lại chào tạm biệt tôi. Nhưng tối nay tôi không nghe thấy tiếng cô chào, tôi thấy bất thường và đi kiểm tra”...

Có lẽ trong số hàng ngàn công nhân ở đó, đã không ai để tâm tới người mở cổng, đóng cổng cho họ ngoài cô gái. Và câu chào hỏi đã cứu sống cô ấy. Ý này đã được đưa vào phim Mai dịp Tết vừa qua, khi Mai bị nhốt trong WC. Như thế, chính sự từ



hành gì”. Nhưng đã muốn chết. Miên bảo: “Chết vì người phản bội thì vô nghĩa quá, phải hỏi cho ra nhẽ, không ở được thì chia tay”. Nói chia tay mà gạt được sự uất hận sao? Người ta có đủ năng lượng chết nhiều hơn là năng lượng cho cái sống đau sống uất. Còn bé Kem, còn bố mẹ. Nhưng òa khóc rung rức. Miên ôm lấy Nhung, đôi vai Nhung rung lên.

Chiếc xe bò đuôi đã chất đầy những chăn màn, gói chiếu của Nhung, cả cái giường cưới gỗ cũng được tháo ra, chất lên xe, cùng quần áo, tư trang của Nhung, đầy một xe. Bọt kéo lên bãi tha ma để hóa. Đồng chiều lớn vờn khói xám trong ánh hoàng hôn màu huyết dụ.

\*\*\*

Mưa dai dẳng đến ba ngày khiến cho ruộng tôi rứt lại, vàng ệch. Miên nấu ruột, nhổ mỗi luống mấy cây đem sang bên Cẩm tìm gặp kỹ sư Khương. Không tìm Khương thì Miên cũng chưa biết xử lý thế nào. Áp dụng cách chăm sóc với tôi ta sợ không hợp, chỉ chậm một ngày là hỏng cả ruộng. Miên mạnh dạn gõ cửa.

Khương quan sát kỹ mấy cây tôi, chụp ảnh để báo cáo bệnh dịch và định sẽ viết bài tuyên truyền cách phòng chống cho bà con trông tôi. “Đây là tên thuốc, Miên đến tận đại lí của trạm bảo vệ thực vật huyện mà mua. Tôi đang nhiệm nảm và bị chết rứt. Phun thuốc lúc quang trời sẽ tốt hơn”. Miên lóc cóc đạp xe đi mua thuốc, may về đến nhà thì trời quang quẻ, mưa đã ngừng hẳn. Nhìn vào nhà thấy Phá về, đang nằm đo giường bấm điện thoại, Miên chột thốt lên đầy hy vọng: “Anh về, đi phun thuốc hộ em nhé. Em thấy nôn nao khó chịu quá, khi em có...”. Chưa kịp nói cho Phá biết về niềm vui còn chưa rõ ràng, Phá đã chặn họng “Anh bận rồi!”. Tay Phá vẫn lướt điện thoại, mũi chân ngoáy như

nắc nẻ, Miên nghẹn lòng.

Mấy nhà liên ruộng, trông giống tôi lại thấy Miên vác bình phun đã bàn tán với nhau rằng Miên và Nhung rừ nhau làm nông, vụ trước đã thua, vụ này vẫn còn muốn lao vào như thiêu thân lao đầu vào lửa, cái Nhung thì đã vào miền mây trắng rồi. Miên không muốn nghe, cứ phun mãi miết.

“Miên phải phun đúng kỹ thuật chứ?”. Bông Khương đi tới. Khương xắn quần lội xuống ruộng. “Nhìn tôi. Khi phun lia đầu vòi xuống dưới lá chỗ phần thân chính, rồi mới nhẹ nhàng lia đường rộng phía trên, nhớ phải đi xuôi theo chiều gió”. Miên xấu hổ đến xúc động. Từ bé đến giờ, lần đầu tiên có người dạy Miên phun thuốc. Khương quay lại chỉ cho Miên thấy mấy khóm tôi bị sâu nặng. “Phải nhổ đi, đừng tiếc!”. Miên khom người cúi nhổ khóm tôi. Bông: “A, thì ra chiều nay hú hí với giai ở đây. Phá đứng chắn trước mặt Khương. Phá đã tống hai quả đấm vào mặt Khương. Khương loạng choạng, máu mũi, máu mồm học ra. Miên lao vào giữ tay Phá. Cánh tay đàn bà dù chằm chỉ làm đồng vẫn không ăn thua gì trước một cái vung tay đầy mạnh của Phá, Miên trượt chân ngã nhào vào luống tôi. Khương đỏ văng mặt, quang bình lên bờ, lao vào Phá. Hai người quần nhau trên luống tôi, mùi tôi cô đơn xộc lên. Chỉ một cái đá hiểm, Phá ngã sòng soài, Khương phui tay, đi lên bờ. Chiều xất khúc, xám ngoét một màu.

Đêm ấy, Miên ngồi cầm nín trên gian gác nhỏ, mây trang giấy chỉ chít chữ, rồi lại gạch gạch xóa xóa. Khi tiếng đoàn tàu lăn bánh rùng rùng qua đồng báo hiệu canh ba thì Miên bắt đầu nắn nót viết lại từ đầu.

\*\*\*

Tôi cô đơn củ mỗi ngày một phình ra, nhìn căng con mắt. Chỉ hơn tháng nữa sẽ được thu

hoạch. Chủ nhiệm hợp tác xã đã dẫn một đoàn cán bộ xuống tham quan ruộng tôi nhà Miên và hứa chắc như đổ bê tông, khi nào thu hoạch Miên chỉ cần gọi trước hai ngày sẽ có xe của công ty thực phẩm M. đến cần.

Thêm một trang về những củ tôi đang già trắng dưới đồng Mạt. Trang này, Miên chỉ cần cầm bút, chữ đã chảy tràn ra giấy. Ngày cần tôi cũng là một ngày hanh hao gió bắc. Miên chỉ mặc mỗi cái áo công nhân cũ nhỏ tôi vẫn mướt đẫm mồ hôi. Tiếng máy bà hàng xóm Miên đã thuê công ngày nhỏ tôi kịp chuyển xe về cần cười đùa rộn vang cả mặt luống. Cần tôi xong, Miên về tới nhà, ngoài sân, trời đã sầm sầm tối. Phá về từ chiều, đứng trước cửa nhà đợi Miên, trên tay cầm một phong thư đã bị bóc, hở ra cái ruột thư màu hồng.

“Cô vẫn còn viết lách mấy cái thứ lằng nhách này há?”. Giọng Phá chất chúa.

“Thư của em, sao anh dám bóc vậy?”

Phá gằn từng tiếng: “Tôi là chồng phải biết vợ nhận thư của ai chứ?”. Miên ức lắm nhưng chưa lấy được thư nên đành im. Phải lúc sau, Phá mới đưa thư cho Miên. Miên đọc thư, run người vì sung sướng: thư mời Miên đi dự lễ trao giải cuộc thi truyện ngắn của Tạp chí H., cô được giải khuyến khích. Giọng Phá găm gù: “Mai trao mà nay mới nhận được thư. Cái giải còi. Cô bảo họ gửi về cho, không đi đâu cả, bụng mang dạ chửa thế kia! Tôi là tôi cầm đây nhá!”

Mặc kệ Phá nói khó nghe, Miên đi ra cầu ao. Mặt Miên hồng rực như cánh hoa nở trước công, tay Miên từ từ nâng tờ giấy màu hồng có in tên cô trang trọng lên môi, Miên khẽ đặt lên đó một nụ hôn. Mùi tôi cô đơn thơm sực, cay xè, hồi hồi bay lên theo cơn bắc hanh hao vừa thổi tới. **N.T.H**

được, cho đến khi một ai đó bắt nờ ra đi...

Cuộc sống quá đổi vô thường, đôi khi chúng ta không kịp cho một lời chào tạm biệt! Đôi khi chúng ta sẽ không biết trước đâu là cuộc gặp cuối! Thế nên, thay vì nhìn vào smathphone, chúng ta hãy dành thời gian bên bạn bè, người thân, lắng nghe, nhìn vào mắt nhau. Hãy níu nhau thêm chút nữa, thay vì vô tình lướt qua nhau... Cuộc sống có những ngày rất vội nhưng cũng cần những ngày chậm lại, cần những âm áp, những bàn tay chia ra kéo ai đó đứng dậy trong tuyệt vọng, chứ không phải những nút chia sẻ đây cảm tính trên mạng xã hội. Mỗi chúng ta chậm lại một chút, níu lại, lưu luyến và để tâm đến nhau thêm một chút trong cuộc đời này, sẽ bớt đi những giạt mình. Khi những đáng tiếc ấy chẳng thể làm lại thêm một lần nữa với một ai đó đã rời đi... **MIÊN THẢO**



tế với mọi người, với những điều bé mọn trong cuộc đời, khi mình biến mất, ít nhất có người nhận ra...

Đành rằng, thực tế, có thể tất cả chúng ta đều đang không ổn. Nhưng mọi điều ở bên

ngoài chúng ta sẽ chẳng có gì bất thường. Bởi dù đau đớn, vỡ vụn, những ẩn ức, những mất mát, sự tổn thương khiến chúng ta quay vào thế giới bên trong mình. Nếu chúng ta không chia sẻ, sẽ không ai biết

ĐỌC SÁCH

Từ bỏ

Với sách Từ bỏ (tựa gốc: Quit), Tiến sĩ Annie Duke mang ánh sáng nhận thức đến “lãnh địa” nhập nhằng của quyết định kiên trì - từ bỏ. Nhiều sự thật tâm lý và công cụ thú vị sẽ giúp bạn nhìn những thế lưỡng nan của mình dưới con mắt lý trí, tinh táo và sáng suốt hơn.

“Cuộc đời này ngắn lắm nên đừng dành thời gian cho những thứ không xứng đáng” - là quan điểm của Tiến sĩ Annie Duke trong cuốn sách “Từ bỏ”.

Theo tác giả, con người thường có khuynh hướng lựa chọn dờ dặt: Có nên tiếp tục một ngành học, một mối quan hệ, một lựa chọn kinh doanh... đang không thể hiện nhiều triển vọng? Từ bỏ hay tiếp tục, lựa chọn nào “lời” hơn? Làm cách nào để đong đếm giá trị tương lai của từng quyết định?

Với thế mạnh là tám bằng Tiến sĩ Tâm lý học nhận thức, xuyên suốt 4 phần của cuốn sách, Annie Duke lần lượt chỉ điểm gây gọn những thiên kiến nhận thức tạo nên khuynh hướng “kiên trì quá đà” của con người.

Tác giả chỉ ra, khi ta dấn thân vào một nỗ lực nhất định là ta đang ngày ngày tích lũy thời gian, tiền bạc và công sức. Tích lũy càng nhiều, ta càng muốn cam kết nhiều thêm. Đây chính là khuynh hướng “leo thang cam kết”. “Cam kết của chúng ta càng leo thang khiến cho việc từ bỏ càng trở nên khó khăn. Toàn bộ quá trình này chẳng khác nào hòn tuyết lăn”, Annie Duke viết.

Điều này có thể giải thích tại sao bạn thường dành nhiều thời gian để xếp hàng, hay đỗ tiền để sửa một chiếc xe trong khi giá trị ban đầu của nó còn ít hơn thế. “Vì tôi đã đổ nhiều công sức vào rồi nên tôi không muốn dừng lại như thế này” - câu biện hộ này hết sức phổ biến.

Dòng suy nghĩ tương tự cũng diễn ra khi ta chôn chân với công việc không còn đem lại hạnh phúc, duy trì quá lâu những mối quan hệ tiêu cực, hay “chôn tiền” vào lựa chọn kinh doanh đang lồi.

Ngoài ra, tác giả còn nhắc đến thiên kiến hiện trạng, rằng chúng ta thường có “khuynh hướng muốn duy trì các quyết định, phương thức và con đường mà ta đã khởi sự, kháng cự với việc chuyển hướng sang một điều gì đó mới mẻ hoặc khác đi”.

Trong “Từ bỏ”, tác giả giới thiệu những công cụ thú vị nhằm “lượng hoá” giá trị của quyết định từ bỏ - tiếp tục. Những công cụ này đôi khi được “vay mượn” từ cá nhân xuất sắc trong những lĩnh vực đòi hỏi tinh thông về bỏ cuộc đúng lúc, như nhà đầu tư mạo hiểm, chuyên gia leo núi hay nhà phát triển sản phẩm. Tác giả Annie Duke nhắc về tiêu chí khai tử: “Thiết lập những cột mốc, tiêu chuẩn và các dấu hiệu cảnh báo, gọi là tiêu chuẩn khai tử, để giúp bạn có thể từ bỏ sớm hơn”.

Tác giả ví dụ với một nhà leo núi, tiêu chí khai tử có thể là: “Trước 1 giờ chiều phải quay xuống núi, dù cho bạn chưa leo lên tới đỉnh”. Khi bắt đầu hẹn hò với ai đó, hãy nhìn về tương lai và đặt câu hỏi: “Dấu hiệu nào sẽ khiến mình nghĩ rằng đã đến lúc chấm dứt mối quan hệ này?”.

Bạn có thể làm điều tương tự khi chuẩn bị ghi danh vào một trường đại học, chọn một ngành nào đó, bắt đầu một định hướng sự nghiệp hoặc nhận một công việc. “Nếu mình đạt (hoặc không đạt) đến một tình trạng nhất định vào một thời điểm nhất định mình phải từ bỏ”. Hoặc “Nếu đến Y (thời gian) mà mình chưa làm được X thì mình sẽ từ bỏ”.

Một cụm từ khác được Annie nhắc đến là “giá trị kỳ vọng” (expected value), thuật ngữ phổ biến trong lý thuyết xác suất và thống kê. Trong cuốn sách, cô hướng dẫn bạn đọc tính toán (dựa theo giá trị và xác suất xảy ra) để nhận ra các phương án đang cân nhắc sẽ mang lại kết quả tích cực hay tiêu cực về đường dài.

Hơn nữa, khi tư duy theo giá trị kỳ vọng, bạn có thể so sánh các phương án khác nhau để xem lựa chọn nào tốt hơn. “Nếu mình chuyển sang làm điều gì khác, liệu nó có giá trị kỳ vọng cao hơn việc mình đang làm hay không?”, đó là câu hỏi mà chúng ta cần tự vấn chính mình.

Còn rất nhiều những ý tưởng độc đáo khác được Annie Duke chia sẻ trong Từ bỏ. Điều thú vị là khi đọc qua những ý tưởng trên, ta bắt đầu thích thú những chiến lược thông minh, những cách đong đếm tinh táo của những “chuyên gia từ bỏ”.

Và ta cũng không còn cái nhìn tiêu cực về chuyện bỏ cuộc như trước. Thay vào đó, ta nhận ra vẻ đẹp đằng sau quyết định này, rằng từ bỏ đôi khi lại chứng tỏ sự dũng cảm, khôn ngoan và tầm nhìn xa hơn là cứ bắt chấp bám trụ. Thời gian, nguồn lực và sự chú tâm của con người là có giới hạn, vì vậy hãy chắc chắn rằng bạn đang theo đuổi những điều tuyệt vời và xứng đáng nhất trong cuộc đời mình. **B.C**





# Giới trẻ đến với di tích lịch sử để tìm thấy chính mình

**Thời gian qua, nhiều người trẻ đã lựa chọn đến tham quan, tìm hiểu những di tích lịch sử của dân tộc, tìm về các chiến công của ông cha để vun bồi tình yêu quê hương, đất nước, tìm thấy chính mình.**

**Những hành trình “chữa lành” bằng lòng yêu nước**

Những ngày tháng 5 này, những chuyến xe, chuyến bay về Điện Biên Phủ tăng lên đột biến. Trong số những du khách đổ về Điện Biên Phủ để tham quan, có không ít bạn trẻ. Hành trình về Điện Biên Phủ, với họ như một hành trình “về nguồn”, một cuộc “hành hương”, tìm về chốn xưa, nơi cha, ông đã đổ xương máu, làm nên chiến thắng oanh liệt, góp phần cho ngày giải phóng, có được độc lập dân tộc hôm nay. Đặc biệt là khi năm nay, TP Điện Biên diễn ra lễ diễu binh, diễu hành kỷ niệm 70 năm Chiến thắng Điện Biên Phủ.

Hai bạn trẻ Trần Anh Quân (27 tuổi) và Phạm Thị Phương Thảo (25 tuổi), cùng sống và làm việc tại TP Hồ Chí Minh đã thực hiện chuyến đi đến Điện Biên Phủ hồi đầu tháng 5 vừa qua, đây cũng là chuyến ra Bắc đầu tiên của họ. Anh Quân chia sẻ, hai bạn đã thuê xe máy đi khắp thành phố, đến các di tích lịch sử nổi tiếng như Nghĩa trang Liệt sĩ Điện Biên Phủ, Hàm chi huy của Tướng De Castries, Đồi A1, Đồi D1, Đồi Him Lam, Đồi Độc Lập, Cầu Mường Thanh, Bảo tàng Điện Biên Phủ, Tượng đài Chiến thắng Điện Biên Phủ... Theo Anh Quân, hình ảnh khiến đôi bạn trẻ xúc động nhất là cảnh các cô chú cựu chiến binh đến với Điện Biên Phủ, đứng lặng trước các di tích, thấp nhang cho các đồng đội của mình tại nghĩa trang. Hai bạn còn có mặt tại sân vận động TP Điện Biên để chứng kiến lễ diễu binh, diễu hành. “Chúng mình đã trải qua rất nhiều cung bậc cảm xúc, từ trầm lắng, xúc động cho đến choáng ngợp và niềm tự hào mãnh liệt trong tim. Đứng giữa quảng trường, ngợp trong cờ đỏ sao vàng, chúng mình thấy được sinh ra tại Việt Nam là một điều may mắn, thấy càng thêm yêu quê hương, đất nước mình”, anh Quân chia sẻ.

Thời điểm tháng 5, nhiều người trẻ nổi tiếng cũng có mặt tại Điện Biên Phủ, hòa vào dòng người mừng kỉ niệm chiến thắng. Nữ ca sĩ Hòa Minzy đưa ông nội tới Điện Biên để tham dự Lễ kỷ niệm. Ông nội của nữ ca sĩ là cựu chiến binh. Hòa Minzy rất xúc động khi được cùng ông trực tiếp theo dõi buổi



● Nhiều bạn trẻ chọn Bảo tàng Chứng tích chiến tranh (TP Hồ Chí Minh) làm điểm tham quan, tìm hiểu về lịch sử dân tộc, sự hy sinh của cha ông.



● Hoa hậu H'Hen Niê có mặt tại Điện Biên Phủ nhân kỷ niệm 70 năm chiến thắng hào hùng của dân tộc. (Ảnh: NVCC)



lễ. Cô chia sẻ trên trang cá nhân của mình: “Ngàn đời nhớ ơn công lao của các anh hùng dân tộc. Thật vui khi được đưa ông lên đến Điện Biên trong ngày trọng đại của cả nước”.

Cũng có mặt tại Điện Biên Phủ vào thời điểm hàng triệu người hướng tới ngày kỷ niệm chiến thắng lớn trong lịch sử dân tộc, Hoa hậu H'Hen Niê đã viếng Đền thờ liệt sĩ tại Chiến trường Điện Biên Phủ, thăm đồi A1, Bảo tàng Chiến thắng Điện Biên Phủ... Hoa hậu H'Hen Niê chia sẻ với truyền thông: “Tôi đã được đến với Điện Biên trong những ngày tháng hào hùng của dân tộc - kỷ niệm 70 năm Chiến thắng Điện Biên Phủ, được lắng nghe những câu chuyện về các anh hùng, chiến sĩ Điện Biên Phủ, tôi thật sự rất xúc động! Tôi biết ơn sự hy sinh của cha anh đi trước. Là thế hệ thừa hưởng thành quả hòa bình, tôi sẽ không ngừng cống hiến, góp phần xây dựng đất nước. Tôi yêu đất nước tôi!”.

Những hình ảnh Hoa hậu trong chiếc áo dài truyền thống hay trang phục vùng cao, có mặt tại những di tích lịch sử Điện Biên, hòa vào dòng người mừng kỉ niệm chiến thắng, cầm trên tay lá cờ đỏ sao vàng... đã khiến nhiều bạn trẻ xúc động, qua đó

lan tỏa tinh thần yêu nước, lòng tự hào dân tộc đến đông đảo người trẻ khác.

Thời gian qua, thay vì đến những điểm “sông ảo” nổi tiếng, du lịch hưởng thụ ở các thắng cảnh đẹp, nhiều người trẻ đã lựa chọn đến tham quan, tìm hiểu những di tích lịch sử của dân tộc, tìm về các chiến công của ông cha để vun bồi tình yêu quê hương, đất nước. Những buổi xem lễ thượng cờ, hạ cờ tại quảng trường Ba Đình đầy ắp thanh niên, các di tích như Đền Hùng, Nhà tù Hỏa Lò, Dinh Độc Lập, Địa đạo Củ Chi... bỗng trở thành điểm đến yêu thích, điểm “check in” đầy tự hào của giới trẻ yêu nước.

**Đi để hiểu và yêu hơn đất nước mình**

Quang Minh (28 tuổi), làm công việc văn phòng tại TP Hồ Chí Minh và có đam mê đi phượt. Bạn trẻ này là admin một nhóm phượt có số thành viên hàng trăm người. Mỗi tháng, Quang Minh sẽ trích lại một số tiền nhỏ dành dụm, rồi vài ba tháng sẽ thực hiện một chuyến “phượt” đến những vùng miền có cảnh đẹp nổi tiếng của đất nước. Quang Minh đã cùng nhóm phượt thực hiện nhiều chuyến đi đến Mũi Cà Mau,

Đá Đĩa, Vịnh Vĩnh Hy, đảo Phú Quý, leo núi Bà Đen... Từ năm ngoái, nhóm phượt của Quang Minh đã “chuyên hương”, họ rủ nhau thực hiện những hành trình phượt đến các di tích lịch sử của dân tộc với mục đích vừa tham quan, vừa tìm hiểu lịch sử đất nước.

Từ năm ngoái đến nay, nhóm đã thực hiện được nhiều chuyến đi từ gần đến xa, như địa đạo Củ Chi, Chiến khu Rừng Sác Cần Giờ, Cù lao U Minh. Đợt 30/4 vừa qua, họ đã “phượt” qua đường mòn Trường Sơn. Minh Quân cho biết, thực tế, các di tích lịch sử đều có cảnh quan rất đẹp, nhưng quan trọng là thông qua những chuyến đi ấy, các thành viên của nhóm có được những bài học lịch sử hay, sống động, làm giàu thêm vốn kiến thức lịch sử, hiểu thêm về sự hy sinh của cha ông và trau dồi lòng yêu nước.

Những năm qua, Nhà tù Hỏa Lò, một di tích nghe có vẻ khá... xa lạ với người trẻ tuổi, bỗng được người trẻ rất yêu thích. Năm 2023, theo thống kê của Di tích Nhà tù Hỏa Lò, đơn vị đã đón tiếp hơn 600 nghìn lượt khách với doanh thu đạt hơn 14 tỷ đồng. Đó là một con số đáng ngạc nhiên đối với một di tích lịch sử. Tuy nhiên, nếu nhìn vào lượng tương tác trên trang Fanpage của di tích, nhìn

vào những chia sẻ của hàng loạt bạn trẻ đối với các thông tin của di tích, có thể thấy được “sức hút” của di tích lớn thế nào. Những năm qua, di tích Nhà tù Hỏa Lò cũng đã có rất nhiều đổi mới, sáng tạo, xây dựng các chương trình du lịch trải nghiệm, sử dụng các nền tảng mạng xã hội để truyền thông, tổ chức các hoạt cảnh sinh động tái hiện tinh thần bất khuất của các chiến sĩ cách mạng trong ngục tù... cộng với sự thay đổi tư duy của một bộ phận giới trẻ để có được con số tham quan đáng mơ ước này.

Đặc biệt, những năm gần đây, giới trẻ cũng quan tâm nhiều hơn đến hoạt động tham quan các bảo tàng về lịch sử. Như Bảo tàng Chứng tích chiến tranh tại TP Hồ Chí Minh đã trở thành một điểm đến, tham quan yêu thích của người trẻ, là lựa chọn hàng đầu của người trẻ tuổi trong kế hoạch tham quan tại TP Hồ Chí Minh, với 500.000 lượt khách tham quan mỗi năm. Địa đạo Củ Chi những năm gần đây cũng trở thành điểm đến yêu thích của giới trẻ Thành phố và nhiều địa phương lân cận. Năm 2023, Địa đạo đón trên 1 triệu lượt khách tham quan, trong đó hơn 60% lượng khách là nội địa, có không ít trong số đó là những người trẻ tuổi.

Trong cuộc sống hối hả và đầy áp lực, thế giới thì liên tục đổi thay, mạng xã hội chiếm lĩnh, thế hệ trẻ, một thế hệ nhạy cảm, dễ đổ vỡ, dễ mất mát đôi khi không tránh khỏi đánh mất bản thân, hoang mang về nguồn cội... Có lẽ, bởi những tâm thế ấy, người trẻ ngày nay lại càng không gian, nơi mà họ có thể dừng lại, suy ngẫm và tìm kiếm điều gì đó vĩnh cửu, bất biến, điều gì đó thiêng liêng, bồi đắp tâm hồn, neo giữ họ với cuộc đời, với nguồn cội. Họ chọn tìm đến với di tích lịch sử là vì thế.

Tham quan các di tích lịch sử không chỉ là một hoạt động du lịch đơn thuần, với những người trẻ tuổi, đây là một cuộc hành trình tìm kiếm bản nguyên, một hành trình về quê hương, về lịch sử và về bản thân. Khi đứng trước những tượng đài, những di tích mang xương máu cha ông, người trẻ không chỉ nhìn thấy quá khứ, thấy lịch sử của một dân tộc, mà còn là thấu hiểu hơn câu chuyện của tiền nhân, cảm nhận được sự hiện diện của những linh hồn anh dũng, những câu chuyện, những giá trị để lại cho thế hệ hôm nay và còn tiếp nối đến mai sau. Những chuyến đi như thế cũng là đi, để “chữa lành”, để tìm thấy chính mình.

**NGỌC MAI**



# Ấn tượng những tượng đài Chủ tịch Hồ Chí Minh trên thế giới

**Chủ tịch Hồ Chí Minh không chỉ là một nhân vật vĩ đại trong lòng Nhân dân Việt Nam mà còn được bạn bè yêu chuộng tự do và hoà bình trên thế giới tôn trọng và ngưỡng mộ. Cảm phục trước tấm gương cao đẹp của Bác, nhiều quốc gia trên thế giới đã xây dựng những tượng đài, công trình mang tên "Hồ Chí Minh".**



● Tượng đài Chủ tịch Hồ Chí Minh tại thành phố Saint Petersburg (Liên bang Nga).

(Ảnh: quangtruonghochiminh.vn)

## Bóng hình Bác nơi bốn bể

Chủ tịch Hồ Chí Minh - lãnh tụ thiên tài của Đảng và dân tộc, người thầy vĩ đại của cách mạng Việt Nam, sinh thời và cả khi đã đi xa, hình ảnh của Bác vẫn luôn sống mãi trong trái tim của Nhân dân Việt Nam cũng như bạn bè yêu chuộng hòa bình, chính nghĩa trên toàn thế giới. Ngưỡng mộ trước những công hiến vĩ đại cho dân tộc, cho nhân loại và tấm gương đạo đức cao đẹp, nhân dân và bạn bè trên thế giới đã ca ngợi Bác với những lời tốt đẹp nhất.

Suốt hành trình thực hiện khát vọng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội của Chủ tịch Hồ Chí Minh, dù là những nơi Bác từng đi qua hay thậm chí những nơi chưa từng đặt chân đến nhưng tư tưởng, giá trị nhân văn, đạo đức và nhân cách của Bác vẫn để lại dấu ấn đặc biệt tại nhiều nơi. Chính vì lẽ đó, rất nhiều quốc gia đã lấy tên Bác đặt cho đường phố, trường học, công viên, quảng trường, khu tưởng niệm... Đặc biệt, dựng tượng Chủ tịch Hồ Chí Minh để đời tưởng nhớ Bác, tưởng niệm thành tựu của chiến sỹ quốc tế kiên cường suốt đời hy sinh cho sự nghiệp giải phóng dân tộc.

Bức tượng mới nhất được khánh thành vào ngày 30/6/2023 tại chính thành phố cảng Petrograd, nay là Saint Petersburg, thủ



● Tượng Bác Hồ giản dị và ấm áp tại ngay tại Thủ đô Mexico của đất nước Mexico. (Ảnh: Việt Văn)

đô phương Bắc của nước Nga. Hơn 100 năm trước, đây là nơi Bác đã đặt những bước chân đầu tiên trên hành trình đến với nước Nga Xô Viết, cái nôi của Cách mạng tháng Mười, để tìm con đường giải phóng dân tộc. Tượng đài Chủ tịch Hồ Chí Minh với hình ảnh Bác đang ngồi thư thái, tay cầm cuốn sách, chân đi đôi dép cao su, hướng nhìn về phương Đông được đúc từ 2 tấn đồng, có chiều cao 3m, đặt trên bệ cao 1,5m, nằm ở khuôn viên tại nơi giao nhau giữa con phố mang tên "Hồ Chí Minh" và đại lộ "Khai sáng" ở Saint Petersburg.

Ngoài ra, ở nước Nga còn bốn bức tượng Chủ tịch Hồ Chí Minh. Tượng Bác đầu tiên được dựng tại Thủ đô Moscow vào ngày 18/5/1990, nhân kỷ niệm 100 năm Ngày sinh Chủ tịch Hồ Chí Minh. Tượng đài khắc họa chân dung Chủ tịch Hồ Chí Minh đang mỉm cười, cùng hình tượng chàng trai Việt Nam ở tư thế chuẩn bị bật dậy. Phía dưới tượng đài có ghi dòng chữ "Không có gì quý hơn độc lập, tự do". Sau đó, trong những năm 2000, các tượng đài khác được dựng lên ở Vladivostok và Ulyanovsk. Bức tượng Hồ Chí Minh thứ tư được đặt trong khuôn viên Viện Hồ Chí Minh ở Saint Petersburg.

Tại Cuba - đất nước có nhiều công trình mang tên các anh hùng hay địa danh lịch sử của Việt Nam, tượng đài Chủ tịch Hồ Chí Minh tọa lạc ở trung tâm Công viên Hòa bình trên đại lộ 26, một trong những con đường lớn nhất tại Thủ đô La Habana và có một vị trí vô cùng đặc biệt trong trái tim người dân "đào quốc tự do". Bức tượng do kiến trúc sư Cuba Yoel Diaz Gutierrez thiết kế và được hoàn thành vào dịp kỷ niệm 113 năm Ngày sinh Chủ tịch Hồ Chí Minh 19/5/2003.

Độc đáo nhất, có lẽ phải kể đến phiên bản tượng Bác Hồ của nhà điêu khắc Ponzanelli (người đã đúc 5 bức tượng Bác Hồ), đặt trang trọng tại công viên "Tự do cho các dân tộc", ngay trong nội đô Thủ đô Mexico. Dựa trên bức ảnh của nghệ sỹ nhiếp ảnh Đinh Đăng Định (TTXVN), chụp Bác Hồ đang làm việc tại vườn Phủ Chủ tịch, Ponzanelli đã thể hiện hình tượng Bác thật sống động và gần gũi với bộ quần áo kaki, đôi dép lao quen thuộc cùng tư thế ngồi trên chiếc ghế mây tập trung làm việc nhưng không cứng nhắc. Ponzanelli đã đặt thêm một chiếc ghế nữa bên cạnh bàn của Bác, để thể hiện sự sẵn sàng đối thoại của Bác với xung quanh. Vào tháng 1/2009, bức tượng được khánh thành với sự ngưỡng mộ và yêu thích của cả người Việt Nam và Mexico. Được biết, còn có hai bức tượng Bác Hồ được đặt tại thành phố biên Acapulco và khuôn viên Đại sứ quán Việt Nam tại Mexico.

Tượng đài Chủ tịch Hồ Chí Minh tại Pháp được khánh thành vào năm 2005, nhân kỷ niệm 115 năm Ngày sinh của Bác. Bức tượng bán thân làm bằng đồng, nặng 45kg, cao 2m, có ghi dòng chữ "Vị anh hùng giải phóng dân tộc và Danh nhân văn hóa Việt Nam", được đặt ở công viên Montreuil, thành phố Montreuil, ngoại ô Thủ đô Paris.

Là một phần văn hóa của thành phố Zalaegerszeg, Hungary, tượng đài Chủ tịch Hồ Chí Minh do nhà điêu khắc nổi tiếng Hungary Marton László thực hiện vào năm 1976. Hình tượng Chủ tịch Hồ Chí Minh được ông László thể hiện một cách dung dị, gần gũi, cùng câu nói nổi tiếng "Không có gì quý hơn độc lập, tự do" được khắc phía sau. Được biết, bức

tượng đã đoạt giải của Bộ Văn hóa Hungary vào năm 1977.

Còn tại "Đào quốc sư tử", vào tháng 5/2008, nhân dịp kỷ niệm 118 năm Ngày sinh Chủ tịch Hồ Chí Minh và 35 năm thiết lập quan hệ ngoại giao với Việt Nam, Chính phủ Singapore đã khánh thành bia tưởng niệm tại khuôn viên Bảo tàng Văn minh châu Á. Mặt trước văn bia là thông tin song ngữ Anh - Việt giới thiệu ngắn gọn về tiểu sử Chủ tịch Hồ Chí Minh, mặt sau tám bia có khắc bài thơ "Nghe tiếng giã gạo" nằm trong tập thơ "Nhật ký trong tù" của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Đến tháng 9/2011, Ủy ban Di sản Quốc gia Singapore, Đại sứ quán Việt Nam tại Singapore và Bảo tàng Hồ Chí Minh đã thống nhất đặt thêm bức tượng đồng của Chủ tịch Hồ Chí Minh bên cạnh bia tưởng niệm. Bức tượng bán thân được đúc bằng đồng, cao 0,55m, ngang 0,36m.

Ngoài những công trình kể trên, tượng Chủ tịch Hồ Chí Minh còn có mặt tại Ấn Độ, Nhật Bản, Philippines, Sri Lanka, Thái Lan, Anh, Madagasca, Venezuela,... Tính đến hiện tại, có hơn 36 tượng, tượng đài tại 22 quốc gia ở khắp các châu lục từ từ châu Á, châu Âu đến châu Phi, châu Mỹ nhằm bày tỏ sự ngưỡng mộ và tôn kính dành cho người đã khai sinh ra nước Việt Nam, vị Danh nhân văn hóa của thế giới.

## Niềm tự hào của những người con xa xứ

Qua rất nhiều năm kể từ ngày những công trình tưởng niệm, các bức tượng của Chủ tịch Hồ Chí Minh được xây dựng tại các quốc gia trên thế giới, có đến hàng triệu du khách Việt Nam và quốc tế đã đến tham quan, kính cẩn nghiêng mình trước hình ảnh có sức truyền

cảm mãnh liệt của vị lãnh tụ cách mạng kiệt xuất của dân tộc Việt Nam. Những công trình về Chủ tịch Hồ Chí Minh không chỉ đơn thuần là một biểu tượng lịch sử mà còn chứa đựng niềm tự hào vô hạn của những người con xa xứ.

Quần thể tượng đài Bác Hồ ở thủ đô nước Nga là địa điểm rất quen thuộc của những người Việt Nam ở Liên bang Nga vào những ngày lễ, Tết, ngày hội hay những ngày vui của gia đình. Bà con kiều bào người Việt Nam tại Liên bang Nga thường xuyên đến nơi đây để đặt hoa trước tượng đài Hồ Chí Minh. Cũng vì thế mà hình ảnh Bác, cái tên Hồ Chí Minh đã và đang hiện diện trong cuộc sống hàng ngày và trở nên quen thuộc với họ.

Chị Vũ Hải Anh, người sinh sống lâu năm tại Liên bang Nga chia sẻ: "Mỗi khi có dịp đi qua tượng đài Bác tại Moskva, tôi đều dành chút thời gian để ngắm nhìn và chụp ảnh lại cho bố mẹ ở nhà xem. Có lẽ đây là thói quen từ hồi nhỏ, tôi vẫn nhớ bố mẹ thường hay dẫn tôi đến đây để tham gia các sự kiện của cộng đồng người Việt Nam, đó luôn là một phần kỷ ức đáng nhớ của gia đình tôi".

Còn với chị Triều Xuân, du học sinh tại Pháp, cho biết ngày mới đến Pháp du học, tượng đài Chủ tịch Hồ Chí Minh là nơi đầu tiên chị muốn đến. "Lần đầu tiên đặt chân đến công viên Montreuil, nhìn thấy tượng đài Bác tôi đã cảm nhận được tình yêu nước, cũng như niềm tự hào dân tộc. Tại đây tôi có duyên gặp được những người con xa quê cùng hàn huyên về những câu chuyện lịch sử và những nơi có tượng Bác từng đến tham quan tại Việt Nam. Đến giờ chúng tôi vẫn giữ mối quan hệ tốt, có lẽ những công trình như này là cầu nối liên kết người Việt ở khắp nơi trên thế giới lại gần nhau hơn", chị Xuân kể lại.

Không chỉ vậy, nhiều kiều bào Việt Nam còn thể hiện lòng yêu nước qua những hành động như Anh Dương Văn Đoàn, một lao động Việt Nam tại Singapore. Mặc dù công việc bận rộn nhưng anh vẫn luôn dành ngày nghỉ duy nhất trong tuần để làm một việc rất có ý nghĩa, đó là quét và lau dọn xung quanh tượng Chủ tịch Hồ Chí Minh tại Singapore. Anh chia sẻ, tình cờ trong một lần chạy bộ, anh thấy tượng Bác đặt ở đây, xung quanh khá nhiều lá cây và bụi. Lòng yêu nước của một đảng viên thôi thúc anh dọn dẹp vệ sinh xung quanh tượng Bác. Anh còn đăng tải những video lên mạng xã hội và nhắn nhủ đến mọi người rằng: "Hãy thể hiện niềm tự hào dân tộc, tình yêu quê hương, đất nước từ những hành động nhỏ nhất".

LINH CHI



# Ký ức của nhà giáo từng gặp Bác Hồ

**Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn dành thời gian tiếp xúc với mọi tầng lớp, ngành nghề trong xã hội. Nhưng buổi nói chuyện giữa Bác với mọi người luôn để lại dấu ấn sâu sắc khó phai mờ, mà câu chuyện dưới đây là một minh chứng.**

**Nhớ mãi buổi gặp xúc động năm đó**

Vào cuối năm 1961, trong lần thăm quan triển lãm về các thành tựu khôi phục và xây dựng kinh tế toàn miền Bắc tại Hà Nội, Bác Hồ đã dừng rất lâu tại gian hàng của Trường Thanh niên lao động xã hội chủ nghĩa (Trường TNLĐXHCN) tỉnh Hòa Bình. Với sự quan tâm đặc biệt dành cho thế hệ trẻ và cuộc sống của đồng bào dân tộc thiểu số, Bác Hồ rất ấn tượng và luôn ghi nhớ về những hình ảnh được biết về ngôi trường này. Dù luôn bận rộn với bộ bề công việc, nhưng Bác vẫn muốn thu xếp một lần để trực tiếp tới thăm Trường TNLĐXHCN. Vì đây là mô hình giáo dục đặc biệt rất cần được phát huy nhân rộng trên toàn quốc.

Ngày 17/8/1962, Người đã thu xếp để trực tiếp đến thăm trường tại xã Yên Mông nhân chuyến về thăm Đảng bộ, chính quyền và đồng bào các dân tộc của tỉnh Hòa Bình. Đón Bác về thăm trường hôm đó có sự hiện diện của 1.200 cán bộ, giáo viên, công nhân viên và học sinh của nhà trường cùng hơn 300 học viên của trường Đảng, các Bí thư Chi bộ, Chủ tịch UBND các xã trong tỉnh Hòa Bình và cùng đồng bào dân tộc ở xã Yên Mông huyện Kỳ Sơn.

Theo lời kể lại của ông Đỗ Như Cự cựu giáo viên của nhà trường thì đúng 9 giờ sáng ngày hôm đó, đoàn xe đưa Bác Hồ đến thăm trường đã dừng bánh trước công nhà Hiệu bộ trong niềm vui khôn xiết của mọi người.

"Tôi vẫn nhớ như in Bác Hồ với phong cách nhanh nhẹn, giản dị trong chiếc áo lụa, đi đôi dép lốp cao su, đội chiếc mũ cát. Bác Hồ trông rất hồng hào khỏe mạnh, tác phong vô cùng nhanh nhẹn và khẩn trương. Sau khi nghe cán bộ, nhà trường phản ánh rằng trường thanh niên đang phải đổi thành nông trường thanh niên để có tư cách pháp nhân vay vốn ngân hàng phục vụ sản xuất và học tập theo quy định mới, Bác Hồ đã chỉ đạo vừa học vừa văn hóa, vừa lao động sản xuất tự túc là cách giáo dục đào tạo thanh niên tốt nhất và đúng đắn nhất. Trường học ở nơi đào tạo con người - cán bộ chứ không phải là nông trường sản xuất kinh doanh. Những quy định nào chưa phù hợp thì phải nghiên cứu thay đổi lại cho phù hợp.



● **Bác Hồ đang nói chuyện với 1.200 giáo viên và học sinh tại sân trường.**



● **Các cán bộ, giáo viên đang háo hức được gặp Bác Hồ.**



● **Học sinh dân tộc thiểu số của Trường đang chăm chú lắng nghe lời Bác dặn.**

Bác đã tâm tình với mọi người như người ông, người cha nói chuyện với đàn con cháu. Theo Bác, vừa học tập vừa lao động tự túc là cách giáo dục tốt nhất. Trước đây, lúc tuổi thanh niên bác ở bên Pháp cũng vừa lao động và vừa học tập. Nhưng lúc đó bác phải lao động làm thuê cho chủ tư bản, Bác phải làm để tự nuôi sống mình nhưng Bác vẫn dành nhiều thời gian để tự học tập. Ngày làm việc đêm tự học tập chứ bác không đến nhà trường được như các cháu học bây giờ đâu, Bác khuyên các cháu phải học thật tốt, lao động tốt. Bác ân cần căn dặn các giáo viên và học sinh dân tộc thiểu số của trường, phải học những nghề, những ngành có quan hệ đến phát triển sản xuất nông nghiệp đến đời sống nông thôn. Cần gì thì học nấy" - ông Đỗ Như Cự kể lại.

"Lời Bác dạy thiết thực ngắn gọn, dễ nhớ những bài thơ. Giọng của Bác nói ấm áp ngân vang như một khúc ca làm xúc động tận đáy lòng biết bao người chúng tôi.

Những lời Bác dạy hôm đó đã thấm sâu vào trí nhớ, ghim chặt vào trái tim của những chàng trai cô gái tuổi còn xuân trẻ vừa từ Hà Nội lên Hòa Bình để lập trường và mở lớp. Đại diện các học sinh của nhà trường, chị Bùi Thị Xuyên người dân tộc Mường đã hứa với Bác: "Chúng cháu xin hứa với Bác sẽ học tập thật tốt, lao động thật tốt, rèn luyện tu dưỡng để có trình độ văn hóa - kiến thức kỹ thuật, có phẩm chất đạo đức, thói quen lao động, tốt nghiệp trở về quê hương để xây dựng bản làng giàu đẹp". Sau đó, mọi người đều đồng thanh hô "Hồ Chủ tịch muôn năm! Bác Hồ muôn năm!". Bác quay lại cười rất tươi và nói nếu các cháu học tập tốt lao động tốt thì Bác Hồ muôn năm. Còn nếu các cháu học chưa tốt, lao động chưa tốt thì Bác Hồ muôn năm" - ông Đỗ Như Cự bồi hồi tâm sự.

## **Những lời căn dặn của Bác**

Với đặc trưng của nhà trường bắt đầu từ tên gọi Trường TNLĐXHCN tỉnh Hòa Bình,



● **Thầy và trò Trường LĐTNXHCN tỉnh Hòa Bình đón Bác Hồ về thăm ngày 17/8/1962.**



● **Bác Hồ đang ghi lưu bút trong sổ truyền thống của nhà trường.**

*Trường TNLĐXHCN tỉnh Hòa Bình được thành lập vào ngày 1/4/1958. Nhà trường đã vinh dự được trao tặng danh hiệu Đơn vị anh hùng lao động vào năm 1985; Huân chương Lao động hạng nhất vào các năm 1975, 1985 và rất nhiều huân chương, danh hiệu, bằng khen cao quý khác.*

100% học sinh của nhà trường là thanh thiếu niên người dân tộc thiểu số sinh ra và lớn lên tại tỉnh Hòa Bình. Dù là thanh thiếu niên nhưng khi đó hầu hết mọi người trước khi đến trường đều chưa biết đọc, chưa biết viết. Còn các giáo viên của nhà trường cũng ở độ tuổi thanh niên xuất thân từ Thủ đô Hà Nội. Vậy nên trước khi ra về, Bác đã có lời giải thích vô cùng ấn tượng về chủ nghĩa xã hội để cho tất cả mọi người cùng hiểu và nhớ mãi.

Nhà giáo Đinh Hoạt nguyên Phó giám đốc nhà trường đã ghi lại nguyên văn những lời dạy của Bác: "Chúng ta đang xây dựng chủ nghĩa xã hội, nhưng nhiều người chưa hiểu xây dựng chủ nghĩa xã hội là làm cái gì. Nói vắn tắt chủ nghĩa xã hội là làm cho nhân dân đủ ăn, đủ mặc, ngày càng sung sướng, người nào cũng được đi học, ốm đau có thuốc, già không lao động được thì nghỉ. Những phong tục không tốt dần dần xóa bỏ, còn những tập quán tốt cái gì đúng thì ngày càng củng cố và đạo đức ngày một tiến bộ. Nghĩa là vật chất ngày càng tăng, tinh thần ngày càng tiến. Đó là chủ nghĩa xã hội".

Đối với công tác dạy và học của nhà trường Bác đã căn dặn: "Một là các cháu phải đoàn kết giữa thầy giáo với thầy giáo, giữa thầy giáo với học trò, giữa học trò với học trò và giữa nhà trường với đồng bào địa phương. Hai là phải tôn trọng kỷ luật, không chỉ là kỷ luật trong nhà trường mà là kỷ luật

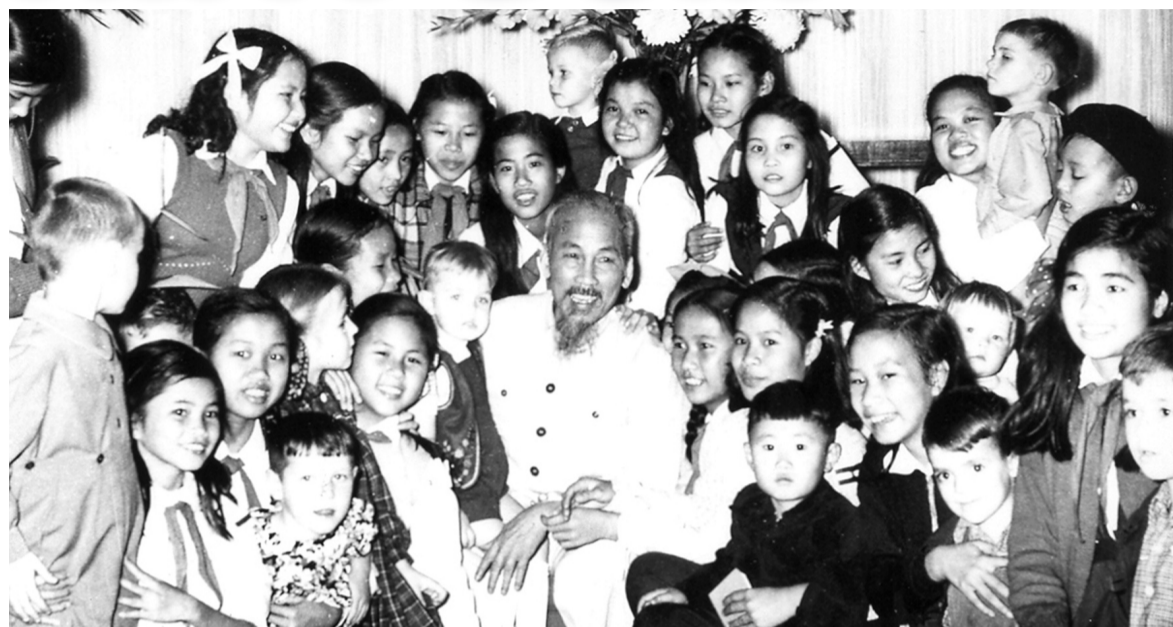
lao động. Bởi vì sau này các cháu sẽ ra trường trở thành những cán bộ trở về địa phương công tác cần nắm vững điểm này. Ba là phải bản bực dân chủ. Mỗi công việc cần có kế hoạch rõ ràng, bàn bạc với nhau xem có thêm bớt gì không, làm cho tư tưởng mọi người thông suốt rồi động viên nhau cùng làm. Đây là trường học, các cháu phải học cách bàn bạc, dân chủ và cách thực hiện dân chủ. Và đặc biệt phải học tốt - lao động tốt - cố gắng mãi - tiến bộ mãi".

Theo lời kể lại của nhà giáo Trần Ngoạn nguyên Giám đốc, Hiệu trưởng nhà trường giai đoạn 1962-1986 cho biết: "Năm 1969, trước khi đi xa, Bác Hồ còn hỏi những cán bộ giúp việc cho bác rằng trường thanh niên Hòa Bình vừa học vừa làm bây giờ thế nào rồi. Những lời dạy của Bác ngay tại ngôi trường này đã thổi luồng sinh khí mới để nhiều học sinh của nhà trường là thanh niên dân tộc thiểu số phát triển thành cán bộ chủ chốt, nông dân giỏi của tỉnh Hòa Bình và các tỉnh lân cận. Và không ít những giáo viên trẻ ngày đó, sau khi hoàn thành nhiệm vụ đã trở về Thủ đô giữ những vị trí với quan trọng trong các cơ quan, đoàn thể, doanh nghiệp". **TUẤN NGỌC**

*(Hình ảnh trong bài do nhà giáo Nguyễn Thị Minh - cựu giáo viên thế hệ đầu tiên của Trường TNLĐXHCN tỉnh Hòa Bình cung cấp).*



# Đẹp mãi những vần thơ viết về Bác



● Tên tuổi của nhiều nhà thơ đã gắn liền với các thi phẩm mang tên Bác. (Nguồn: baqlang.gov.vn)

**Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn là một đề tài lớn trong thi ca Việt Nam. Có rất nhiều tác giả đã sáng tác những vần thơ mang tên Bác để lại cảm xúc, rung động mãnh liệt cho các thế hệ người Việt Nam.**

## Nguồn cảm hứng bất tận

Tính đến nay, đã có hàng trăm nhà thơ, hàng nghìn bài thơ sáng tác về Bác. Tạo nên nhiều "kỷ lục", mà đến lúc nhìn lại, những người yêu thơ không khỏi ngạc nhiên, khi Chủ tịch Hồ Chí Minh trở thành nguồn cảm hứng bất tận cho nhiều thi sĩ, như Nhà thơ Nguyễn Văn Dình sinh năm 1932 (hiện nhà thơ đã qua đời), ông sống tại Quảng Bình, có lẽ là người sáng tác nhiều nhất về Bác. Tổng số bài thơ của ông sáng tác về Chủ tịch Hồ Chí Minh lên đến hàng trăm bài. Trong đó, có một số tập thơ được nhiều người biết đến như tập "Nhớ Bác Hồ" gồm 115 bài thơ tứ tuyệt.

Ông từng chia sẻ, ở tuổi đôi mươi nhà thơ đã xin tham gia kháng chiến chống Pháp, trong thời gian khoác lên mình màu áo lính, hình ảnh, bài báo viết về Chủ tịch Hồ Chí Minh vẫn luôn được ông tìm đọc, trân trọng lưu giữ. Lần đầu tiên ông viết thơ về Bác vào năm 1957, khi tình cờ về thăm quê Bác, nghe câu chuyện về cuộc đời vị Chủ tịch kính yêu, ngắm nhìn từng mảnh gạch ngói, căn nhà, chiếc khăn, tấm áo,... đã tạo nên những rung động mãnh liệt trong cuộc đời nhà thơ Nguyễn Văn Dình. Từ đó, tứ thơ về Bác đã trở thành niềm cảm hứng gắn bó với ông trong hơn 60 năm sự nghiệp văn thơ. Đến năm 2005, kỷ niệm 115 năm ngày sinh của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ông đã tự bỏ tiền in tập thơ "Nhớ Bác Hồ" dài hơn 120 trang, với 115 bài thơ để kỷ niệm. Ông được nhiều nhà nghiên cứu, độc giả ưu ái gọi bằng cái tên người nghệ sĩ "tạc tượng" Bác Hồ bằng thơ.

Ngoài nhà thơ Nguyễn Văn Dình, vẫn còn các cây bút khác đã "thi họa" nên những vần thơ về Chủ tịch Hồ Chí Minh. Trong đó có rất nhiều cái tên nổi tiếng như Xuân Diệu, Huy Cận, Chế Lan Viên,... Nhưng Tô Hữu là cái tên được nhiều người biết đến nhất.

Bằng giọng điệu trữ tình đặc trưng, ngọt ngào tha thiết của tình thương mến, Tô Hữu cất lên tiếng thơ dâng trào cảm xúc thiêng liêng dành cho Bác Hồ.

Mặc dù không phải người viết nhiều thơ nhất về Bác Hồ, nhưng bài thơ xúc động nhất viết về Chủ tịch Hồ Chí Minh chắc chắn thuộc về nhà thơ Tô Hữu, ông là nhà thơ sáng tác để làm cách mạng. Trong một đoạn băng ghi âm về một câu chuyện giữa nhà thơ và Chủ tịch Hồ Chí Minh được Tô Hữu chia sẻ trước đây, ông từng nói: "Tôi nghĩ rằng mỗi khi nghĩ đến Đảng, nghĩ đến Bác là chúng ta nghĩ đến những ước mơ cao đẹp nhất, trong sáng nhất của cuộc đời mình".

Cả cuộc đời, Tô Hữu đã có một "quá trình" dài làm thơ về Bác Hồ, từ khi ông vừa mới tham gia cách mạng chưa bao giờ có cơ hội gặp Bác trực tiếp, cho đến lúc được điều lên Chiến khu Việt Bắc, ông đã sáng tác những bài thơ như "Hồ Chí Minh", "Sáng tháng 5",... "Bác kêu con đến bên bàn/Bác ngồi Bác viết, nhà sàn đơn sơ... Bàn tay Bác ấm vào da vào lòng - Bác ngồi đó lớn mênh mông". (Sáng tháng 5 - Tô Hữu)

Vào năm 1969, hòa chung nỗi đau cả dân tộc khi Chủ tịch Hồ Chí Minh ra đi, Tô Hữu đã viết bài thơ "Bác ơi!" như lời tâm sự nghẹn ngào, gửi lời nhớ nhung, thương tiếc của người dân Việt Nam dành cho Bác. Vợ của nhà thơ Tô Hữu từng chia sẻ, ngày 2 tháng 9 khi nhận được tin Bác Hồ qua đời, nhà thơ Tô Hữu lúc đó đang nằm viện đã ngay lập tức vào Phủ Chủ tịch bất chấp tình hình sức khỏe. Đến khi về nhà, ông liền đóng cửa phòng, không tiếp bất kỳ ai kể cả người nhà. Sau đó, bài thơ "Bác ơi!" đã được hoàn thành và phát trên hệ thống truyền thanh lúc bấy giờ. Đây được coi là bài thơ xúc động nhất về Bác Hồ, khiến hàng triệu con tim người Việt Nam rơi lệ: "Bác

ơi, tim Bác mênh mông thế/Ôm cả non sông, mọi kiếp người/Bác sống như trời đất của ta/ Mong manh áo vải hồn muôn trượng/Bác đã lên đường theo tổ tiên..." (Bài thơ Bác ơi! - Tô Hữu)

## Tên tuổi gắn liền với những bài thơ về Bác

Có những nhà thơ mà sự nghiệp sáng tác, bài thơ tiêu biểu nhất của họ gắn liền với Chủ tịch Hồ Chí Minh. Như nhà thơ Minh Huệ (sinh năm 1927) với bài "Đêm nay Bác không ngủ" sáng tác năm 1951. Nhà thơ tham gia cách mạng từ rất sớm, khoảng năm 1945, Minh Huệ thực chất là bút danh của ông, còn tên thật của nhà thơ là Nguyễn Đức Thái.

Bài thơ "Đêm nay Bác không ngủ" ra đời trong hoàn cảnh rất đặc biệt, vào một đêm mùa đông ở sông Lam vào năm 1950, khi nhà thơ Minh Huệ 24 tuổi, ông được người bạn tên Chắt, bảo vệ của đồng chí Nguyễn Chí Thanh kể lại những câu chuyện Chắt từng tận mắt chứng kiến. Trong đó, phần lớn là những chuyện về tấm lòng yêu quân, thương dân của Bác Hồ khiến nhà thơ Minh Huệ vô cùng xúc động.

Cụ thể, đó là chuyện về những chuyến đi rừng, khi Bác nhường ngựa, dành phần ăn ngon cho các đồng chí. Đặc biệt, Chắt còn kể lại cho nhà thơ Minh Huệ câu chuyện một anh lính trong đêm tình cờ thấy Bác dậy cho thêm củi vào lò, sưởi ấm không gian ngủ của binh sĩ. Anh lính vừa vui mừng được gặp Bác, vừa lo Bác thức đêm sẽ mệt mỏi, liền tục thủ thi khuyên Bác đi ngủ. Nhưng Bác lại âu yếm bảo: "Cháu cứ việc ngủ ngon, ngày mai đi đánh giặc. Cháu ngủ ngon là Bác khỏe. Bác không buồn ngủ vì trời lạnh còn nhiều bộ đội và dân công ngủ ngoài rừng".

Cứ như vậy, lời thơ về Bác Hồ ập ù trong lòng chàng trai Minh Huệ 24 tuổi ngày ấy suốt 5 tháng



● Chủ tịch Hồ Chí Minh là nguồn cảm hứng bất tận cho thi ca Việt Nam.

(Bác Hồ làm việc với nhà thơ Tô Hữu năm 1960, nguồn: Đinh Đăng Định)

trời. Ông cầm bút lên, lại đặt xuống. Cuối cùng vào một ngày định mệnh, tứ thơ ào ạt đến, ông viết thâu đêm, đến khi mệt lử mới dừng lại, vậy là bài thơ "Đêm nay Bác không ngủ" đã ra đời. Một người bạn tình cờ thấy bài thơ của ông, khen thơ hay và xin phép in ngay vào tập thơ của chi hội văn nghệ kháng chiến Khu IV của ông Lư (Lư Trọng Lư). Không lâu sau, nhà thơ Lư Trọng Lư gặp Minh Huệ. Ông ôm lấy vai nhà thơ trẻ giật lia lịa, vui sướng kể lại câu chuyện mình đã ngâm bài "Đêm nay Bác không ngủ" cho những người nông dân nghe, nhờ đó ý chí, quyết tâm phục vụ kháng chiến, giành lấy độc lập của họ ngày càng tăng cao.

Bài thơ "Đêm nay Bác không ngủ" đã tạo dựng nên tên tuổi của nhà thơ Minh Huệ. Các câu thơ được lan truyền rộng rãi, phổ nhạc, cải biên theo nhiều hình thức khác nhau. Nhiều nhà nghiên cứu đã cho rằng, chính sự thật từ câu chuyện của Chắt kể lại cho nhà thơ Minh Huệ, đã khiến trái tim ông xúc động mãnh liệt và viết ra vần thơ chân thực lay động hàng triệu trái tim người Việt Nam. Đến nay, những câu thơ trong bài "Đêm nay Bác không ngủ" vẫn được rất nhiều thế hệ thuộc lòng và yêu mến: "Anh đội viên thức giấc/ Thấy trời khuya lắm rồi/Mà sao Bác vẫn ngồi/ Đêm nay Bác không ngủ" (Đêm nay Bác không ngủ - Minh Huệ).

Một nhà văn nữa mà tên tuổi và sự nghiệp của ông gắn với Bác Hồ, chính là nhà thơ Hải Như. Ông tên thật là Vũ Hải Như sinh năm 1923, sinh sống tại Nam Định (hiện tại ông đã qua đời). Nhà thơ Hải Như giữ nhiều chức vụ khác nhau, thời kháng chiến chống Pháp cứu nước, ông làm thư ký toà soạn báo Sông Lô tại Quân khu 10, Việt Bắc, sau đó ông theo học lớp báo chí cách mạng Việt Nam đầu tiên tại Việt Bắc.

Ông là một người yêu thơ ca, có suy nghĩ sâu sắc về nghiệp văn thơ. Thơ của Hải Như được mọi người biết đến nhiều nhất vì gắn liền với hình ảnh Chủ tịch Hồ Chí Minh. Ông có trên 100 bài thơ viết về Bác, nhưng ông không có

"sao chép", xây dựng hình tượng của Bác giống hệt như thật, mà theo nhà văn Hải Như, Chủ tịch Hồ Chí Minh như một điểm tựa vững chắc để ông thực hiện chức năng của thi ca đó là thức tỉnh con người trong thời hiện tại. Nhà báo Huỳnh Mai Liên từng đưa ra lời nhận xét về thơ của ông: "Trong con mắt nhiều người, Hải Như cô đơn trên con đường thơ "chẳng giống ai" trong mảng sáng tác đề tài Hồ Chí Minh".

Hầu hết bài thơ của ông, đều sử dụng hình ảnh Bác Hồ đại diện một lối sống đẹp, thanh cao, để hướng người đọc đến với tình yêu nước, tương thân, tương ái, ủng hộ hòa bình, phản đối chiến tranh,... "Ta đến thăm ngôi nhà Bác ở? Để lòng ta tưởng niệm biết ơn Người/ Bác đã cho ta, Bác đã cho đời/ Lê sống của ngày mai trên Trái Đất/ Lê sống đẹp: không coi mình cao nhất/Mong kiếp người ai cũng cất đầu cao" (Sinh ra con người chủ nghĩa Mác).

Nổi tiếng nhất trong sự nghiệp văn chương của ông là bài "Chúng cháu canh gác Bác ngủ, Bác Hồ ơi!", sáng tác vào năm 1969, năm ngày sau khi Chủ tịch Hồ Chí Minh mất. Bài thơ sử dụng lời kể của một chiến sỹ canh gác, với hy vọng đất nước hòa bình, dân chúng ấm no để Bác Hồ có thể an giấc yên nghỉ. Bài thơ được lan truyền rộng rãi, nhiều người yêu mến. Chủ tịch Ủy ban Thường vụ Quốc hội Trường Chinh đã đọc bài thơ và lấy bút gạch chân 16 câu tâm đắc và nhận xét: Bài thơ "Bác ơi!" của nhà thơ Tô Hữu sáng tác cùng thời điểm là bài thơ con khóc cha, còn bài thơ "Chúng cháu canh gác Bác ngủ, Bác Hồ ơi" của Hải Như là bài thơ quần chúng khóc lãnh tụ. Sau này, những vần thơ đầy xúc cảm của Hải Như đã được phổ thành bài hát, lay động bao người nghe cho đến thời hiện tại: "Trăng vào cửa sổ đòi thơ/ Bác vừa chợp mắt, xin chờ trăng ơi!/ Chúng ta hãy bước nhẹ chân, nhẹ nữa/ Trăng trăng ơi, hãy yên lặng cúi đầu.../ Trọn cuộc đời Bác có ngủ yên đâu/ Nay Bác ngủ, chúng ta canh gác" (Chúng cháu canh gác Bác ngủ, Bác Hồ ơi - Hải Như).

HƯƠNG NGỌC



# Vướng lao lý vì... sở thích “bình thường”

**Trong đời sống hàng ngày có những hành động tưởng chừng như bình thường trong mắt nhiều người: sử dụng thuốc có nguồn gốc từ động vật hoang dã (ĐVHD), đeo trang sức, trang trí nhà cửa bằng tiêu bản ĐVHD, nuôi ĐVHD ngoại lai làm thú cưng... thì đều là những hành vi vi phạm pháp luật về bảo vệ ĐVHD, là mối đe dọa nghiêm trọng đến đa dạng sinh học của đất nước.**

**Mẹ chồng, nàng dâu và... động vật hoang dã**

Vì sao lại có sự “kết hợp” lạ kỳ này? Câu trả lời đến từ hai vụ việc xảy ra trong thời gian gần đây.

Cuối tháng 4 vừa qua, TAND huyện Côn Đảo vừa xét xử hai đối tượng mua trứng rùa biển, một đối tượng cung cấp và một đối tượng môi giới về tội “Vi phạm quy định về bảo vệ ĐVHD nguy cấp, quý, hiếm” theo quy định tại khoản 1 Điều 244 Bộ luật Hình sự 2015 sửa đổi, bổ sung 2017.

Trước đó, tháng 6/2023, khi đi du lịch cùng gia đình tại Côn Đảo, đối tượng Lê Thị Chi (sinh năm 1992, trú tại Tây Nam Kim Giang 1, phường Đại Kim, quận Hoàng Mai, thành phố Hà Nội) đã nhờ Phạm Anh Tuấn (sinh năm 1997, trú tại xã Quảng Phú, huyện Quảng Trạch, tỉnh Quảng Bình) là tài xế taxi tại Côn Đảo tìm mua giúp trứng rùa biển. Thông qua Tuấn, Lương Kiều Tính (sinh năm 1980, trú tại phường Vĩnh Lợi, thành phố Rạch Giá, tỉnh Kiên Giang) - được biết đến là đối tượng chuyên buôn bán trái phép trứng rùa biển đã bán cho Chi 5 quả trứng rùa biển với giá 250.000 đồng/quả. Sau đó, Chi đã nhờ mẹ chồng là Đỗ Thị Lệ Hoa (sinh năm 1975, trú tại thị trấn Lim, huyện Tiên Du, tỉnh Bắc Ninh) cất số trứng này vào vali của bà Hoa để đưa về đất liền. Tuy nhiên, các đối tượng đã bị lực lượng chức năng phát hiện và bắt giữ tại Cảng Hàng không Côn Đảo. Bốn trong 5 quả trứng trên được xác định là trứng vích.

Vích (*Chelonia mydas*) là một trong năm loài rùa biển có phân bố tự nhiên tại Việt Nam, đồng thời được bảo vệ ở cấp độ cao nhất theo quy định của Việt Nam và quốc tế. Cụ thể, vích được liệt kê trong Danh mục loài nguy cấp, quý, hiếm được ưu tiên bảo vệ ban hành kèm theo Nghị định 64/2019/NĐ-CP và Phụ lục I Công ước về buôn bán quốc tế động, thực vật hoang dã nguy cấp (CITES). Huyện đảo Côn Đảo tự hào là “bãi đẻ” lớn nhất của vích tại Việt Nam. Mỗi năm, có hàng trăm cá thể vích đến các bãi biển ở Côn Đảo để đẻ trứng.

Với hành vi phạm tội của mình, các đối tượng đã nhận được những bản án thích đáng. Cụ thể, đối tượng Lương Kiều Tính (cung cấp trứng rùa biển) nhận bản án 12 tháng tù. Đối tượng Đỗ Thị Lệ Hoa cùng con dâu Lê Thị Chi (mua trứng rùa biển) bị xử phạt lần lượt 500 triệu đồng và 550 triệu đồng. Tài xế taxi Phạm Anh Tuấn (môi giới bán trứng rùa biển) nhận bản án 12 tháng tù nhưng được hưởng án treo với thời gian thử thách 24 tháng.

Ngày 8/8/2023, TAND huyện Vũ Quang, tỉnh Hà Tĩnh tuyên phạt đối tượng Hoàng Thị Ngọc mức án 24 tháng tù và



● 2 khúc ngà voi châu Phi - một trong các sản phẩm ĐVHD bị người dân phát hiện tại nhà đối tượng qua livestream. (Ảnh: ENV)



● Nuôi nhốt rùa phóng xạ là hành vi vi phạm pháp luật. Ảnh minh họa. (Ảnh: ENV)



● Tang vật 5 quả trứng rùa biển mẹ chồng và con dâu mua ở Côn Đảo bị cơ quan chức năng thu giữ. (Ảnh: Báo Thanh niên)

phạt bổ sung 50 triệu đồng về tội “Vi phạm quy định về bảo vệ động vật nguy cấp, quý, hiếm” theo quy định tại khoản 1 Điều 244 Bộ luật Hình sự 2015 sửa đổi, bổ sung 2017. Trước đó, vào ngày 23/2/2023, Phòng Cảnh sát phòng, chống tội phạm về môi trường, Công an tỉnh Hà Tĩnh phối hợp với Công an huyện Vũ Quang đã kiểm tra nhà riêng của đối tượng Hoàng Thị Ngọc và tịch thu 3 cá thể rắn hổ chúa (*Ophiophagus hannah*), 1 cá thể hổ con (*Panthera tigris*) đều đã bị ngâm rượu và 2 khúc ngà voi châu Phi (*Loxodonta africana*) có khối lượng 6,1kg đã chế tác và đang được gắn làm đồ trang trí.

Thông tin vụ việc do một người dân thông báo tới cơ quan chức năng sau khi theo dõi con dâu của đối tượng Ngọc livestream (phát trực tiếp) tại phòng khách của căn nhà - là nơi lưu giữ những sản phẩm từ ĐVHD nói trên. Sau khi tiếp nhận thông tin, cơ quan công an đã kiểm tra, bắt giữ đối tượng và tịch thu số tang vật kể trên. Bình rượu ngâm rắn hổ chúa và hổ con đã được chuyển giao đến Vườn Quốc gia Vũ Quang.

Theo quy định hiện hành của pháp luật, hổ, rắn hổ chúa và voi đều là những loài ĐVHD nguy cấp, quý, hiếm được bảo vệ ở cấp độ cao nhất theo quy định của pháp luật Việt Nam và quốc tế. Tùy theo tính chất, mức độ nghiêm trọng, hành vi tàng trữ trái phép cá thể, sản phẩm, bộ phận cơ thể của các loài này có thể bị truy cứu trách nhiệm hình sự với mức hình phạt lên đến 15 năm tù đối với cá nhân hoặc bị xử phạt vi phạm hành chính với mức phạt lên đến 360 triệu đồng đối với cá nhân. Tuy nhiên, do thiếu hiểu biết, nhiều người dân vẫn thực hiện hoạt động mua bán, tàng trữ trái phép ĐVHD, sản phẩm, bộ phận từ chúng trái phép và đã phải đối diện với những hậu quả pháp lý nghiêm trọng như trường hợp của đối tượng Ngọc. Được biết, đối tượng Ngọc đã mua rắn hổ chúa và hổ con về ngâm rượu để chữa xương khớp.

vi nuôi nhốt, buôn bán trái phép rùa phóng xạ và rùa Sulcata có thể bị xem xét truy cứu trách nhiệm hình sự với mức hình phạt tối đa lên đến 15 năm tù đối với cá nhân theo quy định tại Điều 234, 244 BLHS 2015 sửa đổi, bổ sung 2017 và/hoặc bị xử phạt vi phạm hành chính với mức hình phạt tối đa lên đến 400 triệu đồng đối với cá nhân theo quy định tại Điều 21, 23 Nghị định 35/2019/NĐ-CP đã được sửa đổi, bổ sung bằng Nghị định 07/2022/NĐ-CP.

Được biết, chỉ trong 9 tháng đầu năm 2023, Trung tâm Giáo dục thiên nhiên (ENV) đã ghi nhận 158 vụ việc với hàng ngàn cá thể ĐVHD không có phân bố tự nhiên tại Việt Nam bị quảng cáo, buôn bán trên internet có dấu hiệu vi phạm pháp luật.

Mới đây, ngày 17/4/2024, TAND tỉnh Cao Bằng đã mở phiên tòa xét xử sơ thẩm và tuyên phạt bốn đối tượng vận chuyển trái phép 132 cá thể ĐVHD ngoại lai, theo quy định tại khoản 2 Điều 244 và khoản 1, 2 Điều 234 Bộ luật Hình sự 2015 sửa đổi, bổ sung năm 2017. Nguyễn Văn Sơn (sinh năm 1982, trú tại tỉnh Cao Bằng) và Phạm Thế Phúc (trú tại tỉnh Hưng Yên) lần lượt nhận mức án 5 năm và 8 năm tù vì hành vi buôn bán ĐVHD trái phép. Hai lái xe Cao Huy Cường (sinh năm 1982) và Nguyễn Văn Thùy (sinh năm 1992, đều trú tại tỉnh Cao Bằng) đã bị xử phạt lần lượt là 6 năm tù và 60 triệu đồng.

Ngày 26/2/2023, Phòng Cảnh sát môi trường - Công an tỉnh Cao Bằng đã phối hợp với Phòng Cảnh sát giao thông - Công an tỉnh Cao Bằng kiểm tra 3 xe ô tô, phát hiện và tịch thu 132 cá thể ĐVHD ngoại lai, trong đó bao gồm 75 cá thể vẹt cổ hồng, 10 cá thể vẹt xám châu Phi, 5 cá thể vẹt mào vàng, 16 cá thể chồn Meerkat và nhiều loài ĐVHD ngoại lai khác.

Theo thông tin từ ENV, nằm ở khu vực giáp ranh biên giới Trung Quốc với nhiều cửa khẩu, đường mòn, lối mờ Cao Bằng đang dần trở thành tuyến đường vận chuyển quan trọng bị các đối tượng lợi dụng để vận chuyển, buôn bán ĐVHD trái phép từ Việt Nam sang các quốc gia láng giềng và ngược lại. Chỉ từ đầu năm 2022 đến nay, đã ghi nhận khoảng 10 vụ vận chuyển, buôn bán trái phép ĐVHD phát hiện trên địa bàn tỉnh Cao Bằng. Phần lớn vụ án được phát hiện tại các khu vực giáp ranh biên giới Trung Quốc hoặc trên đường đến các khu vực gần cửa khẩu.

Tình trạng buôn bán ĐVHD ngoại lai diễn biến phức tạp đòi hỏi giải pháp toàn diện để có thể xử lý triệt để, góp phần ngăn chặn các mối nguy hại của hoạt động này đối với sức khỏe con người, đa dạng sinh học của Việt Nam và công tác bảo tồn ĐVHD nguy cấp, quý, hiếm trên toàn cầu. Không chỉ thế, hoạt động nuôi ĐVHD ngoại lai để làm cảnh còn tiềm ẩn nguy cơ lan truyền các dịch bệnh có nguồn gốc từ ĐVHD gây ảnh hưởng đến quần thể loài bản địa nếu loài ngoại lai được thả về môi trường, đồng thời tác động xấu đến công tác bảo tồn các loài quý, hiếm trên toàn cầu.

Do đó, theo bà Bùi Thị Hà - Phó Giám đốc ENV, các cơ quan chức năng và cơ quan tiến hành tố tụng cần nêu cao tinh thần quyết tâm trong công tác xử lý tội phạm về ĐVHD và xử phạt nghiêm minh các hành vi nuôi nhốt trái phép, buôn bán ĐVHD ngoại lai, để qua đó cho thấy pháp luật sẽ không khoan nhượng với các vi phạm về ĐVHD nói chung và vi phạm liên quan đến loài ngoại lai nói riêng. **HỒNG MINH**

## Hâm mộ động vật hoang dã ngoại lai - án tù phía trước

Thời gian gần đây, nuôi động vật ĐVHD ngoại lai để làm cảnh đang trở thành trào lưu trong một bộ phận người dân và đặc biệt là giới trẻ. Người dân thường mua từ các nguồn trôi nổi trên thị trường, chủ yếu là qua các trang mạng xã hội mà không biết rằng hoạt động buôn bán trái phép là hành vi vi phạm pháp luật.

Cuối năm 2023, TAND tỉnh Đắk Lắk mở phiên tòa xét xử Bùi Bảo Trọng (sinh năm 1990, thường trú tại quận 5, TP Hồ Chí Minh) về hành vi nuôi nhốt trái phép 5 cá thể rùa Sulcata cùng 3 cá thể rùa phóng xạ. Trước đó, tháng 1/2023, Phòng Cảnh sát môi trường Công an tỉnh Đắk Lắk kiểm tra nơi ở của đối tượng Bùi Bảo Trọng thì phát hiện đối tượng đang nuôi nhốt trái phép 5 cá thể rùa Sulcata cùng 3 cá thể rùa phóng xạ. Tòa đã tuyên phạt Bùi Bảo Trọng mức án 1 năm 6 tháng tù về tội “Vi phạm quy định về bảo vệ động vật nguy cấp, quý, hiếm” quy định tại Điều 244 BLHS và bị xử phạt hành chính 345 triệu đồng cho hành vi nuôi nhốt, tàng trữ trái phép các loài rùa ngoại lai (không có phân bố tự nhiên tại Việt Nam).

Rùa phóng xạ và rùa Sulcata là 2 loài rùa nguy cấp, quý, hiếm không có phân bố tự nhiên tại Việt Nam và đều được liệt kê trong Phụ lục Công ước quốc tế về buôn bán các loài động, thực vật hoang dã nguy cấp (CITES). Trong đó, rùa phóng xạ được liệt kê trong Phụ lục I CITES - nghiêm cấm xuất khẩu, nhập khẩu vì mục đích thương mại và rùa Sulcata được liệt kê trong Phụ lục II CITES - các hoạt động xuất, nhập khẩu và buôn bán bị kiểm soát chặt chẽ. Việc buôn bán rùa phóng xạ có nguồn gốc từ tự nhiên bị nghiêm cấm theo quy định tại Điều 6 Luật Đầu tư. Trong khi đó, việc nuôi nhốt, buôn bán rùa Sulcata đòi hỏi phải bảo đảm giấy tờ chứng minh nguồn gốc hợp pháp và đáp ứng các điều kiện khác theo quy định của pháp luật. Tùy theo tính chất, mức độ nghiêm trọng, hành



**Một ngày, chị Hải Anh (Hà Nội) nhận được tin nhắn làm quen qua facebook của một chàng trai “bị vợ bỏ” và đang “gà trống nuôi con”. Chàng kém chị 6 tuổi. Sáng sảng, chàng đưa con đi học (có tài xế riêng) và facetime với chị. Chàng nghiêm túc, điển trai, rủ rỉ tới nỗi chị đã nghĩ hay chàng phải lòng mình thật...**

#### Chị “tâm sự”, không đầu tư

Chị Hải Anh ban đầu vốn dĩ đã biết tới những chiêu lừa tình này nên chị cũng thử trò chuyện hàng ngày xem diễn biến tới đâu. Và tình cảm của chàng tăng nhanh với tốc độ ánh sáng. Chị cũng nói mình đang có gia đình hạnh phúc, kinh tế chồng lo nên chị tâm sự cho vui thôi (chị ở Hà Nội, chàng ở TP HCM). Nhưng sang ngày thứ hai chàng đã ngỏ lời yêu và rủ cùng giúp nhau “việc nhẹ, lương cao”. Ngày thứ ba chàng nhờ chị làm giúp cho phần việc của chàng, vì chàng có việc đột xuất. Vốn là một kế toán, nên công việc đó với chị đơn giản. Đó là một công ty có tên miền tận Mỹ. Chỉ sau hai giờ làm giúp chàng, chị đã thấy tài khoản của chàng được đổ vào khoảng 70 triệu đồng. Ngày hôm sau, chàng nhờ tiếp, tài khoản vẫn được đổ vào số tiền 70 triệu. Và rồi chàng ráo riết rủ chị đầu tư. Nghĩ là muốn có công việc như chàng, chị phải chuyên vào một số tiền nhất định, thấp nhất 1 ngàn USD, tiền càng đầu tư nhiều chị hưởng phần trăm càng lớn... Chị vẫn kiên định thò thẻ chị tiêu hoang và cũng không biết giữ tiền, nên chồng là người “tay hòm chìa khóa”, chị không phải lo kinh tế nên không bận tâm kiểm tiền... Đến nước này, không được tiền thì chàng đòi... chat sex! Đương nhiên, chị chặn ngay và “cuộc tình” 7 ngày không còn chút dấu vết...

Những kiểu lừa tình như trên không hề hiếm gặp và có rất nhiều phụ nữ đã sa bẫy. Thậm chí, các chàng còn đang bị lưu lạc ở các nước có chiến tranh, chuyển tiền gấp để chàng lấy vé về nước gặp “tình yêu”...

Vào tháng 6 năm 2023, Cơ quan Cảnh sát điều tra Công an TP Hà Nội đã khởi tố và bắt tạm giam T.A.S (44 tuổi, trú tại xã Tam Hưng, huyện Thanh Oai, TP Hà Nội) về hành vi lừa đảo chiếm đoạt tài sản. Được biết, T.A.S đã lừa tình và tiền bạc của 7 người phụ nữ. Thủ đoạn của T.A.S là lập một tài khoản trên mạng xã hội Facebook, giới thiệu bản thân có công ăn, việc làm ổn định đang hoang, sống cùng gia đình với bố mẹ đã nghỉ hưu, anh chị là giáo viên. T.A.S thường xuyên lên mạng, tìm kiếm các đối tượng, đó là những phụ nữ nhẹ dạ, cả tin, thiếu thốn tình cảm. Khi “con mồi” đã “cắn câu”, S giới thiệu mình là người độc thân, ngoài làm công ăn lương, còn mở thêm một công ty bên ngoài. Sau khi đã hẹn hò với các nạn nhân, S sẽ dùng

# Chóng mặt - lừa đảo mạng xã hội



● Tội phạm mạng lừa đảo có kịch bản và có hội nhóm.

lý do công ty đang gặp khó khăn để vay tiền, đi kèm những lời “đường mật” hứa hẹn. Đặc biệt, S chỉ nhận tiền mặt, không nhận chuyển khoản để dễ dàng xóa dấu vết. Cuối cùng, khi thấy nạn nhân đã “kiệt quệ” tiền bạc, S lấy lý do chia tay, nếu nạn nhân đòi tiền, đối tượng sẽ gọi điện hăm dọa, chửi bới. Tổng số tiền mà S đã lừa của các nạn nhân lên đến 2,5 tỷ đồng.

Đặc biệt, hiện nay, có một phương thức lừa tình qua mạng đang “nở rộ”, đó là thủ đoạn mạo danh người nước ngoài kết bạn qua mạng xã hội, rồi giả vờ gửi quà về Việt Nam nhằm chiếm đoạt tài sản. Cụ thể, những đối tượng này sẽ tự giới thiệu mình là sĩ quan, bác sĩ, doanh nhân, luật sư... người nước ngoài dùng mạng xã hội để kết bạn, tìm kiếm tình yêu. Khi có được sự tin tưởng của nạn nhân, những đối tượng này thường “đánh” vào lòng tham, nói rằng sẽ gửi vàng, tiền đô la hoặc các món quà giá trị về Việt Nam. Một thời gian sau, nạn nhân sẽ nhận được cuộc gọi từ “nhân viên hải quan” yêu cầu nộp tiền phạt từ vài chục cho đến vài trăm triệu, lý do kiện hàng bị giữ lại vì có lượng tiền đô quá lớn hoặc các vật phẩm giá trị. Nếu như nạn nhân “đỉnh bẫy” và chuyển tiền một lần, chúng sẽ yêu cầu thêm nhiều lần khác để vét kiệt “con mồi”...

Thông thường, đối tượng tìm và tiếp cận mục tiêu thông qua các kênh trực tuyến như mạng xã hội, trang web hẹn hò hoặc diễn đàn. Kẻ lừa đảo tạo một hồ sơ giả mạo, sử dụng hình ảnh đánh cắp của người khác với ngoại hình đẹp và lời cuốn. Sau đó sử dụng các chiêu trò lừa đảo để thu hút sự quan tâm của nạn nhân. Đối tượng lừa đảo tạo một mối quan hệ tình cảm giả với nạn nhân bằng cách sử dụng

các chiêu trò như tán tỉnh, chia sẻ câu chuyện cảm động hoặc đưa ra lời hứa. Tiếp đó, sẽ dẫn dụ nạn nhân gửi hình ảnh video nhạy cảm (sau đó dùng những hình ảnh này để đe dọa, tống tiền nạn nhân). Một số kẻ lừa đảo tinh vi thì sử dụng nhiều cách khác nhau để thuyết phục nạn nhân tham gia đầu tư vào thị trường tài chính Forex thông qua một sàn giao dịch giả mạo mà kẻ lừa đảo kiểm soát...

#### Nhiều vụ lừa đảo với hình thức mới

Thời gian qua, dù cơ quan chức năng đã có nhiều cảnh báo về thủ đoạn giả danh các cơ quan tư pháp luật như: Công an, Viện kiểm sát, Tòa án để lừa đảo chiếm đoạt tài sản nhưng vẫn có không ít người “sập bẫy”. Theo các chuyên gia, phương thức lừa đảo hoàn toàn mới, ngày càng tinh vi, khó lường và nguy hiểm hơn, gây thiệt hại nặng nề hơn cho người dân và các tổ chức. Cũng theo thống kê, hiện tại có 3 nhóm lừa đảo chính (giả mạo thương hiệu, chiếm đoạt tài khoản và các hình thức kết hợp khác) với 24 hình thức lừa đảo đang diễn ra trên không gian mạng, nhắm vào các nhóm đối tượng là người cao tuổi, trẻ em, sinh viên/thanh niên, các đối tượng công nhân/người lao động, nhân viên văn phòng.

Tại Hội thảo Phòng, chống lừa đảo trên không gian mạng mới đây, Trung tướng Nguyễn Minh Chính, Cục trưởng Cục An ninh mạng và Phòng, chống tội phạm sử dụng công nghệ cao (A05), Bộ Công an cho biết, hiện có đến 80% người trưởng thành tại Việt Nam sử dụng internet. Đây là môi trường lý tưởng cho các đối tượng lừa đảo trên không gian mạng hoạt động. Các loại tội phạm này có thủ đoạn

rất tinh vi, thường đặt máy chủ ở nước ngoài như Campuchia... thuê đất lên đến 90 năm, có những lãnh địa riêng khiến ngay cả công an của nước sở tại cũng khó thâm nhập. Do đó, công tác đấu tranh với loại tội phạm này thực sự gặp nhiều thách thức. Trung tướng Nguyễn Minh Chính cho biết, năm 2023, A05 tiếp nhận hơn 5.300 vụ việc từ các nạn nhân của lừa đảo trực tuyến, tổng số tiền thiệt hại hơn 2.487 tỷ đồng.

Theo Trung tướng Nguyễn Minh Chính, các phương thức lừa đảo chính như sau: Tuyên cộng tác viên tham gia kinh doanh, bán, giới thiệu sản phẩm trên các sàn thương mại điện tử chiếm 44,7%; phát tán mã độc chiếm quyền điều khiển tài khoản mạng xã hội chiếm 17,73%; gọi điện giả danh lực lượng chức năng như công an, toà án, nhân viên ngân hàng... chiếm 11,56%; tạo lập sàn giao dịch kêu gọi đầu tư tiền ảo, chứng khoán chiếm 13,2%; giả danh công ty tài chính tài ứng dụng vay tiền 8,6%; lừa đảo khác chiếm 4,7%. Trong đó, A05 đã khởi tố 15.000 vụ án với hơn 500 bị can liên quan đến lừa đảo trực tuyến.

Thống kê trên Cổng cảnh báo an toàn thông tin ghi nhận gần 16.000 phản ánh lừa đảo trực tuyến trong năm 2023, gây thiệt hại hơn 390 nghìn tỷ đồng, tương đương 3,6% GDP; trong đó 91% liên quan đến lĩnh vực tài chính, tăng 64,78% so với năm 2022, tỷ lệ người dùng nhận tin nhắn, cuộc gọi lừa đảo trực tuyến là 73%. Công ty an ninh mạng Singapore Group-IB công bố vụ tấn công lừa đảo sử dụng 240 tên miền liên kết giả mạo nhằm mạo danh 27 tổ chức tài chính, ngân hàng của Việt Nam để thu thập thông tin cá nhân, tài khoản ngân hàng từ năm 2022 đến

nay; chợ đen mua bán thông tin thẻ tín dụng Biden Cash đã công khai trực tuyến cơ sở dữ liệu miễn phí gồm trên 2 triệu thẻ ghi nợ và tín dụng. Tại Hội thảo, ông Phạm Tiến Dũng, Phó Thống đốc Ngân hàng Nhà nước cho biết, hiện nay 95% các giao dịch của hệ thống ngân hàng thực hiện trên kênh số, chỉ 5% là tại quầy, kệ. Tổng giá trị giao dịch hiện nay là khoảng 200 triệu tỷ đồng/năm. Nếu chia cho ngày làm việc thì 830 ngàn tỷ đồng/ngày, tương đương hơn 40 tỷ USD.

Theo ông Dũng, hiện nay thống kê của Bộ Thông tin và Truyền thông có 24 hình thức lừa đảo trực tuyến phổ biến nhưng qua thực tiễn hoạt động của ngành ngân hàng có thể rút ngắn thành 3 phương thức chính như sau: thao túng tâm lý để bị hại tự gửi tiền đến tài khoản chỉ định; chiếm dụng thiết bị của người dùng và sau đó chuyển tiền đi; lấy thông tin xác thực của người dùng để cài sang thiết bị khác...

Ông Dũng cho biết, với ngành Ngân hàng, mất thông tin, dữ liệu là mất tiền. Bởi vậy, thời gian tới đây Ngân hàng Nhà nước sẽ làm nhanh và siết chặt xác thực sinh trắc học và làm sạch dữ liệu khách hàng.

Theo đó, từ ngày 1/7/2024, tất cả giao dịch ngân hàng trên 10 triệu phải xác thực khuôn mặt của người giao dịch xem có chính xác với khuôn mặt của người mở tài khoản hay không (xác thực sinh trắc học). Khuôn mặt của chủ tài khoản phải được xác thực với căn cước công dân gắn chip do Bộ Công an quản lý. Giải pháp này mang đến lợi ích sau: người mở tài khoản và thực hiện giao dịch không bị giả mạo giấy tờ tùy thân. Khi chưa có căn cước công dân gắn chip thì tình trạng giả mạo giấy tờ này có thể nói là nhức nhối. Khi khách hàng mở tài khoản, giao dịch viên rất khó để xác minh chứng minh thư thật - giả. Đặc biệt, nếu thẻ căn cước không gắn chip mà chỉ có phôi nhựa thôi rất dễ bị làm giả...

Đồng thời, Trung tướng Nguyễn Minh Chính cho biết, ngành Công an cũng tích cực phối hợp với các Bộ/ngành dẹp nạn sim “rác”, tài khoản ngân hàng “rác”. Chỉ trong tháng 4/2024, A05 đã phối hợp Bộ Thông tin và Truyền thông gỡ hơn 2.100 tài khoản mạng xã hội có dấu hiệu lừa đảo. Cục trưởng A05 nhấn mạnh, đấu tranh với tội phạm lừa đảo trên không gian mạng phải là thế trận toàn dân. Trong đó, người dân cũng cần tích cực nâng cao cảnh giác khi sử dụng mạng xã hội, tránh tình trạng ngay cả khi mất tiền cũng không rõ nguyên nhân vì sao.

Ngoài ra, Trung tướng Nguyễn Minh Chính cũng khẳng định sự phối hợp giữa các Bộ/ngành trong đấu tranh với tội phạm lừa đảo trên không gian mạng cần được cải thiện. Bởi lẽ, các cơ quan/ban ngành làm việc theo các quy định hành chính nhưng tội phạm mạng thì biến đổi từng giây, từng phút; hành động chỉ thông qua vài cú click chuột...

NGUYỆT THƯƠNG



## Nghệ thuật đa sắc màu trong không gian cổ kính

Festival Huế 2024, du khách có những trải nghiệm về sắc màu văn hóa, nghệ thuật hấp dẫn, đắm mình trong không gian của một đô thị cổ kính nhưng không kém phần năng động.

Festival Huế 2024 được tổ chức theo định hướng bốn mùa. Lễ hội mùa xuân - "Xuân cổ đô" (diễn ra từ tháng 1 đến tháng 3) nổi bật là các hoạt động "Tết cung đình, không gian văn hóa Tết truyền thống" và các lễ hội dân gian phong phú, độc đáo, thu hút đông đảo sự hưởng ứng, tham gia của du khách. Lễ hội mùa hạ - "Kinh thành tỏa sáng" (diễn ra từ tháng 4 đến tháng 6) với điểm nhấn "Tuần lễ Festival nghệ thuật quốc tế Huế 2024". Lễ hội mùa thu - "Huế vào thu" (diễn ra từ tháng 7 đến tháng 9) trọng tâm là chương trình Tết Trung thu với Hội đèn lồng Huế 2024, kết hợp hoạt động quảng diễn lân - sư - rồng đường phố, trung bày, sắp đặt, nước đèn, trải nghiệm Tết Trung thu truyền thống, giới thiệu những nét đẹp trong văn hóa chơi Trung thu của người Việt. Lễ hội mùa đông - "Mùa đông xứ Huế" (từ tháng 10 đến tháng 12) điểm nhấn là "Tuần lễ âm nhạc Huế 2024" và kết thúc bằng chương trình "Countdown tạm biệt Festival Huế 2024 - chào đón năm mới 2025".

Điểm nhấn của Festival Huế 2024 là "Tuần lễ Festival nghệ thuật quốc tế Huế" với chủ đề "Di sản văn hóa với hội nhập và phát triển" diễn ra từ 7 - 12/6/2024.

"Tuần lễ Festival nghệ thuật quốc tế Huế" sẽ mang đến những trải nghiệm mới lạ, độc đáo về văn hóa, lịch sử và nghệ thuật. Đây là nơi hội tụ những chương trình biểu diễn hấp dẫn của các nghệ sĩ tiêu biểu trong nước và quốc tế, giới thiệu nghệ thuật ca múa nhạc cung đình và các làn điệu dân ca độc đáo; các chương trình nghệ thuật truyền thống và đương đại chất lượng cao của 8 quốc gia đến từ các châu lục, diễn



● Festival Huế đã khẳng định thương hiệu. (Ảnh: Tô Quốc)

**Từng được xem là lễ hội hoàng gia của triều đình Nguyễn, Festival Huế ngày nay vẫn giữ được nét truyền thống đặc sắc. Festival Huế là một sự kiện văn hóa tiêu biểu, trở thành thương hiệu nổi tiếng trong nước và quốc tế, là dịp để giới thiệu và quảng bá hình ảnh, đất nước, con người và văn hóa Việt Nam nói chung và văn hóa Huế nói riêng một cách sinh động, thu hút hàng triệu du khách trong và ngoài nước.**

ra hàng đêm tại các sân khấu ở điện Kiến Trung, Thái Bình Lâu, vườn Thiệu Phương (Đại nội); các sân khấu cộng đồng bia Quốc học, Công viên 3/2 và khắp tỉnh Thừa Thiên Huế.

Trong nỗ lực phấn đấu trở thành thành phố Festival mang tầm quốc gia và quốc tế đặc trưng của Việt Nam, Festival Huế 2024 tiếp tục là hoạt động văn hóa đặc sắc, hấp dẫn bởi tính truyền thống, ấn tượng và nhân văn khi đưa người dân và du khách trở thành chủ thể sáng tạo lẫn chủ thể thụ hưởng. Tại Festival Huế, người dân, du khách có thể thỏa sức thưởng thức miễn phí những tiết mục nghệ thuật hoành tráng ngay tại các sân khấu dọc hai bờ sông Hương hoặc ngay trung tâm TP Huế. Hình thức biểu diễn, sân khấu thay đổi thiết kế nhằm tăng tính tương tác, để Festival Huế tiếp tục là "cầu nối" giữa văn hóa và nghệ thuật.

## Bảo tồn, phát huy giá trị di sản Cổ đô

Từ sự kiện Festival văn hóa Việt Pháp do thành phố Huế phối hợp với tổ chức CODEV tổ chức năm 1992, ý tưởng về một Festival với một chuỗi những hoạt động văn hóa, lễ hội thật ấn tượng, đặc sắc gắn kết với nhau đã được thực hiện đúng vào năm chuẩn bị mở đầu thiên niên kỷ mới.

Sau thành công bước đầu của Festival Huế 2000, tỉnh Thừa Thiên Huế đã dần hình thành và định hình cho mình về xây dựng một thương hiệu Festival cho riêng Huế. Festival Huế là lễ hội đương đại đầu tiên ở Việt Nam được phát triển trên khái niệm mới về lễ hội, học tập mô hình Festival của các thành phố nổi tiếng trên thế giới.

Qua 24 năm tổ chức, Festival Huế đã khẳng định vị thế, củng cố thương hiệu Festival mang tầm quốc gia và có tính quốc tế, tạo

động lực kích cầu du lịch, bảo tồn văn hóa và phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh Thừa Thiên Huế.

Huế không chỉ là một vùng đất mang đậm nét văn hóa đặc sắc của phương Đông mà còn là vùng đất có nhiều nguồn lực để phát triển kinh tế của vùng kinh tế trọng điểm miền Trung, đô thị Huế đang từng bước khẳng định là thành phố du lịch, thành phố Festival của Việt Nam. Đây cũng là địa phương nằm trên trục hành lang kinh tế Đông - Tây nối Thái Lan, Lào và Việt Nam ra Biển Đông. Thừa Thiên Huế đã được tập trung đầu tư nâng cấp cơ sở hạ tầng như bến cảng, sân bay, khu công nghiệp, củng cố hệ thống giao thông, tăng cường nguồn lực đầu tư xây dựng hệ thống du lịch, văn hóa, y tế, giáo dục, tạo động lực thúc đẩy kinh tế xã hội phát triển. Thừa Thiên Huế đang từng bước khẳng định vị thế và tiếp tục phấn đấu để trở thành

một trong những trung tâm lớn của cả nước về văn hóa, y tế, giáo dục - đào tạo, du lịch, dịch vụ và giao dịch quốc tế.

Festival Huế góp phần thúc đẩy kinh tế - xã hội, đề Thừa Thiên Huế xứng tầm là một trong những trung tâm lớn, đặc sắc của cả nước và khu vực Đông Nam Á về văn hóa, du lịch, đóng góp vào việc thực hiện thành công Nghị quyết 54-NQ/TW của Bộ Chính trị về xây dựng và phát triển tỉnh Thừa Thiên Huế đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045. Mục tiêu đến năm 2025, Thừa Thiên Huế trở thành thành phố trực thuộc Trung ương trên nền tảng bảo tồn, phát huy giá trị di sản cổ đô và bản sắc văn hóa Huế, với đặc trưng văn hóa, di sản, sinh thái, cảnh quan, thân thiện môi trường và thông minh.

Ông Nguyễn Văn Phương, Chủ tịch UBND tỉnh Thừa Thiên Huế cho hay, Festival không chỉ có các chương trình nghệ thuật mang tính tiêu biểu, đại diện dấu ấn của nhiều nền văn hóa trong nước và quốc tế để du khách cùng tham gia, mà còn có các lễ hội cung đình, lễ hội dân gian... được dày công tái tạo, giữ gìn, hay các lễ hội mới phù hợp xu thế, đáp ứng nhu cầu thường ngoạn của công chúng. Đây chính là nét độc đáo làm nên thương hiệu Festival Huế trong suốt 24 năm qua.

Khẳng định Festival Huế đã hình thành một thương hiệu riêng, đậm đà bản sắc văn hóa truyền thống của mảnh đất Cổ đô, đồng thời có sự kết nối quốc tế và lan tỏa rộng rãi, Thứ trưởng Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch Tạ Quang Đông chia sẻ, Huế là vùng đất có tiềm năng văn hóa phong phú, đa dạng và có chiều sâu; với nhiều di sản văn hóa vật thể và phi vật thể đặc biệt giá trị. Festival Huế ngày càng được chú trọng đổi mới, sáng tạo và có nhiều yếu tố tiên phong trong cách thức, nội dung tổ chức để lại dấu ấn sâu sắc với du khách trong nước và quốc tế. **BẢO CHÂU**

## QUYẾT ĐỊNH

1. Toà án nhân dân thành phố Biên Hòa thông báo cho bà Trần Thị Bích Thế, sinh năm 1957 đăng ký thường trú tại địa chỉ số 25, Võ Thị Sáu, khu phố 3, phường Quyết Thắng, TP. Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai được biết như sau:

Ngày 08 tháng 3 năm 2023 Toà án nhân dân thành phố Biên Hòa đã thụ lý vụ án Dân sự sơ thẩm 308/2023/TLST-DS về việc "Tranh chấp hợp đồng vay tài sản" do nguyên đơn ông Nguyễn Công Phú khởi kiện. Yêu cầu khởi kiện của nguyên đơn:

Buộc bà Trần Thị Bích Thế phải trả cho ông Nguyễn Công Phú số tiền gốc và lãi phát sinh theo từng khoản vay như sau:

1) Đối với khoản nợ gốc 900.000.000 đồng và tiền lãi phát sinh tính từ ngày 12/11/2010 đến ngày 12/02/2023 với lãi suất 1,5%/tháng = 900.000.000 đồng x 1,5% x 147 tháng = 1.984.500.000 đồng.

Cộng tiền gốc và tiền lãi = 900.000.000 đồng + 1.984.500.000 đồng = 2.884.500.000 đồng.

2) Đối với khoản nợ gốc 600.000.000 đồng và tiền lãi phát sinh tính từ ngày 20/6/2011 đến ngày 12/02/2023 với lãi suất 1,5%/tháng = 600.000.000 đồng x 1,5% x 140 tháng = 560.000.000 đồng.

Cộng tiền gốc và tiền lãi = 600.000.000 đồng + 560.000.000 đồng = 1.160.000.000 đồng.

Tổng cộng các khoản nợ gốc là: 900.000.000 đồng + 600.000.000 đồng = 1.500.000.000 đồng.

Tổng cộng các khoản lãi là: 1.984.500.000 đồng + 560.000.000 đồng = 2.544.500.000 đồng.

Tổng cộng ông Nguyễn Công Phú yêu cầu Toà án giải quyết buộc bà Trần Thị Bích Thế phải thanh toán cho ông với tổng số tiền cả gốc và lãi tính đến ngày 12/02/2023 là 1.500.000.000 đồng + 2.544.500.000 đồng = 4.044.500.000 đồng.

Ngoài ra ông Phú còn yêu cầu bà Thế phải thanh toán tiền lãi phát sinh kể từ ngày 13/02/2023 cho đến khi thanh

toàn xong khoản nợ gốc là 1.500.000.000 đồng.

- Toà án triệu tập bà Trần Thị Bích Thế có mặt tại trụ sở Toà án nhân dân thành phố Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai vào lúc 08 giờ 00 phút ngày 26/5/2023 để thụ lý khai và giao nộp tài liệu, chứng cứ chứng cứ (nếu có) đối với yêu cầu khởi kiện của nguyên đơn.

- Triệu tập bà Trần Thị Bích Thế có mặt tại trụ sở Toà án nhân dân thành phố Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai vào lúc 08 giờ 00 phút ngày 29/3/2024 để thụ lý khai và giao nộp tài liệu, chứng cứ chứng cứ (nếu có) đối với yêu cầu khởi kiện của nguyên đơn.

- Triệu tập bà Trần Thị Bích Thế có mặt tại trụ sở Toà án nhân dân thành phố Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai để tham gia phiên tòa vào lúc 08 giờ 00 phút ngày 23/5/2024 để tham gia phiên họp kiểm tra việc giao nộp, tiếp cận, công khai chứng cứ và hòa giải.

- Triệu tập bà Trần Thị Bích Thế có mặt tại trụ sở Toà án nhân dân thành phố Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai để tham gia phiên tòa vào lúc 08 giờ 00 phút ngày 10/6/2024. Trường hợp bà Thế vắng mặt, Toà án nhân dân thành phố Biên Hòa quyết định hoãn phiên tòa và ấn định thời gian mở lại phiên tòa vào lúc 08 giờ 00 phút ngày 28/6/2024, tại trụ sở Toà án nhân dân thành phố Biên Hòa.

Toà án nhân dân thành phố Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai triệu tập bà Trần Thị Bích Thế có mặt tại trụ sở Toà án nhân dân thành phố Biên Hòa - Địa chỉ: Đường Nguyễn Du, khu phố 1, phường Bửu Long, thành phố Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai để tham gia tố tụng vào các thời gian được ấn định nói trên. Nếu bà Thế vắng mặt mà không có lý do chính đáng, Toà án nhân dân thành phố Biên Hòa sẽ tiến hành giải quyết vụ án theo quy định của Bộ luật tố tụng dân sự.

**TÒA ÁN NHÂN DÂN TP BIÊN HÒA, TỈNH ĐỒNG NAI**

## THÔNG BÁO

### Về việc xử lý thi hành án

Căn cứ Bản án số: 53/2023/DSST ngày 12 tháng 9 năm 2023 của Tòa án nhân dân thành phố Châu Đốc;

Căn cứ Quyết định thi hành án theo đơn yêu cầu số: 504/QĐ-CCTHADS ngày 04 tháng 4 năm 2024 của Chi cục trưởng Chi cục Thi hành án dân sự thành phố Châu Đốc, tỉnh An Giang.

Nội dung thi hành:

Trương Thị Anh Đào phải trả cho Ngân hàng TMCP Bản Việt số tiền 2.055.550.337đ (Hai tỷ không trăm năm mươi lăm triệu năm trăm mười ngàn ba trăm ba mươi bảy đồng), thời gian tính đến ngày 12/9/2023. Tron đó vốn gốc 1.651.879.337đ, lãi trong hạn 22.865.651đ, lãi quá hạn 363.116.673đ; phạt chậm trả lãi 2.394.257đ và Giấy đề nghị kiểm hợp đồng mở thẻ tín dụng số 03220000114 TD: vốn 11.415.079đ; lãi thẻ tín dụng 3.879.300đ.

Tiếp tục duy trì Hợp đồng thế chấp quyền sử dụng đất 0322100056200 ngày 28/10/2021 giữa Ngân hàng TMCP Bản Việt với bà Trương Thị Anh Đào.

Chi cục Thi hành án dân sự thành phố Châu Đốc, tỉnh An Giang thông báo đến bà Trương Thị Anh Đào, sinh năm 1988, địa chỉ: Số 293 đường Cự Trí, xóm 6, phường Châu Phú A, thành phố Châu Đốc, tỉnh An Giang trong thời hạn 10 (mười) ngày, kể từ ngày thông báo này được đăng trên báo Pháp luật Việt Nam, tại trụ sở UBND Phường Châu Phú A và nơi cư trú của bà Trương Thị Anh Đào, đương sự có nghĩa vụ đến Chi cục Thi hành án dân sự thành phố Châu Đốc, tỉnh An Giang, địa chỉ: 16 Lê Lợi, phường Châu Phú B, thành phố Châu Đốc, tỉnh An Giang để giải quyết việc thi hành án.

Hết thời hạn nêu trên mà bà Trương Thị Anh Đào không có mặt tại trụ sở Chi cục THADS thành phố Châu Đốc để giải quyết việc thi hành án thì Chấp hành viên sẽ áp dụng biện pháp cưỡng chế, kê biên xử lý tài sản đang thế chấp tại Ngân hàng TMCP Bản Việt để thi hành án.

Đồng thời, mọi việc khiếu nại về sau của bà Trương Thị Anh Đào sẽ không được xem xét, giải quyết.

**CHI CỤC THADS TP CHÂU ĐỐC, TỈNH AN GIANG**

## THÔNG BÁO

Toà án nhân dân huyện Bình Giang, tỉnh Hải Dương đang thụ lý, giải quyết vụ án hôn nhân và gia đình thụ lý số: 64/2024/TLST-HNGĐ ngày 10 tháng 4 năm 2024 về việc "Ly hôn" giữa:

- Nguyễn Đôn: Anh Phạm Văn Huân, sinh năm 1988.\* HKTT: Thôn Bi Đố, xã Cổ Bi, huyện Bình Giang, tỉnh Hải Dương.

- Bị đơn: Chị Đỗ Thị Mai, sinh năm 1988.\* HKTT: Thôn Bi Đố, xã Cổ Bi, huyện Bình Giang, tỉnh Hải Dương.

Hiện nay, bị đơn là chị Đỗ Thị Mai đã đi khỏi nơi cư trú, không rõ địa chỉ nên nguyên đơn là anh Phạm Văn Huân có đơn yêu cầu Toà án nhân dân huyện Bình Giang thông báo trên phương tiện thông tin đại chúng để chị Mai biết và thực hiện quyền, nghĩa vụ của mình theo quy định của Bộ luật Tố tụng dân sự. Mặt khác, có căn cứ xác định việc niêm yết công khai không bảo đảm cho chị Mai nhận được thông tin về văn bản được cấp, tổng đạt, thông báo.

Căn cứ Điều 180 Bộ luật Tố tụng dân sự, Toà án nhân dân huyện Bình Giang, tỉnh Hải Dương thông báo trên phương tiện thông tin đại chúng nội dung sau:

"TAND huyện Bình Giang, tỉnh Hải Dương thông báo cho chị Đỗ Thị Mai, sinh năm 1988; nơi đăng ký HKTT: Thôn Bi Đố, xã Cổ Bi, huyện Bình Giang, tỉnh Hải Dương là bị đơn trong vụ án HNGĐ được biết: TAND huyện Bình Giang đã thụ lý vụ án hôn nhân và gia đình theo đơn khởi kiện của anh Phạm Văn Huân, sinh năm 1988; địa chỉ: Thôn Bi Đố, xã Cổ Bi, huyện Bình Giang, tỉnh Hải Dương. Chị Mai phải có mặt tại trụ sở TAND huyện Bình Giang để trình bày quan điểm và tham gia phiên họp kiểm tra việc giao nộp, tiếp cận, công khai chứng cứ và hòa giải vào hồi 08 giờ ngày 31/5/2024; tham gia phiên tòa xét xử vụ án lần thứ nhất vào hồi 08 giờ ngày 20/6/2024; tham gia phiên tòa xét xử vụ án lần thứ hai vào hồi 08 giờ ngày 10/7/2024. Nếu chị Mai không có mặt thì Toà án sẽ tiến hành giải quyết vụ án theo quy định của pháp luật".

**TÒA ÁN NHÂN DÂN HUYỆN BÌNH GIANG, TỈNH HẢI DƯƠNG**

## THÔNG BÁO

Toà án nhân dân huyện Bình Chánh, TP. Hồ Chí Minh đang thụ lý giải quyết vụ án dân sự sơ thẩm thụ lý số 130/2024/TLST-HN ngày 29 tháng 01 năm 2024 về việc: "Ly hôn" giữa nguyên đơn bà Nguyễn Thị Hồng SỰ và bị đơn ông Lê Thông.

Bà Nguyễn Thị Hồng SỰ yêu cầu được ly hôn với ông Lê Thông; về con chung: Không có; tài sản chung, nợ chung: Không có, không yêu cầu giải quyết.

Hiện nay, ông Lê Thông đang ở đâu về liên hệ với Toà án nhân dân huyện Bình Chánh, TP. Hồ Chí Minh (Địa chỉ: Số 4 đường số 3 khu hành chính huyện, thị trấn Tân Đức, huyện Bình Chánh, TP. Hồ Chí Minh) để:

1. Tham gia phiên họp kiểm tra việc giao nộp, tiếp cận, công khai chứng cứ và hòa giải vào lúc 09 giờ, ngày 30/5/2024 tại Toà án nhân dân huyện Bình Chánh, Thành phố Hồ Chí Minh.

2. Tham gia phiên tòa xét xử vụ án (lần 1) vào lúc 08 giờ ngày 19/6/2024 tại Toà án nhân dân huyện Bình Chánh, Thành phố Hồ Chí Minh.

3. Nếu ông Lê Thông vắng mặt tại thời gian, địa điểm nêu trên, TAND huyện Bình Chánh, Thành phố Hồ Chí Minh sẽ mở phiên tòa xét xử vụ án vào lúc 08 giờ ngày 05/7/2024 tại Toà án nhân dân huyện Bình Chánh, Thành phố Hồ Chí Minh.

**TÒA ÁN NHÂN DÂN HUYỆN BÌNH CHÁNH, TP.HCM**



**Các phong trào thi đua quyết thắng tại Trung tâm 586, Bộ Tư lệnh 86, Bộ Quốc phòng - đơn vị tác chiến trên không gian mạng - đã trực tiếp góp phần xây dựng cơ quan, đơn vị vững mạnh về chính trị, tư tưởng, đạo đức. Đội ngũ cán bộ, nhân viên có bản lĩnh vững vàng, quyết tâm cao, sẵn sàng hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ.**

### Phát huy phẩm chất "Bộ đội Cụ Hồ"

Bác Hồ từng răn dạy "thi đua là yêu nước, yêu nước thì phải thi đua và những người thi đua là những người yêu nước nhất", "cùng nhau đẩy mạnh phong trào thi đua thì khó khăn gì cũng khắc phục được, nhiệm vụ gì cũng hoàn thành tốt". Khắc sâu lời dạy của Bác, các cán bộ, nhân viên Trung tâm 586 đã và đang ra sức thi đua hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ trên các lĩnh vực công tác tác chiến không gian mạng trong suốt những năm qua.

Cần nhân mạnh bối cảnh trong giai đoạn 2019 - 2024, tình hình thế giới, khu vực diễn biến phức tạp, nhất là hoạt động tranh chấp chủ quyền lãnh thổ, xung đột quân sự. Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư tạo ra nhiều cơ hội nhưng cũng đặt ra nhiều thách thức, xuất hiện nhiều loại vũ khí công nghệ cao. Đặc biệt, sự bùng phát của đại dịch COVID-19 đã tác động tiêu cực đến kinh tế - xã hội. Trên không gian mạng, các thế lực thù địch tiếp tục đẩy mạnh thực hiện chiến lược "diễn biến hoà bình" chống phá Đảng, Nhà nước và Quân đội với những âm mưu, thủ đoạn ngày càng tinh vi, xảo quyệt.

Các cán bộ, đảng viên của Trung tâm 586 thường xuyên làm việc trên môi trường mạng, trực tiếp đối diện với các luồng thông tin xấu độc nên đối mặt nhiều thách thức như dễ bị tác động về tư tưởng, nhận thức, trong khi cơ sở vật chất, doanh trại còn chật hẹp. Khắc phục hạn chế và tận dụng những điều kiện thuận lợi, Trung tâm thường xuyên được kiện toàn tổ chức, biên chế và trang bị nhiều vũ khí mới, hiện đại, đồng thời cải thiện đời sống cán bộ, nhân viên, góp phần tăng thêm sức mạnh chiến đấu, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới.

Theo đó, các phong trào thi đua quyết thắng (TĐQT) góp phần trực tiếp vào công cuộc xây dựng Trung tâm 586 ngày càng vững mạnh toàn diện "mẫu mực, tiêu biểu", tôi luyện bản lĩnh cho đội ngũ nhân sự, thúc đẩy đơn vị hoàn thành xuất sắc các nhiệm vụ được giao. Từ phong trào thi đua, đã xuất hiện

# Khắc sâu lời Bác dạy "thi đua là yêu nước"



● Trung tâm 586 ra sức thi đua hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ trên các lĩnh vực công tác.

nhiều tập thể, cá nhân điển hình tiên tiến trên tất cả các lĩnh vực hoạt động. Những tấm gương đó đã góp phần tô thắm thêm truyền thống vẻ vang của Trung tâm và phẩm chất "Bộ đội Cụ Hồ" trong thời đại mới.

### Động lực mạnh mẽ từ phong trào thi đua

Chủ tịch Hồ Chí Minh từng nói "Một tấm gương sống còn có giá trị hơn một trăm bài diễn văn tuyên truyền". Thấm nhuần lời dạy của Bác, cấp ủy, chi bộ, chỉ huy các cấp đã lãnh đạo, thực hiện tốt công tác xây dựng, phát hiện, bồi dưỡng nhân rộng và tôn vinh điển hình tiên tiến. Các cá nhân được lựa chọn luôn phát huy tốt nhất tinh thần trách nhiệm, nỗ lực, cố gắng trong học tập, công tác và đạt nhiều thành tích tiêu biểu, tạo sức lan toả để mọi người cùng phấn đấu, học tập làm theo. Đơn vị cũng triển khai thực hiện hiệu quả các mô hình "Câu lạc bộ lý luận trẻ", "Câu lạc bộ sáng tạo trẻ"...

Phong trào TĐQT cũng đã động viên, phát huy cao độ tinh thần trách nhiệm cán bộ, nhân viên, thực hiện tốt "Cuộc vận động Phát huy truyền thống, cống hiến tài năng, xứng danh Bộ đội Cụ Hồ" thời kỳ mới. Quán triệt sâu sắc Chỉ thị số 855-CT/QUTU ngày 12/8/2019 của Thường vụ Quân ủy Trung ương, Đảng ủy, Ban Chỉ huy Trung tâm 586 đã lãnh đạo, chỉ đạo cụ thể hoá thành kế hoạch, nội dung thi đua gắn với đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Theo đó, các cơ quan, đơn vị, các tổ chức quần chúng đã tích cực tuyên truyền, thực hiện tốt "5 chuẩn mực phát huy truyền thống, cống hiến tài năng, xứng danh Bộ đội Cụ Hồ" thời kỳ mới. Việc thực hiện Chỉ thị 855 đã tạo sự chuyển biến tích cực về nhận thức, trách nhiệm đội ngũ cán bộ, đảng viên trong việc "nói



● Phong trào thi đua tại Trung tâm 586 thúc đẩy nhiều sáng kiến, tấm gương điển hình tiên tiến. (Ảnh trong bài: Linh Chi)

đi đôi với làm", tự giác tu dưỡng, rèn luyện, giữ gìn phẩm chất đạo đức, lối sống. Nhiều tập thể, cá nhân được tuyên dương, khen thưởng.

Đồng thời, Trung tâm đã quán triệt, cụ thể hóa phong trào "Ngành Hậu cần Quân đội làm theo lời Bác Hồ dạy" thành các nội dung, chỉ tiêu thi đua cụ thể trong từng giai đoạn, từng năm, triển khai thực hiện toàn diện, hiệu quả cao. Cùng với đó là các phong trào "Chung sức xây dựng nông thôn mới", "Chung tay vì người nghèo - Không ai bị bỏ lại phía sau", "Cán bộ, chiến sĩ Bộ Tư lệnh thi đua thực hiện văn hoá công sở, xứng danh Bộ đội Cụ Hồ"; "Cán bộ, chiến sĩ Bộ Tư lệnh tham gia phát triển kết cấu hạ tầng đồng bộ, hiện đại; thực hành tiết kiệm, chống lãng phí" và thực hiện chính sách hậu phương Quân đội.

Phong trào thi đua đã tạo động lực mạnh mẽ cho cán bộ, nhân viên tham gia xây dựng nông thôn mới, xây dựng thể trận lòng dân, giữ vững an ninh chính trị, trật tự, an toàn xã hội. Hàng năm, Trung tâm 586 tổ chức thăm hỏi, động viên và tặng quà chính sách cho các gia đình thương binh, liệt sĩ, các gia đình có hoàn

cảnh đặc biệt khó khăn nhân các ngày lễ, Tết tại phường Điện Biên (Ba Đình, Hà Nội). Mặt khác, Trung tâm cũng phối hợp các đơn vị bạn trên địa bàn tổ chức các giải thể thao, hoạt động văn hoá văn nghệ; tổ chức thăm, chúc Tết, chúc mừng ngày truyền thống các cơ quan, đơn vị trên địa bàn; chúc mừng ngày Nhà giáo Việt Nam 20/10 đối với các trường học; tổ chức hoạt động tri ân các anh hùng liệt sĩ tại Đài tưởng niệm Liệt sĩ TP Hà Nội; tham gia hiến máu nhân đạo (07 đợt, 207 đơn vị máu). Đặc biệt, trong đại dịch COVID-19, cán bộ, nhân viên Trung tâm đã triển khai thực hiện tốt phong trào thi đua "Bộ Tư lệnh 86 cùng toàn quân chung sức, đồng lòng thi đua, phòng, chống và chiến thắng đại dịch COVID-19" và chương trình "Mẹ đỡ đầu" cho 02 cháu mẹ mồ côi do dịch COVID-19 tại thôn Nhân Thịnh, Lý Nhân, Hà Nam, để lại ấn tượng và tình cảm tốt đẹp trong lòng người dân.

Các hoạt động trên đã tạo ra phong trào "làm theo" trong đơn vị một cách tự giác, từng bước tạo nên sự chuyển biến rõ nét trên nhiều mặt, nhất là về mặt nhận thức, bản lĩnh chính

trị, đạo đức lối sống, tinh thần trách nhiệm, phương pháp, tác phong công tác, thực hành tiết kiệm chống lãng phí và bảo đảm an toàn.

### Thi đua quyết thắng trong tình hình mới

Tại Đại hội Thi đua quyết thắng giai đoạn 2019 - 2024, Thượng tá Trần Quang Huy - Chính ủy Trung tâm 586 cho biết: "Từ năm 2019 đến nay, phong trào TĐQT của Trung tâm 586 đã không ngừng đổi mới, phát triển cả về bề rộng và chiều sâu. Đơn vị đã kịp thời quán triệt sâu sắc các Nghị quyết, Chỉ thị của Đảng, Nhà nước, Quân đội, Thường vụ Đảng ủy, Bộ Tư lệnh; thường xuyên xác định các chủ trương, biện pháp lãnh đạo, chỉ đạo chặt chẽ, xây dựng kế hoạch cụ thể, sát đúng và triển khai thực hiện nghiêm túc; kết hợp tốt giữa thi đua thường xuyên với thi đua đột kích, kết hợp chặt chẽ giữa phong trào thi đua của đơn vị với các cuộc vận động của các cấp, các ngành".

Phong trào TĐQT tại Trung tâm luôn gắn việc thực hiện Nghị quyết số 847-NQ/QUTU về Phát huy phẩm chất "Bộ đội Cụ Hồ", kiên quyết chống chủ nghĩa cá nhân trong tình hình mới. Nhờ vậy, phong trào thi đua đã góp phần xây dựng cho cán bộ, nhân viên Trung tâm có bản lĩnh chính trị vững vàng, sẵn sàng nhận và hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ. Chất lượng huấn luyện, trình độ và khả năng sẵn sàng chiến đấu, tác chiến mạng, tác chiến thông tin, chấp hành pháp luật, kỷ luật, xây dựng nền nếp chính quy tiếp tục được giữ vững và nâng lên, phát huy truyền thống "Trung thành - Kỷ luật - Trí tuệ - Hiệu quả". Đời sống vật chất, tinh thần của bộ đội liên tục được cải thiện và nâng cao. Vũ khí trang bị, kỹ thuật cho các nhiệm vụ luôn được bảo đảm tốt và củng cố.

Trong giai đoạn 2024 - 2029, để bảo đảm cho công tác thi đua, khen thưởng và phong trào TĐQT đạt chất lượng và hiệu quả cao hơn, Trung tâm 586 xác định trước hết là phải tiếp tục quán triệt sâu, kỹ và thực hiện tốt các văn bản lãnh đạo, chỉ đạo, hướng dẫn của Đảng, Nhà nước, Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng và của Bộ Tư lệnh về công tác thi đua, khen thưởng. Đồng thời, đơn vị phải thường xuyên đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp tổ chức các phong trào thi đua, hướng vào thực hiện thắng lợi nhiệm vụ chính trị trung tâm của từng cơ quan, đơn vị. Bên cạnh đó, cán bộ, nhân viên cần khắc sâu, thấm nhuần những lời dạy của Bác. Từng cá nhân trên cương vị, chức trách, nhiệm vụ cần phát huy cao nhất tinh thần đoàn kết, thống nhất, xây dựng ý chí mạnh, quyết tâm cao và phải bằng những việc làm cụ thể, thiết thực để đẩy mạnh hơn nữa phong trào TĐQT.

**ĐỖ TRANG - LINH CHI**



Nhắc đến Hà Giang, có lẽ đọng lại trong nhiều du khách là hình ảnh núi non hùng vĩ, là dòng sông Nho Quế xanh ngắt, hay là những cung đường đèo khúc khuỷu đầy tính thử thách... Mảnh đất này đã và vẫn đang là điểm đến mà nhiều du khách quốc tế muốn chinh phục.

### Trải nghiệm du lịch phượt thú vị

Hà Giang từ lâu đã nổi tiếng với nhiều cảnh quan thiên nhiên hùng vĩ, những thửa ruộng bậc thang đẹp như tranh hay cánh đồng hoa Tam Giác Mạch thơ mộng...

Dù đường đến Hà Giang khá xa, phải di chuyển một quãng đường dài bằng ô tô hoặc xe máy khá vất vả nhưng các du khách Tây vẫn không nề hà. Trái lại, họ còn rất thích cảm giác khám phá ở mảnh đất này. Hơn thế nữa, khung cảnh núi non hùng vĩ ở Hà Giang, những con dốc ngoằn ngoèo nhưng tạo cảm giác chinh phục mỗi khi đi qua cũng là yếu tố khiến các vị khách yêu thích. Hay sự thân thiện của người dân nơi đây cũng là điểm khiến cho chuyến đi của các du khách trở nên tuyệt vời hơn.

Hồi tháng 1 vừa qua, anh Charlie Thomas, một du khách người Anh thừa nhận "bị mê hoặc bởi đất nước xinh đẹp này", khi tự mình rong ruổi trên những cung đường miền núi ở Yên Bái, Hà Giang và Cao Bằng.

Chuyến đi khởi hành từ Thủ đô Hà Nội. Anh Thomas quyết định phượt các tỉnh vùng cao Yên Bái, Hà Giang, Cao Bằng bằng xe phân khối lớn để trải nghiệm. Sau khoảng một giờ lái xe về phía Bắc Hà Nội, khung cảnh miền quê nông thôn hiện ra trước mắt với con đường mòn nhỏ và cánh đồng lúa xanh mướt.

Thomas tiết lộ, cả đoàn có 11 khách đến từ Anh và Pháp với nhiều thành viên khác nhau, từ những kỹ sư 25 tuổi cho tới người đã về hưu 64 tuổi. Đặc điểm chung của họ là niềm đam mê khám phá, chinh phục cung đường ở Việt Nam. Bất chấp khoảng cách về ngôn ngữ, tình bạn thân thiết của cả đoàn nhanh chóng được xây dựng.

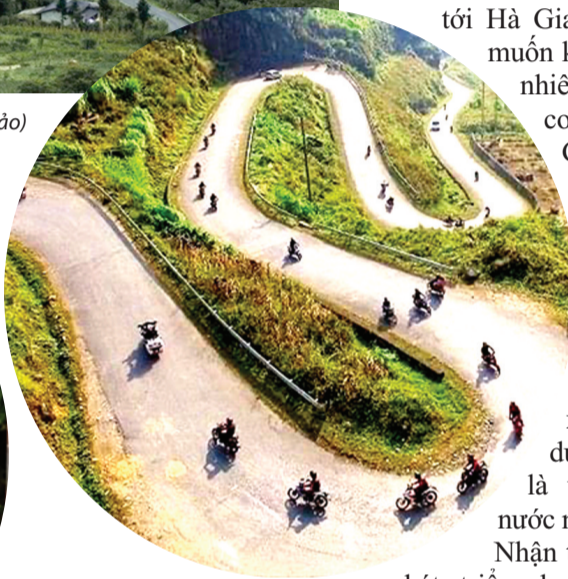
# Khách quốc tế mê mẩn "phượt" cung đường Hà Giang



● Hình ảnh núi non Hà Giang. (Ảnh: Hồ Gia Bảo)



● Đoàn khách nước ngoài gồm 11 người đến từ Anh và Pháp, phượt xuyên 3 tỉnh miền núi Việt Nam trong vòng 12 ngày. (Ảnh: Charlie Thomas)



● Hành trình chinh phục dốc Thẩm Mã.



● Đa số người dân hành nghề "tài xế" cho khách là du khách nước ngoài. (Ảnh: Báo Hà Giang)

Đến làng người Dao ở Quan Bạ (Hà Giang), đoàn du khách ngủ trong căn nhà gỗ. Đến Hoàng Su Phì, họ đổi sang nhà sàn với tầm nhìn hướng về cánh đồng lúa. Dù tiện ích không thể đầy đủ như khách sạn ở Cao Bằng có máy lạnh mát rượi, nhưng Thomas vẫn thấy xứng đáng.

Món quà nhận được trong cả chuyến đi với anh là phong cảnh quá đẹp và ấn tượng. Đó là những ngọn đồi nhấp nhô được phủ màu xanh mướt, đỉnh núi đá vôi khổng lồ và cả những khúc cua tay áo ở Hà Giang. Mỗi khúc

cua lại có độ dốc và chiều dài khác nhau. Mỗi lần vượt qua thành công, du khách thỏa sức chiêm ngưỡng cảnh sắc thiên nhiên cùng đàn trâu, bò nhón nhợ gặm cỏ, chồ, lợn chạy rông trên đường...

### Phát triển nghề "tài xế" cho du khách

Cao nguyên đá Đồng Văn những năm gần đây thu hút nhiều khách du lịch tham quan, trải nghiệm những cảnh quan thiên nhiên tuyệt đẹp như: dốc Bắc Sum, công trời Quan Bạ, đồi thông Yên Minh, cột cờ quốc gia Lũng Cú, làng văn hóa Lũng Cẩm - Sùng Là, đèo Mã Pí Lèng, sông Nho Quế... Đặc biệt, Hà Giang cuốn hút du khách bởi đời sống văn hóa và các lễ hội đặc sắc của các dân tộc Mông, Dao, Lô Lô. Những năm gần đây, du lịch phượt là loại hình mà nhiều du khách lựa chọn khi đặt chân tới Hà Giang, với mong muốn khám phá thiên nhiên, văn hóa và con người Hà Giang. Năm bắt xu hướng này, nhiều đơn vị lữ hành, cơ sở lưu trú đã cung cấp dịch vụ cho thuê xe máy và "tài xế" cho khách du lịch, đặc biệt là với du khách nước ngoài.

Nhận thấy tiềm năng phát triển du lịch cho địa phương, mới đây tỉnh Hà Giang đã cho phát triển nghề "tài xế" cho du khách, vừa tạo việc làm và đem lại nguồn thu nhập ổn định cho nhiều lao động, góp phần đưa hình ảnh du lịch Hà Giang ngày càng phát triển.

Gắn bó với nghề "tài xế" xe ôm cho du khách được gần 5 năm nay, anh Hoàng Long đã rất quen thuộc với công việc thường ngày và cung đường 4 huyện vùng cao nguyên đá. Những ngày dịp lễ 30/4 - 1/5 anh Long luôn tất bật với công việc của mình, so với ngày thường thì lượng khách du lịch đến Hà Giang đông gấp 2 - 3 lần, chính vì vậy hiệu suất công việc cũng như thể trạng sức khỏe đã được anh Long chuẩn bị sẵn sàng từ trước đó. Anh Hoàng Long chia sẻ: "Nghề lái xe ôm cho du khách không chỉ đảm bảo sức khỏe, vững kỹ năng lái xe mà còn phải như một hướng dẫn viên, bởi nhu cầu của khách du lịch không chỉ

là chơi mà họ còn muốn được trải nghiệm. Thu nhập từ nghề này dao động từ 250 - 300 nghìn đồng/ngày, ngoài ra nếu gặp được khách tâm lý thì họ thường thưởng thêm sau mỗi chuyến đi".

Một du khách đến từ Australia cho biết: Không gì thú vị bằng ngồi trên một chiếc mô tô đi trải nghiệm cung đường Hà Giang, chúng tôi có cơ hội được trải nghiệm nhiều điều thú vị về cảnh sắc và con người nơi đây. Có lẽ chỉ ở Việt Nam mới có loại hình dịch vụ du lịch này. Chúng tôi ấn tượng với thiên nhiên nơi đây khá sạch sẽ và không có khói bụi. Tất nhiên trên cung đường không thể thiếu được những chàng trai lái xe rất thân thiện, hiếu khách, chính vì vậy chúng tôi đã lựa chọn loại hình này để du lịch cao nguyên đá Hà Giang.

Được biết, hiện nay trên địa bàn thành phố Hà Giang có gần 30 cơ sở kinh doanh dịch vụ, lữ hành, lưu trú cho thuê xe máy và "tài xế" xe ôm cho du khách. Để du khách có một trải nghiệm thú vị thì việc các cơ sở kinh doanh dịch vụ, lữ hành đều thường xuyên duy tu, bảo dưỡng xe định kỳ nhằm đảm bảo an toàn nhất cho du khách. Sau một hành trình dài trải nghiệm của du khách, những chiếc xe máy của cơ sở lữ hành, lưu trú đều được kiểm tra hệ thống máy móc, phanh và vệ sinh sạch sẽ. Đây là quy trình bắt buộc khi cung cấp dịch vụ cho thuê xe để đảm bảo cho những chuyến đi của khách du lịch.

Từ cuối năm 2019 - 2022 do ảnh hưởng của dịch COVID-19, lượng du khách nước ngoài đến với Việt Nam nói chung và Hà Giang nói riêng trong 2 năm qua giảm mạnh. Đến giữa năm 2022, du lịch đã được mở cửa trở lại, điều này đồng nghĩa với việc khách du lịch đến với Hà Giang nhiều hơn. Đặc biệt, năm 2023 Hà Giang được bình chọn là điểm đến mới nổi hàng đầu châu Á. Đây là cơ hội lớn cho lực lượng lao động phổ thông chuyên dịch tham gia vào ngành dịch vụ du lịch. Chính vì vậy, những "tài xế" xe ôm đã và đang nỗ lực hành nghề nhiệt tình, thân thiện để mang lại hình ảnh đẹp về du lịch Hà Giang trong lòng du khách.

**HOÀI THU**